

IVANISEVIC
...bewaking...

108STE JAARGANG — NO.: 248 ZATERDAG 26 OKTOBER 1991

AMIGOE

Preke

De Paula: Spreken is zilver, zwijgen is begrotingshulp

egoslavië-conferentie levert niets op

estand bij belegerde avenstad Dubrovnik

GRADO - Het Joegoslavische leger en de Kroatroepen hebben vrijdag opnieuw een akkoord t de gevechten rond Dubrovnik te staken. Alle rs die de historische stad willen verlaten, en vandaag (zaterdag) vertrekken, zo meldde de ische radio. Dit was dan min of meer een happy an een overigens treurige vrijdag in het Joego-che drama. Bij de vredesconferentie voor Joego-in Den Haag moest men namelijk erkennen dat tot heden toe niets bereikt heeft en dat het n van een oplossing steeds moeilijker dreigt te en.

dens besprekingen in t onder toezicht van emers van de Euro-Gemeenschap stemden adsbestuur van Dubr-en het leger in met een nd dat om vijf uur 's ags plaatselijke tijd zou n. Ongeveer vijftigdui-mannen, vrouwen en en zitten opgesloten stad aan de Adriatische Dubrovnik is sinds 26 van de buitenwereld oten en de elektriciteits-aterlevering is door de hten gestaakt. Het fede-er verhinderde de afge-dagen dat schepen met oederen in Dubrovnik n binnenlopen.

BEREIKT

25 dagen van gevechten en de wapens in vnik in de nacht van vrijdag op zaterdag. Dit heeft de plaatselijke radio gemeld. De leiding van het federale leger in het gebied riep de inwoners die de stad willen verlaten, op zich te verzamelen bij de Rode-Kruispost. Volgens het federale leger staan de militaire eenheden inmiddels voor de poorten van Dubrovnik. Oorlogsschepen hebben zeshonderd meter van de oude kades hun ankers uitgegooid. Volgens de Servische televisie zijn Kroatische troepen in paniek op de vlucht geslagen. Een legercommandant in het gebied zei dat de Joegoslavische troepen hun strategische doelen rond Dubrovnik hadden bereikt en in hun stellingen blijven tot een politieke regeling is gevonden.

Ook in andere crisisgebieden in Joegoslavie was het in de nacht tamelijk rustig. Alleen uit Sunja, op 75 km zuidoostelijk van Zagreb, werden nachtelijke gevechten gemeld. Servische nationalisten beschoten met steun van het federale leger stellingen van de Kroatische nationale garde met artillerie. In Slavonie, in het oosten van Kroatie, was vrijdagavond de stad Osijek nog door Servische milities met granaten beschoten.

TOCH DOORGAAN

Een oplossing voor de Joegoslavische crisis lijkt ondertussen verder weg dan ooit. De conferentie in Den Haag leverde vrijdag geen resultaten op. Het Servisch blok van het Joegoslavisch staatpresidium en minister van Defensie Veljko Kadijevic kwamen niet opdagen in Nederland. De vertegenwoordiger van Servie wees het herziene EG-plan voor een toekomstig Joegoslavie resoluut af. Het land zelf raakte verder verdeeld doordat de republiek Montenegro, die Servie tot dusverre door dik en dun steunde, zich vrijdag plotseling openlijk van Belgrado distantieerde.

De federale minister van Defensie Veljko Kadijevic was niet naar Den Haag gekomen. Carrington had de minister willen voorhouden dat hij tegen de afspraken in de kant van een van de strijdende partijen heeft gekozen. "Kadijevic", aldus Carrington, "handelt illegaal door opdrachten uit te voeren van het rompresidium". Zoals bekend bestaat het Joegoslavische presidium nog slechts uit vertegenwoordigers van het Servische blok.

Het parlement van de republiek Montenegro sprak zich vrijdag verrassend uit voor het gewijzigde EG-plan en distantieerde zich daarmee openlijk van Servie. De ommezwaai in de houding van de Montenegrijnse leiding wordt deels verklaard door het feit dat er ook vijftig Montenegrijnen zijn omgekomen door de oorlog. Donderdag eiste de republiek dat het federale leger Montenegrijnse reservisten aan het front naar huis terugstuurt. Zo niet, dan zouden de ouders en parlementariers zelf de soldaten komen ophalen.

De Sloveense delegatie liet weten geen onderdeel te willen uitmaken van welke toekomstige vorm van Joegoslavie dan ook. De Slovenen vinden dat Carrington "een heilloze weg" volgt. Slovenie wil alleen als onafhankelijke staat samenwerken met de andere republieken, zo verklaarde de Sloveense president Milan Kucan vrijdagmiddag tijdens een persconferentie in Den Haag. Hij zei dat er tijdens de conferentie geen enkele stap was gezet om de oorlog in Kroatie te beeindigen.

De deelnemers aan de plenaire Joegoslavie-conferentie in Den Haag gingen vrijdag uiteen zonder afspraken voor een nieuwe bijeenkomst. Eerst zal conferentievoorzitter Lord Carrington dit weekeinde verslag uitbrengen aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties en zullen de EG-ministers van Buitenlandse zaken zich maandag buigen over de kwestie-Joegoslavie.

Concrete resultaten leverde de zesde plenaire zitting niet op. Carrington verklaarde echter wel door te willen gaan. "Er nu mee ophouden zou de zaak ernstig verslechteren en zou betekenen dat de EG haar verantwoordelijkheid neerlegt", zei hij. Hij veroordeelde scherp de bombardementen op Dubrovnik en Vukovar door het federale leger. Hij noemde deze volstrekt ongerechtvaardigd, omdat er geen sprake is van bescherming van Servische minderheden of van Kroatische blokkades van beide steden.

DEN HAAG - Het vreoverleg over Joegoslavie vrijdag hervat in Den Haag. afwezige was Servie wel liet weten dat men voorstel van de Europese eenschap over de staatdige toekomst van Joegovan de hand wees. vie heeft een eigen plan steld dat uitgaat van een ner maar wel geheel door ervie gedomineerd Joegoslavie. Bij de foto: EG-conferentie-voorzitter Lord Carrington (links) in gesprek met de Nederlandse diplomaat Wijnaents die is vrijgemaakt voor de Joegoslavische kwestie en die al enige keren kans heeft gezien een bestand te bereiken tussen de strijdende partijen waarna dit akkoord binnen een paar dagen weer werd geschonden.

(AFP-satellietfoto)

民党総裁選

■ *TOKYO - Binnen de regerende Liberaal democratische partij in Japan hebben zich verschillende kandidaten gemeld voor het partijleiderschap ter opvolging van premier Kaifu die geen ambities heeft om als zodanig aan te blijven, wat ook inhoudt het premierschap na de volgende verkiezingen. Zijn plannen om hervormingen in het Japanse systeem door te voeren zijn gedwarsboomd binnen zijn partij, reden voor hem om af te haken. De belangrijkste kandidaten voor de opvolging van Kaifu zijn (vlnr) Lichi Miyazawa, Michio Watanade en Miroshi Mitsuzuka. Zij staan gebroederlijk op de wagen waarmee campagne gevoerd wordt.*

(AFP-satellietfoto)

Advies van Frankrijk en België:

Verlaat Zaïre

BRUSSEL - Belgie en Frankrijk vertrouwen de situatie in Zaire, waar deze week opnieuw rellen en plunderingen zijn uitgebroken, niet langer. Zij besloten vrijdag alle Belgische en Franse burgers "zo snel mogelijk" uit het land terug te roepen. Het gaat om ruim vierduizend Belgen en ongeveer zeshonderd Fransen.

Vooral voor de regering in Parijs is de maat vol. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken zei dat de Franse burgers Zaire moeten verlaten. Verder wordt de samenwerking opgeschort en zal het diplomatieke personeel "tot het noodzakelijke minimum" worden ingekrompen. De 150 Franse militairen die in Zaire zijn, zullen worden teruggetrokken zodra de evacuatie achter de rug is.

Zover ging de Belgische regering niet. Zij riep de Belgen dringend op te vertrekken zonder ze ergens toe te verplichten. Verder is niets besloten over een terugtrekking van de achthonderd para's die sinds een maand in Zaire verblijven. Niettemin waarschuwde minister van Buitenlandse zaken Mark Eyskens ("de terugkeer is de beste bescherming") dat de regering ook aan de veiligheid van militairen moet denken.

Volgens een hoge Franse regeringsfunctionaris hoopt Belgie, tot 1960 de koloniale heerser in Zaire, nog een oplossing te vinden voor het land. In Parijs heeft men echter de hoop op democratische concessies van de kant van de Zairese president Mobutu Sese Seko opgegeven. De Franse regering vreest een burgeroorlog en bloedbaden tussen voor- en tegenstanders van Mobutu.

***

De omzet in de BRITSE detailhandel is volgens voorlopige cijfers in september onveranderd geweest ten opzichte van augustus en 1,7 procent kleiner dan in september vorig jaar.

KGB: coupvoorbereiding begon eind 90

MOSKOU - De voorbereidingen voor een staatsgreep tegen Michail Gorbatsjov begonnen bij de geheime dienst KGB al in december 1990. Dit verklaarde de nieuwe vice-voorzitter van de KGB, Anatoli Olejnikov, vrijdag in Moskou, zich baserend op documenten van de dienst.

Olejnikov leidde het onderzoek naar de rol van de KGB bij de mislukte staatsgreep in augustus. Hij kwam tot de conclusie dat Vladimir Krjoetsjkov en Viktor Groesjko, de voorzitter en vice-voorzitter van de dienst, de belangrijkste KGB-mannen in de putsch waren. Zij stuurden speciale eenheden naar de villa van Gorbatsjov op de Krim, om de president onder huisarrest te plaatsen en om alle communicatieapparatuur in de woning uit te schakelen. Bij de KGB zijn inmiddels veertien arrestaties verricht in verband met de staatsgreep. Mogelijk volgen er nog vijf.

Jeruzalem dreigt weer met vertrek van conferentietafel

Shamir wil vrede kans geven, Bush maant tot meer geduld

JERUZALEM - Israel heeft vrijdag het dreigement herhaald dat het de vredesconferentie over het Midden-Oosten onmiddellijk zal verlaten als een Palestijnse afgevaardigde aanwezig is die zegt dat de delegatie de PLO vertegenwoordigt. Dat heeft een woordvoerder van premier Shamir vrijdag verklaard. Deze wilde overigens de conferentie best een kans geven. President George Bush van de Verenigde Staten meent dat de aan de conferentie deelnemende partijen geduld moeten betrachten willen zij de bijeenkomst inderdaad aangrijpen om vrede te stichten.

"Als tegenover Palestijnen komen te zitten die verbonden zijn aan, behoren tot of vertegenwoordigers zijn van de PLO, zullen wij of zij de zaal verlaten", aldus de Israelische woordvoerder. "Iedereen heeft Sajeb Erakat horen praten over zijn overduidelijke activiteit binnen en lidmaatschap van de PLO". Het Palestijnse delegatielid Erakat verklaarde woensdag voor het Amerikaanse televisiestation CNN dat de Palestijnse delegatie de PLO vertegenwoordigt. "De verklaring van Erakat veroorzaakt problemen en we hopen dat de Amerikanen die zullen oplossen", voegde Shamirs woordvoerder eraan toe.

Vrijdag zijn de namen van de veertien onderhandelaars die Israel op de conferentie gaan vertegenwoordigen, bekend geworden. Opvallend is dat een vertegenwoordiger van de Druzisch-Arabische minderheid in noord-Israel, Assad Assad, in de delegatie is opgenomen. De vredesconferentie biedt hoop op "revolutionaire veranderingen" en er zijn "veel kansen voor een succesvolle afloop". Dat heeft premier Shamir gezegd in een interview met de "New York Times". Shamir voegde daaraan toe: "Het zal moeilijk worden. Het zal ingewikkeld worden. Er zullen vele obstakels in de onderhandelingen zijn, misschien veel crises. Maar wij moeten beginnen omdat een ding duidelijk is: Zonder onderhandelingen krijgen wij nooit vrede".

Israel wil vrede en zal alles doen om dat doel te bereiken. Het zal echter van de "goodwill" van de Arabische landen afhangen of er vrede komt. Aldus Shamir. Hij vervolgde: "Wij zijn eraan gewend in oorlogen risico's te nemen en wij moeten voorbereid zijn voor vrede risico's te nemen".

Bij de conferentie voor het Midden-Oosten zal veel geduld geboden zijn. De VS proberen niet een oplossing op te leggen maar eerder als "katalysator" te fungeren om Israel, de Palestijnen en de Arabische landen ertoe te brengen rond te tafel te gaan zitten. Dit zei de Amerikaanse president George Bush vrijdag tijdens een persconferentie in Washington. "Wij proberen hen bij elkaar te laten komen en hun meningsverschillen te laten overbruggen", aldus Bush, die vol lof sprak over de maandenlange inspanningen van minister van Buitenlandse zaken James Baker. Hij onderstreepte het "historische" karakter van de conferentie, die hij samen met Sovjet-president Michail Gorbatsjov zal openen.

Vijf oorlogen, terroristische aanslagen over de hele wereld, duizenden doden en honderdduizenden vluchtelingen. Daaruit bestaat het bloedige spoor dat het Arabisch-Israelische conflict gedurende bijna een halve eeuw heeft getrokken. Tijdens de periode van de Koude oorlog verzandden zelfs de grootste vredespogingen en de Egyptische president Anwar Al-Sadat moest voor zijn inspanningen met zijn leven betalen. Nu begint in Madrid de vredesconferentie tussen Israel, zijn Arabische buurlanden en de Palestijnen. De conferentie betekent dat de weg naar onderhandelingen is ingeslagen.

ensenrechtenbureau: onder Aristide minder schendingen

Afgezette president: voor embargo, maar tegen geweld

GENEVE - De afgezette president Jean-Bertrand Aristide van Haiti heeft bij de Wereldraad van Kerken gepleit voor steun aan het proces van democratisering in zijn land. Hij is voorstander van een strikt handelsembargo om dit doel te bereiken maar tegen een eventueel gewapend internationaal ingrijpen.

"Het volk zal net zo lang het geweldloos verzet tegen de dictatuur, het onrecht en de uitbuiting voortzetten tot de democratie en de gerechtigheid zijn hersteld, zei Aristide in Geneve, waar hij op uitnodiging van de Wereldraad was. Het was zijn eerste bezoek aan Europa na de staatsgreep van 30 september. Het volk zal zijn verzet voortzetten, ook als er slachtoffers door vallen, zei Aristide. De nieuwe machthebbers hebben al meer dan duizend mensen gedood terwijl er bij de staatsgreep ruim tweeduizend mensen gewond zijn geraakt.

Verder bepleitte hij het handhaven van het handelsembargo tegen Haiti. Alleen op die manier kunnen de militairen worden gedwongen de macht op te geven. Aristide keerde zich tegen het inzetten van een internationale troepenmacht.

Aristide werd door secretaris-generaal dr. Emilio Castro verwelkomd en sprak in Geneve ook met vertegenwoordigers van Pax Christi.

MENSENRECHTEN

De Conferentie van religieuzen in Haiti heeft donderdag de terugkeer van president Aristide en het handhaven van een strikt handelsembargo tegen Haiti geeist. De religieuzen keren zich in de verklaring tegen de suggestie van de Organisatie van Amerikaanse landen (OAS) dat Aristide alleen als symbolisch president mag terugkeren.

De schendingen van de mensenrechten zijn onder Aristide aanzienlijk gedaald, aldus een Amerikaanse oecumenisch bureau dat zich met Haiti bezig houdt. Het aantal zakte van gemiddeld 59 per maand onder de vorige president tot 24 onder Aristide. Het bureau werd in 1984 op verzoek van religieuzen in Haiti opgericht door de Amerikaanse raad van kerken, Pax Christi, de Quakers en de Methodisten.

Achille Lauro-kaper kan naar Genua

ATHENE - Het Griekse oppergerechtshof heeft vrijdag besloten dat Abdullrahim Khaled, die ervan wordt beschuldigd de kaping van het cruise-schip Achille Lauro in 1985 te hebben geleid, moet worden uitgeleverd. Italie heeft om zijn uitlevering verzocht. De Griekse regering heeft het laatste woord over de uitlevering, maar heeft al aangekondigd dat het zich zal neerleggen bij het besluit van het hof.

"Het Nieuwsblad":

Van der Valk Plaza wil duizend bedden vullen

WILLEMSTAD — "Vertel een Nederlander dat een week vakantie op Curaçao 3500 gulden kost en hij komt niet. Maak er 1750 gulden van en hij komt twee keer", tekent journalist Jan Smets op uit de mond van Mark van der Valk (26) in de Nederlandse krant 'Het Nieuwsblad' van 10 oktober jl. De door Van der Valk gehanteerde methoden staan haaks op de heersende trends. Curaçao wil een kwaliteitseiland worden en mikt op de 150 tot 200 dollar per nacht toerist. Van der Valk vraagt nu 75 dollar per kamer per nacht, inclusief ontbijt en laat zich in het interview ontvallen dat hij zich voorbereidt 'op het vullen van duizend bedden'.

"Curaçao zit toeristisch in de lift en Van der Valk trekt de kar", kreeg Smets te horen op het Curaçaos Toeristen Bureau. Niet alleen Nederlanders en Belgen blijken hun vakantie in het door de levensgrote toekan gedomineerde hotel aan de havenmond de voorkeur te geven. "Ons aandeel Venezolanen groeit met de dag, vooral in Venezuela weten ze ons te vinden voor logeerpartijen en met name party's. Als die mensen gaan eten, vinden ze óók dat veel lekker is", aldus Mark van der Valk.

Waar elders op Curaçao elke hotelier klaagt over zijn personeel - de jonge telg uit het Van der Valk geslacht zit er niet mee, vervolgt het artikel. "Onze gasten kunnen best met lokaal personeel opschieten. Als we mensen tekort komen, bel ik met Nederland en met het volgende vliegtuig komen er tien. Wat dacht je, elke werknemer van een van onze motels of restaurants staat te trappelen om hier drie maanden te mogen werken." Met Antillianen moet men geduld hebben, aldus Van der Valk. "Ze zijn vreselijk gauw op hun tenen getrapt. Dat betekent dat ik nooit kan roepen: Welke klootzak heeft dat gedaan?" Ook vormt de taal een probleem. Antilliaans personeel vraagt aan de klanten: Wat wil je hebben? als ze bedoelen: Waarmee kan ik u van dienst zijn? Mark van der Valk zit daar niet mee. "Welnee, mijn klanten vinden het leuk."

Van der Valk bereikt met zijn folders in de Nederlandse en Belgische restaurants zowel jonge tweeverdieners als oudere debuterende reizigers, volgens het artikel dat de kop meekreeg 'Appelmoes met schnitzel op de Antillen'. Met vijf toeroperaters wordt verder getracht de Nederlandse markt te interesseren voor Curaçao.

Ze zijn niet weinig van plan, merkt journalist Smets op. Er wordt verbouwd, er komt een chique casino in de kelder, de tweede vleugel van de Waterpoort wordt een winkelgalerij. "Tegen die vleugel wil Van der Valk een eigen strand opspuiten, al verklaart iedereen hem voor gek, wijzend op de eindeloos klotsende golven dankzij de noordoost-passaat."

Op een open plek na de eerste vleugel van de kademuren bouwt Van der Valk een aanpalend hotel met opnieuw 250 kamers. En het artikel vervolgt: "Daar staat nog een kerk in de weg; die is al aangekocht, het zoeken is nu naar een passende bestemming."

Van der Valks plannen behelsen het neerzetten of aankopen van nog een hotel. Het plan is al een jaar oud. "Dat er nog geen actie is ondernomen, zo fluistert men op het eiland, komt doordat de Van der Valks over een nog zachter prijsje onderhandelen, met als onderpand de vestiging van een verwerkingsfabriek voor de vangsten van de Chileense viskotters van het concern. Dat soort onderhandelingen zijn niet Marks taak. Hij bereidt zich voor op het vullen van uiteindelijk duizend bedden", aldus Het Nieuwsblad.

Mark van der Valk: "Ik geloof in dit eiland. De infrastructuur en de capaciteit zijn goed genoeg. Men maakt hier met verstand plannen voor een rustige groei. Daar moeten we dus bij zijn."

Curacao Marble Company

WILLEMSTAD — Met deze - voor heren - uitnodigende 'gimmick' werd gisteren de Curaçao Marble Company nv officieel geopend. Dit bedrijf, op het industrieterrein Brievengat, is gespecialiseerd in de vervaardiging van badkamer accesoires, keuken- en tafelbladen in marmer, onyx en graniet. Genodigen konden gisteren tijdens een receptie de ogen uitkijken naar al dat moois....

Gouverneur op dienstreis

WILLEMSTAD — De gouverneur van de Nederlandse Antillen, mr. J.M. Saleh, zal in gezelschap van zijn vrouw M.M. Saleh-Halabi binnenkort een bezoek brengen aan de Verenigde Staten van Amerika.

De reis wordt gemaakt van 28 oktober tot en met 7 november. In de VS zal de gouverneur op uinodiging een lezing houden aan het befaamde 'College of William & Mary' te Williamsburg in de staat Virginia. Ook zal Saleh daar een ontmoeting hebben met zijn collega-gouverneur van die staat.

In New York zal gouverneur Saleh toespraken houden voor de 'International Fiscal Association', de 'Netherland Club', the 'Western European Law Committee' en de 'Nederlandse Kamer van Koophandel in de VS'.

Radio Kòrsou 15 jaar

WILLEMSTAD —Radio Kòrsou FM (93.9 MHz & 101.1 MHz) herdenkt op 28 oktober a.s. het 15-jarig bestaan. In verband hiermee wordt bij het radiostation een borrel georganiseerd en kunnen genodigden tevens de nieuwe uitzend-apparatuur bekijken. Zo maakt general manager Alan Evertsz van Radio Kòrsou FM bekend.

Pietersz op CFW-congres:

Lokale vakbonden mo democratischer te werk

WILLEMSTAD — De vakbonden moeten nu int reëel proces van democratisering op gang bren deelneming van hun leden waarmaken. Veel vak organiseren geen bijscholingscursussen en sociaal-cu activiteiten.

Dit zei minister Eithel Pietersz van arbeid en sociale zaken gisteravond bij de officiële opening van het tiende statutaire congres van de vakbond CFW, met als thema de gevolgen van Europa ' 92 op de werkende klasse. Veel vakbonden doen niet eens mee aan de activiteiten van andere, zei Pietersz. Hij noemde onder meer congressen en de jaarlijkse algemene vergaderingen.

Pietersz keek tijdens zijn speech bij de opening van het congres in het SSK-gebouw vooruit op Europa '92, wat volgens hem veel veranderingen voor Curaçao op sociaal, economisch en politiek terrein met zich meebrengt. "Niet alleen de economie van de Europese landen worden vervormd, maar ook de westelijke landen. En die gebieden werken aan een zo sterk mogelijke b de Europese gemee Er is geen twijfel aa lijk dat Europa '92 g negatief of postief, b de werkende klasse va çao. Eén van de meest mentele voorstellen grondslag zijn voor d pese gemeenschap is markt, aldus Pieters

Voorzitter van de v CFW, Boy Spencer, ook dat Europa '92 g heeft voor de econom Curaçao. Hij noem thema van het cong belangrijk, omdat Eu of '93 een realiteit "We kunnen niet de over elkaar slaan, om denken dat die gebeu geen effect op on hebben. We moeten ons bereiden op de gevolg Europa '92 op de wer klasse zal hebben."

Decentralisatie Landsrad exclusief Lipscomb-gelde

WILLEMSTAD — Uit een toelichting van minister Gilbert de Paula op de decentralisatie van Landsradio, is gebleken dat het Land zelf de inkomsten uit de Value Added Services, zoals van Lipscomb, blijft ontvangen.

Tot nog toe was onduidelijk wat er zou gebeuren met de inkomsten uit telefoondiensten aan het buitenland. Als deze inkomstenpost zou 'meegaan' naar eilandsniveau zou dat voor de Nederlandse Antillen een aanzienlijke inkomstenderving betekenen.

De Paula: "De decentralisatie van Landsradio geschiedt exclusief de Value Added Services. Waar we die gaan onderbrengen is niet definitief bekend, schijnlijk in een aparte

Toch zal het Land in sten gaan verliezen bij afstoten van Landsradio beslissing luidt daarom de decentralisatie finan begrotingsneutraal geschieden. Curaçao 'verloren inkomsten' voo land moeten vergoeden.

Volgens minister De P kan dat op verschille manieren: of door inhouden van gelden uit solidariteitsfonds of door eiland bepaalde Landsta te laten overnemen die Land alleen maar kosten. Ook daarover zijn dit moment nog geen defi tieve afspraken gemaakt.

N.V. Stadsherstel opgericht:

"Willemstad als parel in Caribisch gebied behouden"

WILLEMSTAD — Gistermiddag is, na een voorbereidingsperiode van twee jaar, ten overstaan van notaris mr M. Alexander de N.V. Stadsherstel Willemstad opgericht. De vennootschap stelt zich ten doel panden met een monumentaal karakter in Willemstad te verwerven, te restaureren en te exploiteren om zo 'een parel in het Caribische gebied te behouden'. In totaal zijn 765 panden in Willemstad aangewezen als monument die mettertijd op commerciële basis verhuurd zullen worden. Tot directeur van de N.V. is de heer F. van Romondt benoemd; de Raad van Commissarissen bestaat uit de heren D. Bakhuis (voorzitter), L. Capriles, E. Voges, A. Th. de Jongh en B. Blijdenstein. Secretaris van de Raad is M. Smit, die tevens hoofd is van het Secretariaat Stadsvernieuwing.

Een exploitatieprognose voor de periode 1991 - 1995, afkomstig uit een rapport van accountants Coopers & Lybrand Van Dien, gaat uit van een bruto investeringsniveau van NAf. 32,2 miljoen. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt bij oprichting Naf. 12 miljoen verdeeld in NAf. 7 miljoen aandelen B, zonder stemrecht en Naf. 5 miljoen winstdelende 5% cumulatief preferente aandelen A met stemrecht. Na oprichting is reeds door de vergadering van aandeelhouders besloten het maatschappelijk kapitaal te verhogen tot NAf. 25 miljoen. De verhoging betreft uitsluitend winstdelende 5% cumulative preferente aandelen.

Zoals bekend neemt Willemstad, met zijn volstrekt eigen historische architectuur, een unieke positie in in het Caribische gebied waardoor het van groot belang is dat zijn karakteristieke verschijningsvorm behouden blijft. Al gedurende jaren staat Willemstad echter bloot aan verval van de historische bebouwing. Niet alleen het vertrek van burgers, maar ook het ontbreken van een juridisch en financieel instrumentarium voor bescherming en restauratie van monumenten heeft aan dit verval bijgedragen. Tegen de achtergrond van een alom groeiend cultuur-historisch bewustzijn en ter stimulering van de toeristische en economische ontwikkeling heeft het bestuurscollege een Monumentenplan laten opstellen dat in februari jl. resulteerde in het Monumenten-eilandsverordening.

De helft van de huidige bebouwing in Willemstad bestaat uit - 765 - panden die zijn aangemerkt als monument. Daarnaast zijn vier monumenten-actiegebieden aangewezen: Pietermaai-Oost, het Stegengebied, de Ijzerstraat en omgeving en het Koralengebied. Deze gebieden verkeren in sterk vervallen staat en zullen op grond hiervan prioriteit krijgen in het herstelprogramma.

In de Monumenten-eilandsverordening is naast de methode van bescherming van monumenten een subsidiestelsel opgenomen. De uitvoering hiervan zal in handen komen te liggen van de Stichting Monumentenfonds Curaçao. Deze stichting zal door het BC in samenwerking met het Curaçaose bedrijfsleven worden opgericht en gaat zorgdragen voor een totaal begeleiding van restauraties door particulieren waartoe ook het verstrekken van gunstige leningen behoort. Ook zorgt de SMC voor de benodigde restauratievergunning.

De inspanningen van het comité Stadsherstel, bestaande uit de heren L. Capriles, L. Santine, J. Jonckheer, D. Werdekker en M. Smit hebben er toe geleid dat de N.V. Stadsherstel kon worden opgericht. Tot de oprichters ervan behoren: C. Gomes Casseres (Korpodeko), L. Capriles (MCB), M. Meurs (NIB Holding), B. Blijdenstein (Pierson Heldring en Pierson) en A. Willemsen (Ennia Caribe).

WILLEMSTAD — De politie heeft een 39-jarige man aangehouden, omdat hij ervan wordt verdacht tot drie maal toe een man te hebben bedreigd met een kapmes. De man, die samen met een kennis zou hebben gehandeld, werd meegenomen naar het bureau voor verhoor. Hij bekende het slachtoffer te hebben bedreigd en beroofd van 75 gulden..

Journalisten wachten zat

HALF VIJF vrijdagmiddag. Inmiddels zijn er een zestal journalisten aanwezig in het Kodelazaaltje waar ieder moment een persconferentie kan starten naar aanleiding van de oprichting van de N.V. Stadsherstel. Het begon toch om half vijf? Lange tafels met bordjes van namen van bekende Curaçaoënaars blijven angstvallig leeg. Na een half uur wachten stapt de eerste journalist kordaat op en verdwijnt onder het slaken van de verzuchting 'ik heb nog meer te doen'. Na hem volgen twee anderen aarzelend en binnen vijf minuten zijn alle persmensen - met de persmap onder de arm - verdwenen.

Op de pontjesbrug zijn inmiddels allen, die bij de oprichting van N.V. Stadsherstel betrokken zijn, op weg naar de overkant. Twee journalisten zijn na zachte aandrang van de KabNA vertegenwoordiger - 'het liep wat uit in het Gouverneurspaleis waar de officiële oprichting plaatsvond' - nog even mee teruggelopen. Je weet maar nooit wie zich in de tussentijd bedacht hebben en wie - na een persconferentie in het Fort van de Raad van Ministers, die toevallig die middag plaatsvond - inmiddels vers gearriveerd zijn.

De twee ontdekken dat naast zijzelf alleen de televisieploeg aanwezig is en besluiten solidair te zijn met de vertrokken verslaggevers.

Want, een kwartiertje wachten, daar zijn journalisten aan gewend. Maar een half uur tot drie kwartier wordt erg lang en zeker op een vrijdagmiddag.

H.H.

artina: Stappen voorbarig

"Begrotingssteun maakt naatregelen overbodig"

WILLEMSTAD — In ctie op de uitlatingen minister-president ria Liberia-Peters gismiddag tijdens een persferentie zei MANder Don Martina vanrgen het volgende. t eerbied en respect r de minister-presit moet ik stellen dat niet weet waarover het t. Het gaat niet over al dan niet lezen van nten en ook niet over vergadering van 7 art jl. met minister De la. Waar het om gaat dat in de vergadering 23 september jl., arin ik heb gesteld dat twee alternatieven zijn de invoer van de maatelen onnodig maken, weten de meerinkom- van de centrale regeg voor 1992 en de begrogssteun vanuit Nederd, door de minister van tafel geveegd zijn."

Tijdens de bijeenkomst de centrale commissie 23 september verdedigde ister De Paula het ket maatregelen - de verng van de invoerrechten en de accijnzen - dat 32 miljoen in het overheidslaatje zou moeten gaan brengen. Martina heeft deze maatregelen aangevochten en gezegd dat ze tenminste uitgesteld moesten worden tot na de werkconferentie met Nederland. "Als sedert 1985 weten we immers dat Nederland bereid is begrotingssteun te verlenen. Waarom dergelijke maatregelen invoeren als je weet dat ze tenminste uitgesteld kunnen worden? Waarom die haast?"

In de KabNA begroting 1992, waar Martina reeds woensdagmiddag in Landhuis Morgenster aan refereerde, staat in de verslagen van het vergaderjaar 1991-1992: "De regering van de Nederlandse Antillen heeft op grond van bovenstaande overwegingen verzocht begrotingssteun te verlenen aan het land de Nederlandse Antillen ten behoeve van het land en alle eilandgebieden met als belangrijkste doelstelling een herstructurering van de financiële verhoudingen en het in evenwicht brengen van de overheidsbegrotingen."

En vervolgt: "Uit het tot dusver gevoerde overleg hierover met minister De Paula is een plan van aanpak voortgekomen dat de te ondernemen stappen vóór en na de werkconferentie van oktober (uitgesteld tot januari volgend jaar, RED.) op een rij zet. De begrotingssteun zal vanaf het lopende kalenderjaar kunnen worden verstrekt."

"De steun dient twee doeleinden, te weten een sanering van de overheidsfinanciën in 1991 op basis van een onderzoek van VB Accountants en een financiële herstructurering vanaf 1992. Deze herstructurering bestaat uit het in evenwicht brengen van de overheidsbegrotingen en een reallocatie van door het land gemaakte specifieke kosten ten behoeve van de eilandgebieden", aldus het KabNA verslag.

Vervolgens wordt gesteld: "De Nederlandse bijdrage aan de financiële herstructurering zou kunnen bestaan uit het overnemen van de schuldenlast van de Nederlandse Antillen voor een nader vast te stellen periode. De daarmee in de Nederlandse Antillen vrijkomende middelen zouden in een eilandenfonds kunnen worden gestort ten behoeve van de financiering van de tekorten op de overheidsbegroting in die periode".

Martina vraagt zich mede op grond van voorgaande passages af waarom minister De Paula de 45 miljoen toegezegde financiële hulp voor het lopende jaar niet heeft ingevoegd in het financiële plaatje dat hij presenteerde. "Me dunkt dat hij deze post tenminste PM (nog niet ingevuld, RED.) had kunnen opvoeren, zoals ik heb voorgesteld."

De leider van de blauwe partij zei naar aanleiding van deze 'nalatigheid van de minister' met de overige oppositiepartijen (DP en Nos Patria) een statenvergadering over dit onderwerp te zullen aanvragen. "Hier moet duidelijkheid over komen."

Indel in een nieuw 'jasje'

WILLEMSTAD — *Seteldirecteur Angel Kook (foto/links) drukte op de knop en Indel 'nieuwe stijl' was officieel open. Daarvoor was wel eerst een 'keiharde muur' omver geslagen door Kook en LRD- directeur Russel Bernadina. Dat gebeurde allemaal gistermiddag tijdens een receptie in het nieuwe onderkomen van Industrial Electronics (Indel) op het industrieterrein op Groot Davelaar. Die zaak is in handen van Ekke Huisman (ook op de foto) en Toni Henriquez. Een van de sprekers was MCB- directeur Lio Capriles die met klem de stelling afwees dat lokale handel niet in Curaçao zou investeren. Hij reageerde daarmee op uitspraken van de heer Jonckhart van de Nederlandse Investerings Bank (NIB). Volgens Capriles tonen cijfers aan dat op Curaçao lokaal zelfs veel meer dan Aruba wordt geïnvesteerd.*

CBS zoekt interviewers volkstelling

WILLEMSTAD — Het Centraal Bureau voor de Statistiek is eind september begonnen met de werving van leerkrachten als interviewers voor de Census 1992. In totaal zijn er 1500 personen nodig om de volkstelling te realiseren.

Het CBS spreekt dan ook de hoop uit dat genoeg leerkrachten zich beschikbaar stellen voor de periode van 27 januari tot 2 februari 1992. De leerkrachten die als interviewer meedoen aan de census zijn gedurende de censusweek vrijgesteld van hun normale werkzaamheden. Leerkrachten die zich niet aanmelden als interviewer zullen gedurende de censusweek vervangende werkzaamheden op school verrichten.

Tot nog toe hebben zich veel personen aangemeld, maar van de scholen is nog niets vernomen. Tijdens de voorbereiding van het project is met alle betrokken instanties (vakbonden, leerkrachtenverenigingen, schoolbesturen en overheid) gesproken; allen hebben hun volle medewerking toegezegd. Het CBS rekent daarom op meer inschrijvingen.

sel Jesurun n het woord or Unesco

WILLEMSTAD — Te ijs heeft de gevolmachde minister van de derlandse Antillen, el Jesurun, vorige ek een toespraak ouden voor de Algeme Conferentie van de esco.

urun wees in zijn speech de brugfunctie die de Antin kunnen vervullen sen de Caribische nden onderling en tussen Caribische eilanden en ijns-Amerika. De meertaeid van de Antilianen ekent een groot voordeel deze rol.

De toespraak viel in goede de, zo bleek, want de olmachtigde minister ontg meteen een uitnodiging r een vergadering van de nden uit Latijns-Amerika wel voor een gezamenke vergadering tussen de ribische Eilanden en de atijnsamerikaanse nden.

Ook de 'Grulas' (Grupo atina Americana i del aribe) heeft de minister aanboden om in de toekomst anwezig te zijn op haar ergaderingen.

"Stages erg gevoelige kwestie"

Pietersz bezorgd over groot aantal buitenlandse krachten

WILLEMSTAD —Minister Eithel Pietersz van arbeid en sociale zaken is bezorgd over het grote aantal buitenlandse krachten op Curaçao. Aangenomen kan worden, zegt hij, dat op Curaçao buitenlanders - vooral uit Nederland - een baan hebben die best door lokalen vervuld kan worden. Hierop moet strenge controle komen, meent de minister.

Dit verklaarde Pietersz gisteravond tegenover de Amigoe, na de officiële opening van het tiende statutaire congres van de vakbond CFW. Tegen degenen met een werkvergunning is niets te doen, omdat uit een vergunning blijkt dat een lokale kracht voor die bepaalde baan niet beschikbaar was. "Tenminste dat neem ik aan. Of het ook zo is, is de vraag." In elk geval, meent de minister, moet er strenge controle komen op degenen die zonder vergunning werken en die best vervangen kunnen worden door lokale krachten. In samenwerking met onder meer de gezaghebber moet er een gedegen analyse komen.

Via het departement van arbeid en sociale zaken worden er regelmatig controles uitgevoerd, aldus Pietersz. "We zijn nu bezig met een goede analyse omtrent buitenlandse arbeidskrachten." Volgens Pietersz heeft Curaçao daarnaast het 'stage-probleem'. "We hebben inderdaad zeer capabele mensen, maar de vraag is of we het fenomeen stagelopen moeten afbreken om arbeidsplaatsen te reserveren. De vraag is ook of de mogelijkheid om hier stage te lopen Curaçao ten goede komt." In elk geval moet een bedrijfsleider zich bij het aantrekken van een stagiaire zich aan diverse regels houden, aldus Pietersz. "Die moeten ze nakomen; ik geloof niet dat alle werkgevers malafide zijn ingesteld." Pietsersz noemde het 'stageprobleem' een erg gevoelige kwestie. Door onderling overleg tussen hem, het eilandgebied en de gezaghebber moet er een oplossing gezocht worden voor het praktische stageprobleem. "In piekperiodes als er niemand beschikbaar is, worden er vaak mensen aangetrokken."

TRIEST

De vakbond CFW uitte gisteravond haar bezorgdheid over het grote aantal buitenlandse krachten op Curaçao met het oog op een werkeloosheidscijfer van ongeveer negentien procent. Boy Spencer, voorzitter van de vakbond, noemde het 'erg triest' dat er naast gekwalificeerde ook niet gekwalificeerde werknemers uit het buitenland worden aangetrokken. "Terwijl veel van onze eigen mensen werkeloos blijven. Ze krijgen niet eens de kans. Een groot deel van de buitenlandse krachten is illegaal en daar zijn de vakbonden erg verontrust over."

WILLEMSTAD — De Posterijen van de Nederlandse Antillen heeft een achterstand bij de postbestelling. Bepaalde wijken zullen vandaag worden aangedaan, zodat de achterstand -ontstaan wegens ziekte en vakantie- wordt ingehaald.

Directeur Ramon Galmeijer meent daarnaast dat er sprake is van een enorme toename van binnenkomende post. "Het postvolume is vooral de laatste drie á vier maanden verhoogd." De oorzaak daarvan is hem niet bekend. In vooral de drukke maanden geeft de Posterijen voorrang aan luchtpost. Daarna komt pas de lokale post aan de orde. Klachten van Curaçaoenaars die meenden dat een brief op Curaçao er acht dagen over deed om aan te komen, waren dan ook dagelijks aan de orde.

De dienst heeft nog zes vacatures openstaan, een andere reden dat de Posterijen met een achterstand te maken heeft die -naar verwachtingen- vandaag weer zal worden ingehaald. "We hopen maandag weer met een schone lei te beginnen."

De Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) is bezig met een enquete onder zowel bedrijven als privéwoningen. Gevraagd wordt onder meer naar de kwaliteit van de postbezorging. De enquete heeft tot doel de diensten van de Posterijen te verbeteren. Aan de hand van de resultaten van de diverse steekproeven wordt een ondernemingsplan opgezet.

"Geen sprake van begrotingshulp"

Regering verontwaardigd over onthullingen MAN

WILLEMSTAD — De regering van de Antillen is verontwaardigd over de uitlatingen van MAN-leider Don Martina, eerder deze week. Er is helemaal geen sprake van dat minister De Paula Nederland heeft gevraagd om begrotingssteun, zonder dat de Staten hiervan op de hoogte waren, aldus premier Maria Liberia en haar collega, minister Gilbert de Paula.

De 45 miljoen gulden die Don Martina deze week als begrotingssteun voor het lopende jaar heeft aangemerkt, kunnen helemaal niet onder de noemer 'geschenk' worden geschaard, aldus de regering. Ze vormen onderdeel van een vijfjarenplan voor financiële herstructurering voor de verschillende eilanden.

In februari jongstleden heeft minister De Paula daarover afspraken gemaakt met de Nederlandse minister van Antilliaanse zaken Ernst Hirsch Ballin. "Een verantwoorde staatkundige herstructurering van de Nederlandse Antillen is niet denkbaar zonder de totstandkoming van gezonde financiële verhoudingen bij en tussen de onderscheiden overheden", zo is toen vastgelegd.

Het gaat in dit geval dan ook niet om een bedrag dat handje contantje wordt gegeven aan de Antilliaanse overheid, maar om een verlichting van 45 miljoen gulden op de aflossing van rente en schulden.

"Dàt is waarvoor minister De Paula in juni naar Nederland is gegaan", aldus Maria Liberia. "Om de herstructuring te bewerkstelligen en op die manier de begroting van de overheid te verlichten."

Zij is van mening dat Don Martina, als ex-premier, beter zou moeten weten. "Hij is bovendien niet op de vergadering van de centrale commissie geweest op 7 maart, waarin er voldoende informatie is gegeven over deze kwestie. Door te bekritiseren om te bekritiseren, geeft Martina de bevolking verkeerde informatie en zaait hij alleen maar verwarring", meent zij.

Ook minister Gilbert de Paula bevestigde tijdens dezelfde persconferentie dat hij genoeg inlichtingen vooraf heeft verstrekt aan de staten. Ter overtuiging overlegde hij een brief waarin de afspraken over herstructurering zoals die in februari jongstleden zijn gemaakt met minister Hirsch Ballin, zijn vastgelegd.

HIW-personeel hoeft niet te twijfelen

WILLEMSTAD — Minister Chucho Smits van het ministerie van Handel, Industrie en Werkgelegenheid zegt dat de mensen van zijn departement geen enkele twijfel hoeven te hebben over hun rechtspositie in de toekomst bij de Dienst Economische Zaken.

Tijdens een persconferentie in Fort Amsterdam legde hij nogmaals uit dat de afdeling Personeelszaken druk doende is de vragen van de ambtenaren te beantwoorden. "Niemand die overgaat naar de eilandsdienst zal er op achteruitgaan en ook de carrièrelijn blijft dezelfde", aldus de minister.

Over de functiewaarderingen die volgens de vakbond in de afgelopen jaren zijn blijven liggen, zegt Smits: "Van iedere persoon die werkt bij HIW zal zwart op wit worden gesteld hoeveel jaren hij heeft gewerkt, wat hij heeft gedaan voor HIW, de positie etcetera. Dat zal allemaal worden gewaardeerd bij de overgang naar de eilandsdienst."

Overigens heeft minister Chucho Smits wel begrip voor de demotivatie bij de mensen op dit moment, vanwege de veranderingen die op stapel staan, "maar er is geen enkele reden om te zeggen dat hun belangen zijn genegeerd."

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een verzoek met bijlagen voor een vergunning ingevolge **de HINDERVERORDENING ter installatie van een gasreservoir, Palm Beach 21-A,** gedurende dertig (30) dagen na heden bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken, Smith Blvd. 76 ter inzage ligt.
Gedurende deze termijn kan een ieder mondeling of schriftelijk bezwaren tegen bedoeld verzoek indienen.

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een verzoek met bijlagen voor een vergunning ingevolge **de HINDERVERORDENING tot oprichting van een garage/autowasserij, Tanki Leendert 192,** gedurende dertig (30) dagen na heden bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken, Smith Blvd. 76 ter inzage ligt.
Gedurende deze termijn kan een ieder mondeling of schriftelijk bezwaren tegen bedoeld verzoek indienen.

WAARSCHUWING

De marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op vrijdag 1 november 1991 van 07.00 uur tot 13.20 uur een schietoefening wordt gehouden op Anabul. Er wordt geschoten met scherpe munitie. Het onveilig gebied aan landzijde wordt afgebakend met rode vlaggen en borden.

LOT, de POOLSE luchtvaartmij, gaat haar vloot moderniseren waardoor tegen 1994 alle SU-toestellen zullen zijn verwijderd.

OPENBARE VERKOOP

Op vrijdag 15 november 1991 zal des namiddags om 14.00 ten overstaan van notaris mr. M.A. Eman of haar plaatsvanger in de Monsieur Louis Room van Hotel Talk of the T L.G. Smith Boulevard 2, Oranjestad, krachtens artikel 1203 het Burgerlijk Wetboek van Aruba in het openbaar wo verkocht:

1. **het recht van erfpacht tot negentien febr tweeduizend één op een perceel domeingrond grootte van vierhonderd één vierkante me (401m2), gelegen te Savaneta, kadastraal bek als Vierde Afdeling, sectie E, nummer 1499, met zich daarop bevindende opstal van een woonh plaatselijk bekend als Savaneta 241; en**
2. **een complex van twee aan elkaar grenze percelen eigendomsgrond te Sabaneta, sa groot 638m2, met het daarop staande woonh plaatselijk bekend als Savaneta 520; welk complex bestaat uit de kadastrale percel**
   - **Vierde Afdeling sectie E nummer 659, g 356m2; en**
   - **Vierde Afdeling sectie E nummer 660, g 282m2.**

De veilingvoorwaarden liggen vanaf 8 dagen voor de veiling inzage op het kantoor van notaris Eman voornoemd aan Pastoor Hendriksstraat 91 in San Nicolas.
Deze voorwaarden houden onder meer in dat iedere bi gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm zekerheid te stellen tot zekerheid voor de nakoming van zijn en de bijkomende kosten.

mr. M.A. Eman, Notaris
telefoon 45567.

AGENDA ARUBA

…RUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ …30 uur; zaterdag gesloten.

…N: 24333. Voor spoedgevallen …rtijd: 21639, 22316 en 24508. …127-257.

TELEFAX: 22368.

…K. nr 10.815.445 Banco di …

…100

…NTRALE: 115.

…TJES verschijnen op dinsdag en …n kunnen iedere dag tussen 08.00- …00-17.00 uur worden opgegeven; …op zaterdag. Alleen zoekertjes, die …dag en donderdag vóór 10.00 uur …ijn, kunnen de dag daarop (dus …en vrijdag) verschijnen.

…PEN

…N: 20.30+24.00 uur **Terminator 2: …nt Day** (science-fiction/action, 18

…PAL: 20.30 uur **Dying Young** …18 jr.).

…IN: 21.00 uur **Terminator 2: Jud…t Day** (science-fiction/action, 18 jr.).
…IPAL: 20.30 uur **Dying Young** …18 jr.).

* * * * * * * *

…A (nachtdienst)
…**brug**: Santa Maria.
…**di brug**: San Nicolas.

* * * * * * * *

…TREGELING DOKTOREN
…00-07.00 uur):
…g+zondag
…ad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki …rt, Paradera en Sta Cruz: dokter …Bermudez, Herman Gorterstraat 1, …211.
…Chiquito, Savaneta en San Nicolas: …D. Bislip via Centro Medico San … (tel.: 48833) of via Alarmcentrum

* * * * * * * *

…RANDGEVALLEN, ongelukken of …nder ongeluk, gelieve Alarmcen…te bellen, **tel.: 115.**

* * * * * * * *

… MEDICO CARABOBO (Enge…t 7, tel.: 21777): de wachtheeft … Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

…ELE KRUIS ARUBA
…ELINGENBUREAU (Koningstraat 22, …4444): dagelijks van 07.30-12.00/13.50- … uur.
…g te Paradera (tel.: 25543) van …-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas …)/Noord (23425) van 08.00-11.00 …; woensdag: Santa Cruz 28288) van …-11.00 uur; donderdag: Dakota …, Oranjestad (23168), Savaneta …) en Brazil (48301) van 08.00-11.00

* * * * * * * *

…ORMATIECENTRUM KONINGIN WIL…LMINA FONDS (voor de kankerbestrij…op Aruba): geopend van maandag t/m …g van 08.30-11.30 uur - J.E. Iraus…plein 3 (juist achter de pastorie van …njestad).

* * * * * * * *

…COTICS ANONYMOUS HELPLINE: …: 36969 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

…S-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/ …7362 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

…DA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: …22099): geopend op dinsdag, woensdag …n donderdag van 14.00-18.00 uur voor …ichtingen omtrent preventie alcohol/ …drugsmisbruik.

* * * * * * * *

…MNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

…TELEARUBA
…ZATERDAG: 18.00 Father Murphy; 18.45 Nos cu Nos; 19.45 Major League Baseball World Series: Atlanta Braves vs Minnesota Twins (game 6); 23.00 A Man Called Hawk; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.15 Sunday Movie: 18.30 Cagney & Lacey; 19.30 Showtime; 20.30 Special Program: 'Grand Piano'; 21.30 Movie; 23.00 Freddy's Nightmare.

* * * * * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
FILMLIGA ARUBA: 20.30 uur vertoning film 'Gone with the Wind' (VS, 1939, deel 2) - expositiezaal Cas di Cultura.

VERENIGING 'SONRISA': 09.00-17.00 uur gebakverkoop/vlooienmarkt - Buurtcentrum Noord.

SPORT
VISTOERNOOI **(Aruba Nautical Club):** 06.00 uur vertrek jachten voor het 27e Classic-toernooi; 17.30 uur terugkeer jachten bij de ANC-pier.

ATLETIEK **(AAB):** 16.20-17.30 uur start+finish road racewedstrijden ter hoogte van de Bucuti Yachtclub.

* * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/ 16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * *

Biesheuvel over hotel-projecten:

"Failliet is failliet"

ORANJESTAD — "Wij komen niet naar Aruba voor het faillisement van een bedrijf dat in feite al failliet is, terwijl wij ook niet komen om Nederlandse aannemers in te schakelen. Tot dusver ligt de fout niet bij Nederlandse maar bij Italiaanse aannemersbedrijven. Kijk naar Hyatt dat door Nederlands bedrijf werd gebouwd en het goed doet". Aan het woord is mr Barend Biesheuvel, die te samen met mr Van Agtmaal gistermorgen de wekelijkse persconferentie bijwoonde van premier Oduber, waar de problemen rond niet afgebouwde hotelprojecten en het Golden Tulip hotel centraal stonden. Biesheuvel reageerde hiermee op de kritiek, dat hij naar Aruba was gekomen om bedrijven failliet te verklaren en Nederlandse aannemers in te schakelen.

De ex-Nederlandse premier benadrukte, dat het doel van zijn commissie is om de Arubaanse regering te adviseren in de garantie-problemen en de huidige gang van zaken, daaraan moet een halt worden toegeroepen. De commissie heeft een vrij goed beeld van de situatie bij de drie onafgebouwde hotels en het Golden Tulip Hotel.

Met nadruk wijst hij erop dat in alle gevallen te weinig eigen vermogen is ingebracht, dat is volkomen zoek. De garantie is zes tot tienmaal het eigen vermogen en gezorgd moet worden dit niet groter te doen worden. Belangrijk is dat het eigen vermogen verhoogd wordt èn de garantie van de overheid niet toeneemt. Tevens dient de aflossing en rente gerestructureerd te worden. Er wordt naar gestreefd met zodanige adviezen te komen dat de hotels toch afgebouwd kunnen worden.

Biesheuvel herhaalde dat het niet moet zijn als in het verleden, toen investeerders voor een dubbeltje op de eerste rij willen zitten. Dus niet ten koste van de overheid. Hoe het wel kan was voor Biesheuvel aanleiding om de projecten van Sun Development aan te halen, als goed voorbeeld.

Met nadruk stelde hij dat het hier geen partij-politieke zaak betreft maar een nationaal probleem dat gezamelijk opgelost dient te worden. "Onze commissie speelt daarbij een bescheiden rol, waarbij ondermeer ook Nederland, die hierbij betrokken is, duidelijk moet worden gemaakt wat er moet gebeuren, hetgeen geen geringe taak is. In Nederland heeft men ook problemen en van Aruba heeft men een plaatje dat het fout gelopen is. Mogelijk kunnen wij een gezonde oplossing aanbieden", aldus Biesheuvel, die in dit stadium hier niet dieper op in wilde gaan. Wel sprak hij voldoening uit over gesprek met de FTA, waarbij bleek dat na de uiteenzetting door de commissie de vakbond duidelijk vertrouwen in de commissie stelt.

■*ORANJESTAD— Als voorzitter van de commissie gaf ex-premier, mr Barend Biesheuvel samen met mr Van Agtmaal gistermorgen tijdens de persconferentie van premier Nelson Oduber (zie foto) een kort commentaar op de kritiek en het werk van zijn "garantiecommissie". Mr Biesheuvel vertrok gisteren naar Curaçao, vanwaar hij dinsdag terugkeert naar Nederland.*

Minister Croes naar Japan en Phillipijnen

ORANJESTAD — Minister van Justitie/Sportzaken mr Hendrik Croes, maakt een tocht naar Japan en de Phillipijnen. Premier Oduber vertelde tijdens zijn persconferentie dat het bezoek aan Japan verband houdt met een internationale conferentie tussen verschillende landen die op het gebied van bestrijding van criminaliteit tot samenwerking komen.

De nadruk wordt op verdovende middelen gelegd. De reis naar de Philippijnen wordt gemaakt in verband met de grote groep Philippijnen die nu op Aruba — voornamelijk in de hotel/ restaurant bedrijven — werkzaam zijn. In verband met het te voeren beleid over de toelating, wil de bewindsman zich ter plaatse op de hoogte stellen van de situaties in dit land.

Project van ruim 5 miljoen

Gehele vernieuwing Wilhelminastadion

ORANJESTAD — De stichting Lotto pa Deporte, die reeds een belangrijk aandeel leverde dat in de districten sportvelden met verlichting beschikbaar zijn, gaat het Wilhelminastadion geheel vernieuwen. Dit vergt een investering van ruim vijf miljoen florin, waarvan 3.3 miljoen bouwkosten.

Voorzitter Kenny Thijssen maakte dit tijdens een persconferentie bekend. Hij wees erop, dat ofschoon de plannen nog niet volledig afgerond zijn, gemeend werd deze toch te moeten bekend maken in verband met acties die gevoerd worden om de benodigde gelden bijeen te krijgen. Daarom wordt nu al een nieuwe Lotto lotery op de markt gebracht met grote prijzen.

"Het is een schande voor Aruba, de toestand waarin ons stadion verkeert, daar moet zonder uitstel iets aan gedaan worden en zal ook gedaan worden", aldus Thijssen.

De regering had in eerste instantie gedacht in Nederland voor financiële hulp aan te kloppen, hetgeen een beetje moeilijk bleek mede omdat teveel vragen werden gesteld. Daarom benaderde de Stichting Lotto de overheid om de vernieuwing van het stadion voor haar rekening te kunnen nemen. Zowel van de regering als de ASU — die het stadion beheerd —werd alle medewerking toegezegd.

Er werd reeds een aanbesteding op uitnodiging gehouden, waarbij Arends Construction de laagste inschrijver was, doch hierover heeft DOW — die hiermede belast is — volgens ter beschikking van Amigoe staande inlichtingen — nog geen beslissing van gunning genomen, mede omdat er verschillende alternatieven zijn. Verwacht wordt wel dat een dezer dagen de gunning zal plaatsvinden. Een studie wordt nog gemaakt of het speelterrein kunstgras of gewoon gras krijgt.

Beslissing in drukkerszaak:

Regering en krant moeten onderling regeling treffen

ORANJESTAD — Het resultaat van het vervolg kort geding dat het dagblad Corant tegen het Land Aruba aanspande in verband met de werkvergunning van een Surinaamse drukker is dat de regering deze werkvergunningskwestie met de directie van bedoeld blad dient te regelen.

Tijdens behandeling werd gesproken over een "derde persoon", die zijn bemiddeling tegen betaling zou hebben verleend, doch de naam werd niet genoemd. Dit zal wél het geval zijn indien de overheid niet zonder uitstel de werkvergunning regelt. Tijdens behandeling van de rechtszaak kreeg de rechter te horen dat het in januari ingediende verzoek was zoekgeraakt en dat in juni verzocht werd een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit gebeurde en de "derde persoon" liet Corant weten dat de drukker naar DOOV moest gaan om zijn deposito te betalen. Hij kreeg de boodschap dat over twee weken de zaak rond zou zijn. Dit was niet het geval en kortgeleden verscheen de immigratie bij Corant, hield de drukker aan en wilde hem uitzetten, hetgeen door de rechter verhinderd werd, waarna de drukker weer op vrije voeten kwam.

Inmiddels had het statenlid Didi Wernet, die mogelijk financieel betrokken is bij deze werkvergunning en daarvan in de pers openlijk beschuldigd werd, aangekondigd dat hij gistermorgen elf uur een persconferentie zou houden. Vreemd genoeg liet hij gisteren niets van zich horen.

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een verzoek met bijlagen voor een vergunning ingevolge **de HINDERVERORDENING tot oprichting van een garage/autowasserij, Cura Cabai 137,** gedurende dertig (30) dagen na heden bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken, Smith Blvd. 76 ter inzage ligt.
Gedurende deze termijn kan een ieder mondeling of schriftelijk bezwaren tegen bedoeld verzoek indienen.

De Minister van Publieke Werken en Volksgezondheid maakt bekend, dat een ingekomen verzoekschrift ter verkrijging van een **SLIJTVERGUNNING ter exploitatie in de levensmiddelenzaak gevestigd in het perceel Meiveld 63,** ingaande 29 oktober 1991 gedurende 14 dagen op het Bestuurskantoor, bij het Centraal Bureau Juridische en Algemene Zaken ter inzage ligt. Deze vergunning geeft recht tot verkoop in het klein van sterke drank uitsluitend voor gebruik elders dan ter plaatse voor welke de vergunning geldt. Gedurende genoemde termijn van 14 dagen heeft een ieder het recht schriftelijk zijn bezwaren tegen verlening der vergunning kenbaar te maken.

Historie-commissie Koninkrijk-Venezuela

ORANJESTAD — In aanwezigheid van de Venezolaanse bewindslieden Gustavo Rossen (onderwijs), Rosario Orellana (buitenlandse zaken) en de Nederlandse ambassadeur Hans Meys werd de officiële commissie geïnstalleerd in het kader van "Mecanismo di Consulta". Dit overlegorgaan gaat zich bezighouden met de historische banden tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Venezuela. Tevens werd een samenwerkingsovereenkomst op historisch gebied getekend tussen de universiteiten van Leiden en Venezuela. Voor Aruba werden in deze commissie benoemd M.R. Croes R.A., drs N. Kock en drs J. Croes. In januari 1992 wordt op Curaçao vergaderd en intussen worden in de werkgroepen van beide landen de nodige onderzoeken gedaan.

Uitlevering Hernandez

ORANJESTAD — Het Hof van Justitie heeft beslist dat de Colombiaan Walter Hernandez, die op verzoek van de Amerikaanse autoriteiten werd aangehouden op Aruba om uitgeleverd te worden, nu in handen van zijn vaderland gesteld kan worden. Twee maanden geleden was hij gast in een van de hotels op Aruba toen hij werd aangehouden en in afwachting van de uitleveringsbeslissing van zijn vrijheid beroofd.

Hij wordt er door de Amerikaanse autoriteiten van beschuldigd betrokken te zijn bij de handel in verdovende middelen. Het heeft erg lang geduurd voordat de autoriteiten op Aruba de papieren uit de VS kregen om een beslissing te kunnen nemen over de uitlevering.

In eerste instantie gaven de documenten geen duidelijk beeld en werd de aanhouding enige weken verlengd. Toen de juiste documenten kwamen kon het Hof van Justitie — zoals dit bij uitlevering is vereist — de beslissing nemen hem uit te leveren. Hij is inmiddels aan de gouverneur overgedragen.

ORANJESTAD — De ontvanger van Aruba, Michael Vos, herinnert de automobilisten eraan dat het laatste kwartaal 1991 voor de nummerplaat-belasting zo spoedig mogelijk betaald dient te worden. De hiervoor gestelde uiterlijke datum van 15 oktober is reeds verlopen. Niet betalers wordt verzocht maandag 28 oktober aan loket een van het Ontvangerskantoor alsnog de betaling te voldoen.

Twilight Extravaganza

ORANJESTAD — Zaterdag 9 november organiseert de Quota Club haar "Twilight Extravaganza" in het Golden Tulip hotel van half acht tot middernacht. Het wordt een gezellige avond, boordevol activiteiten. Een foodfestival met een internationaal buffet, bestaande uit Arubaanse, Argentijnse, Spaanse, Italiaanse, Duitse en Oosterse culinaire specialiteiten.

Een modeshow met de nieuwste collectie van Manchito's, Maggy's boutique, Sparkle Boutique, Boutique Lilou, voorts juwelen van Suithglettys Bijouterie en een fraaie leercollectie van H.B. Leather. Aruba Jazz Ensemble zorgt voor de muzikale omlijsting en een mariachi zorgt voor de Mexicaanse sfeer. Er zijn deurprijzen en er kan gedanst worden op muziek van Pride. Kaarten zijn verkrijgbaar bij leden van de Quotaclub.

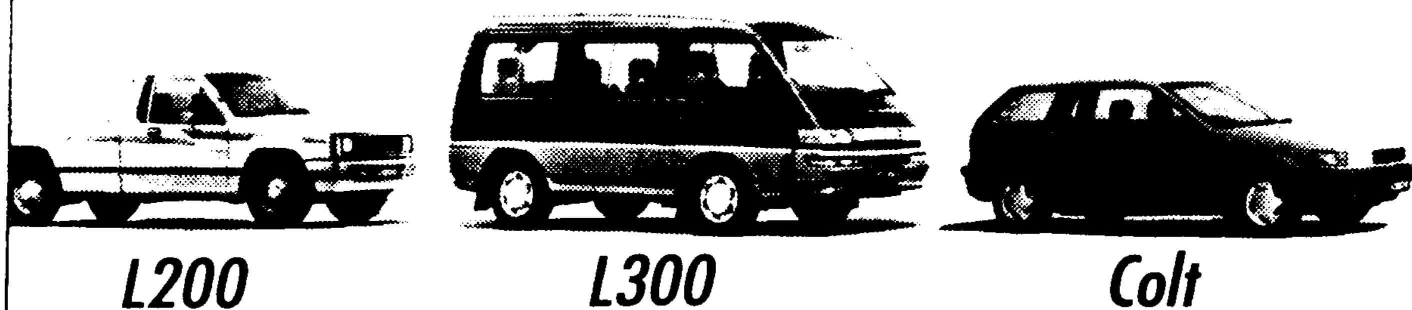
This is one of the pleasures of Aruba & Curaçao

For the conscious buyer...the one that's looking for high quality performance, style, comfortable interiors, pleasure, all at an affordable price; Mitsubishi Motors has created Lancer.

Mitsubishi Motors is committed to fulfill your needs. So, an entire line of vehicles has been designed, with the style and comfort you look for in a car. Lancer is a good example of it...a great car, fun to drive, economic and very convenient. Lancer is one of Mitsubishi Motors great ideas.

Other models from the MITSUBISHI family.

MITSUBISHI

New ideas for new ways.

RSTE VERLIES KARPOV TEGEN INDIER ANAND

hort ontsnapt aan nederlaag oor onzorgvuldigheid Kasaprov

BURG - De zesde ronde van het Interpolistoer- was er een van veel zuchten en steunen. Zelfs schaker Gary Kasparov ontkwam daar in Til- iet aan. Hij had Nigel Short na zes uur zwoegen rand van de afgrond, maar liet de sluwe sman naar eeuwig schaak ontsnappen. Het is, n wereldkampioen niet in het openbaar kan jammeren. Anders zou Kasparov dat zeker n gedaan.

houding bij het ana- sprak boekdelen. Hij lle manieren zien, winst een uitge- zaak was. Alleen die braakpoging met het paard, die was Kas- ven vergeten. Hij wal- n zichzelf en deed ging dat te verbergen. Jan Timman en Ana- arpov beleefden een dag. Het ziet er naar t beiden met twee toernooien kort achter (Reykjavik en Tilburg) n te overladen pro- a hebben gekozen.

man, die op IJsland eden zijn kunnen bleef punten uit vijftien n), gaf een volkomen stand tegen Gata Kam- g met een blunder op ste zet, die een pion . De 17-jarige Kamski, jaar gedeeld eerste, in de tijdnoodfase an had tien minuten zeventien zetten) zijn winstpartij veilig.

Karpov, in Reykjavik nog goed voor de met Ivantsjoek gedeelde winst, verloor jammerlijk van Viswanathan Anand in de doorschuifvariant van de Caro Kann. De Indiër nam daarmee revanche voor het onverdiende verlies in de tweekamp voor het kandidatentoernooi in augustus in Brussel (3 1/2 - 4 1/2 door een nederlaag in de slotpartij).

EERSTE NEDERLAAG

Het was de eerste nederlaag voor Karpov, die tot verbijstering van zijn secondant Podgajets nog niet in de buurt is gekomen van een zege. Op de 23ste zet weigerde Karpov nog hautain een remise-aanbod van Anand. Enkele zetten later had de 40-jarige Sovjetrus (hij is de oudste in Tilburg, achter de 60-jarige Kortsjnoi) daar al spijt van toen hij een kwaliteit moest inleveren. Ook in het vervolg tastte de onherkenbare Karpov enkele keren mis.

Anand deed uitstekende zaken. Woensdag voerde hij zijn afgebroken duel uit de derde ronde tegen Viktor Kortsjnoi met engelengeduld tot winst. Hij deed er in het dame-eindspel maar liefst 111 zetten over.

In de historie van het Tilburgse toernooi waren alleen Timman - Smyslov in 1984 (122 zetten) en Vaganjan - Spasski in 1983 (117 zetten) langer. De Aziaat wipte naar de tweede plaats met vier punten uit zes duels, een punt minder dan Kasparov, die vrijdag voor de 158ste keer tegenover Karpov zit. De onderlinge stand is 79 1/2 - 76 1/2 voor de wereldkampioen.

Timman, die op de rustdag met zijn Zweedse vriend Ulf Andersson ontspanning had gezocht op de tennisbaan, was over de opzet van zijn partij met zwart, het vierpaardenspel, goed te spreken.

"Ik had een heel goed middenspel", zei hij. "Ik dacht op een gegeven moment met een mooie combinatie groot voordeel te krijgen. Alleen, hij klopte niet. Natuurlijk speelt daarbij een rol, dat ik wat moe ben. En het is niet verstandig dan zoveel risico te nemen. Ik kan het beter rustig, strategisch houden. In elk geval speel ik hier toch beter dan in Reykjavik. Daar ging het vreselijk slecht."

GEEN AMMUNITIE

Podgajets loopt al enkele dagen hardop te foeteren over zijn "baas" Karpov. "Hij heeft wel ambities, maar geen ammunitie", zei hij na de dikke nul van de ex-wereldkampioen. "Hij is moe. Niet goed voorbereid. Het lijkt nergens naar. Wat doe ik hier nog als hij zo speelt?".

Kasparov koos net als eerder tegen Kortsjnoi voor de ruilvariant van het Frans. Short bleek op de hoogte, al kon hij niet voorkomen dat de man uit Bakoe een duurzaam voordeeltje verwierf. Juist toen iedereen tegen het slot van het zesde uur dacht dat de wereldkampioen ging winnen benutte Short zijn laatste pijl, die in gif gedoopt bleek te zijn.

De Engelsman begroette het remise brengende eeuwig schaak als een overwinning. "Daar ben ik mooi vanaf gekomen", zei hij opgelucht.

Kortsjnoi en Barejev deden elkaar geen kwaad. Zij konden als hekkesluiters het halve punt goed gebruiken. Overigens is Kortsjnoi zeer ontevreden over zijn spel van de laatste maanden. "Ik ben veel te amateuristisch bezig. Ik moet harder studeren. Anders kan ik beter stoppen", zei hij vol zelfbeklag.

NIGEL SHORT: *eeuwig schaak.*

anciële situatie schrijnend

uba wil sportkennis ilen voor harde valuta

NA - De Cubaanse wereld heeft drin- vreemde valuta

financiële situatie is de politieke hervor- n in Oost-Europa zo nend, dat de autoreiten en hebben de sport- s tegen harde munt te en. Trainers, sportcom- n, medische kennis, kan worden verkregen. hoge vergoedingen, het dagblad Granma. Granma, spreekbuis communistische rege- van Castro, verklaart 's meest vooraan- sportofficial Conrado inez dat grootscheepse nderingen in de anse sportwereld zijn rwachten. Volgens de al wordt een speciaal etingbureau opgezet, commerciële mogelijk- van de Cubaanse sport inkende munt moet gaan tten.

politieke omwente- in Oost-Europa en voor Cuba grote olgen. Het land was voor groot gedeelte afhanke- van de bijdragen van de munistische regeringen de voormalige DDR en de Sovjetunie. De DRR is weg en de Sovjetunie heeft de geldkraan dichtgedraaid.

Martinez, voorzitter van het nationale sport instituut, zei dat het binnen afzienbare tijd mogelijk is dat Cubaanse toptrainers in het buitenland werkzaam zijn. Daarnaast worden de eigen sportfaciliteiten opengesteld voor buitenlandse bezoekers.

Martinez benadrukte echter dat het Cubaanse topsporters niet wordt toegestaan naar andere landen te vertrekken. "We blijven vasthouden aan onze amateurstatus", aldus de official. "Op die manier willen we geen geld verdienen. De natie geeft de atleet de kans zich te ontwikkelen en die hoort dus in eigen land thuis."

Sport Agenda

NTRO DEPORTIVO KORSOU
mbad)
an 09.00-12.00/14.00-17.00 uur;
dag- en donderdagmorgen gesloten.

NA BENNIE LEITO
)
pend op woensdag van 14.00-16.45
vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag
n 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-
30/14.00-17.00 uur.

WLEN
macor Bowling Club, Chuchubiweg)
iningstijden: maandag t/m donderdag
n 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag
n 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag
af 13.00 uur

CHAAKVERENIGING CURAÇAO
ust & Burgh)
ere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
entro di Barlo Janwé)
ke zaterdag van 09.00-13.00 uur
haaklessen en -training voor de jeugd vanaf
7 tot 23 jaar.

****

ZONDAG
GOLFSPORT
(t.g.v. 60-jarig bestaan golfclub)
13.30 uur wedstrijden tussen vier beroepsgolfers - Curaçao Golf & Squash Club, Emmastad.

BASEBALL
Liga Vruminga)
10.00 Ultimo vs Holiday Beach;
12.00 uur STP vs Marchena Hardware;
14.00 uur Le Mirage vs Astros Jr.;
16.00 uur Promac vs Freeport - Santa Maria Ballpark.

ATLETIEK
Road Runners Club Kòrsou)
07.00 uur start 4-km ontbijtloop bij Kodela met als eindpunt Koredó.

Willem II-plan krijgt steun

Gemeente Tilburg bereid finacieel te helpen

TILBURG - Het college van B & W van Tilburg staat, na jaren van discussie, positief tegenover plannen van voetbalclub Willem II voor de bouw van een nieuw stadion.

Dat heeft wethouder Timmermans van sportzaken bevestigd. Deze week reageert het college officieel op de plannen.

Volgens Timmermans hebben B & W (Burgemeester en Wethouders) besloten de gemeenteraad voor te stellen Willem II "een substantieel bedrag" beschikbaar te stellen. Willem II had een bijdrage gevraagd om de eerste fase van de plannen -de bouw van twee nieuwe koptribunes - mogelijk te maken. De voetbalclub voert hiervoor een bedrag van 4,3 miljoen gulden op.

Timmermans zegt het plan realistisch plan te vinden maar wil eerst een gedetailleerde begroting zien, alvorens zich op een bedrag vast te leggen.

Het huidige gemeentelijk sportpark heeft een capaciteit van 18.600 plaatsen, waarvan 14.700 staanplaatsen, nagenoeg onoverdekt. Het nieuwe stadion, volledig overdekt, zou een capaciteit moeten krijgen van 16.000 zitplaatsen. De huidige hoofdtribune wordt gerenoveerd en uitgebreid. De totale bouwkosten worden geraamd op ongeveer 15 miljoen gulden.

Alvorens geld voor fase 1 beschikbaar wordt gesteld, willen B & W evenwel harde garanties dat de daaropvolgende (particulier te financieren) fasen ook worden uitgevoerd. Willem II reageerde verheugd op de reactie van het Tilburgse gemeentebestuur. Commercieel directeur Van Dommelen: "Na jaren van plannen maken, zijn wij hier verschrikkelijk blij mee."

Stad Rotterdam waarschijnlijk nieuwe sponsor

Feyenoord en oud-sponsor HCS definitief uit elkaar

DEN BOSCH - Feyenoord mag op 1 november een nieuwe hoofdsponsor aantrekken. De naam van HCS verdwijnt van de borden in het stadion en de shirts van de spelers.

Feyenoord krijgt geen 750.000 gulden van het automatiseringsbedrijf, waarop de club volgens de overeenkomst tussen de partijen recht dacht te hebben. De geldschieter behoeft ook niet te voldoen aan andere financiële vorderingen van de voetbalclub.

Dat is het vonnis van de Bossche rechtbankpresident Mr. Andre de la Porte in het kort geding dat Feyenoord had aangespannen tegen HCS. De bekerhouder wilde HCS tot betaling dwingen, omdat de koploper in de eredivisie dringend geld nodig heeft. Het bedrijf op zijn beurt kon niet aan zijn contractuele verplichtingen tot medio 1994 voldoen.

Feyenoord-voorzitter Amandus Lundqvist was tevreden met de uitspraak. Volgens hem is bewezen dat het noodlijdende HCS een wanprestatie heeft geleverd door de financiële verplichtingen niet allemaal na te komen.

Het belangrijkste is volgens hem, dat Feyenoord met een op zoek kan naar een nieuwe sponsor. Zondag, in de thuiswedstrijd tegen FC Groningen, zijn de voetballers contractueel nog eenmaal verplicht met HCS op de shirts af te trappen.

Lundqvist acht het goed mogelijk dat Feyenoord in het daarop volgende duel, bij De Graafschap, zonder bedrijfsnaam aantreedt. Uiterlijk voor de tweede Europese wedstrijd tegen Sion, op 6 november in de Kuip, hoopt Feyenoord de nieuwe sponsor te presenteren. Een van de kandidaten is het verzekeringsbedrijf Stad Rotterdam.

HCS-topman Huub van den Boogaard zei vooral te betreuren dat het tot een uitspraak is gekomen. "Wij hadden met praten een oplossing willen zoeken. We hebben meegewerkt Feyenoord uit het dal te krijgen. Het is triest om dan zo te moeten afhaken."

UITSTEKEND AANBOD

HCS bleek bereid de bewuste 750.000 gulden te betalen, als zijnde de eerste helft van het sponsorbedrag voor dit seizoen. Bovendien was een andere sponsor (Nol Hendriks, tevens geldschieter van Roda JC) bereid gevonden twee miljoen gulden te fourneren. Van den Boogaard: "Een uitstekend aanbod. Ik moet nog zien dat Feyenoord een alternatief voor 2,75 miljoen gulden kan vinden."

Van den Boogaard is niet van plan alle vorderingen van zijn bedrijf te laten vallen. "Zeker is dat we 12 miljoen in Feyenoord hebben gestopt, vooral door het financieren van spelers. Als een voetballer wordt verkocht, zullen we moeten praten over de besteding van het geld.

Wij hebben de transferrechten vertelde Lundqvist, die niet wilde weten van een door HCS gewenste Feyenoord Participatie Maatschappij, hoopt dat eventueel transfergeld op een aparte rekening komt te staan en, als het even kan, wordt gebruikt voor nieuwe aankopen.

Feyenoord startte eerder een bodemprocedure waarbij de sponsor-overeenkomst, met alle vorderingen over en weer, van alle kanten wordt bekeken. De uitspraak kan nog wel een paar jaar op zich laten wachten.

Lendl verliest van Korda

Zweden bang voor aanslag van Serviërs op Ivanisevic

STOCKHOLM - De organisatoren van het tennistoernooi in Stockholm hebben extra veiligheidsmaatregelen genomen rond de Kroatische tennisspeler Goran Ivanisevic.

"Wij hebben", stelde organisator Johan Flink, "nog niets gemerkt van directe bedreigingen, maar wij willen voorkomen dat Ivanisevic iets overkomt."

Flink voegde toe dat angst bestaat voor reacties van de talrijke Serviërs, die in Zweden wonen, nadat Ivanisevic zich in een interview voor de Zweedse televisie had uitgelaten over de situatie in zijn land. De nummer 15 van de wereldranglijst stelde onder meer dat hij nooit meer in een wedstrijd voor Joegoslavië zal uitkomen.

"Ik speel voor mij zelf en voor Kroatië, hoewel ik een Joegoslavisch paspoort heb. Statenloos zijn is altijd nog beter dan voor Joegoslavië te tennissen." Ivanisevic, die de kwartfinales bereikte door een overwinning op Guy Forget, zei: "Je weet nooit wat kan gebeuren. Het is denkbaar dat een Serviër mij zo maar vermoordt, omdat ik uit Kroatië kom."

In zijn wedstrijd tegen Forget leek Ivanisevic uiterst geconcentreerd. Hij sloeg 22 aces, maar stelde toch dat het hem soms moeilijk gevallen was zijn gedachten bij de wedstrijd te houden. "Sinds juni ben ik niet meer thuis geweest in Split. Woensdag heb ik nog met mijn vader gebeld, de situatie in de stad is rustig, maar als de oorlog ook die kant opkomt, zal ook mijn vader erbij betrokken raken. Misschien ga ik dan terug om mijn plicht te doen."

NEDERLAAG LENDL

Behalve de overwinning van Ivanisevic op Forget was ook de nederlaag van Ivan Lendl tegen Petr Korda verrassend. Korda won met 5-7 6-1 6-4.

"Zo'n overwinning", zei Korda, "is de verwezenlijking van een jeugddroom. Jaren geleden heb ik wel langs de baan gestaan als ballenjongen bij wedstrijden van Lendl. Hij is altijd mijn idool gebleven, ik heb zijn loopbaan met al zijn grote successen op de voet gevolgd, maar altijd gehoopt dat ik hem een keer zou kunnen verslaan."

Stefan Edberg had slechts een uurtje nodig om tot de laatste acht door te dringen, 6-2 6-3 tegen de Amerikaan Brad Gilbert.

Best betaalden

Gullit en Van Basten toppers

ROME - Ruud Gullit en Marco van Basten waren afgelopen seizoen de best betaalde buitenlanders in de Italiaanse voetbalcompetitie.

Ze namen de positie over van Diego Maradona. Gullit en Van Basten verdienden in 1991/92 bijna drie miljoen gulden netto de man.

Toch behoefde AC Milan-voorzitter Silvio Berlusconi minder uit te betalen dan in voorgaande jaren. De club won geen enkele prijs, zodat de zakenman betrekkelijk weinig premies uitkeerde. De post salarissen en premies bij AC Milan bedroeg vorig seizoen zo'n veertig miljoen gulden. AS Roma betaalde het meest aan de spelersgroep: Ongeveer 44 miljoen gulden.

Volgens het financiële overzicht van de Italiaanse voetbalbond gaven de clubs in de Serie A 425 miljoen aan salarissen en premies uit, een stijging van 12,4 procent ten opzichte van een jaar eerder.

Nieuw sportblad in de Sovjetunie

BERLIJN - Met ingang van november kan de Sovjetrussische sportliefhebber een nieuw tijdschrift kopen met allerlei wetenswaardigheden over nationale en internationale sportvedetten.

"Sport in de Sovjetunie en de wereld", dat ook in het Engels, Spaans en Hindi zal worden uitgegeven, gaat maandelijks verschijnen. De prijs van het blad ligt rond de achttien roebel, meldt het dagblad Sovjetski Sport.

Aan het nieuwe blad verlenen zowel buitenlandse als Sovjetrussische journalisten hun medewerking. Ze zullen zorgdragen voor rubrieken als 'Achter de coulissen, business, en sportzaken'. Daarnaast bevat het tijdschrift interviews met binnen- en buitenlandse vedetten.

EK-duels moeten gelijk beginnen

BERN - De beslissende wedstrijden in groep 2 en groep 7 uit de voorronden van de strijd om het Europees Kampioenschap zullen op 13 november gelijk moeten beginnen.

De Europese voetbal unie heeft de aftrap voor Roemenië - Zwitserland en Schotland - San Marino (Groep 2) vastgesteld op zeven uur. Polen - Engeland en Turkije - Ierland (Groep 7) moeten allebei om 18.30 uur beginnen.

Met uitzondering van Turkije en San Marino hebben de betrokken landen nog kans het eindtoernooi in Zweden te halen.

De UEFA heeft die beslissing genomen op verzoek van Zwitserland, dat voor het begin van de wedstrijd Schotland - San Marino, tegen Roemenië zou hebben moeten spelen, volgens het oorspronkelijke plan.

De Zwitsers meenden dat Schotland voordeel zou kunnen hebben als de uitslag van Roemenië - Zwitserland bekend zou zijn.

Tebbenhof en Simons naar tweede elftal

DORDRECHT - Zier Tebbenhof en Jerry Simons zijn door trainer Hans Verel van SVV Dordrecht '90 naar het tweede elftal verbannen.

Simons wegens ongedisciplineerd gedrag op de training, Tebbenhof naar aanleiding van diens kritische uitlatingen na het competitieduel met FC Utrecht.

Verel had de aanvaller gepasseerd. Hij nam daarmee geen genoegen en schakelde het bestuur en de spelersvakbond (VVCS). Tebbenhof verscheen donderdag pas voor het eerst weer op de training. Verel gaf hem de opdracht met het tweede te trainen.

De problemen rond Tebbenhof en Simons zullen na het weekeinde besproken worden tussen de "dissidenten", de coach, het bestuur en de vakbond. Verel heeft overigens de spelersgroep het dringende advies gegeven strubbelingen intern te houden en niet via de media aan de kaak te stellen.

Assistent-trainer Peter van Velzen neemt genoegen met 25.000 gulden als afkoopsom. Na 1 november heeft de fusieclub geen financiële verplichtingen meer ten opzichte van Van Velzen.

Nog meer aantrekkelijk ballet op Dance Festival

IN 1989 BUNDELDEN choreograaf Danny Buraczesky en artistiek leidster Linda Andrews hun krachten en vormden de Zenon Dance Company. Het is een gezelschap dat zich toelegt op de Jazz dance, al dan niet vermengd met de moderne danstechniek. De 10 vitale dansers zijn in beide stijlen uitstekend geschoold. Ze werken zuiver, zeer exact en gedisciplineerd en hebben een uitstekend gevoel voor lijn, ritme en dynamiek. Dat maakt hun optreden tot een waar genot om naar te kijken.

De Jazz stijl die Buraczesky hanteert heeft een heel gepolijste vorm en de kostuum van Wendy Hanbidge, James Viera en Buraczesky versterken die "sophisticated look" ze zijn sober smaakvol en leiden nergens de aandacht van de dans af. Het aantrekkelijke programma dat het gezelschap in het Aruba International Dance Festival presenteerde bestond uit 4 onderdelen ieder opgebouwd rond de, in sfeer verschillende composities van Dave Brubeck, Glenn Miller, Art Pepper, H. Carmichael en Sidney Bechet.

De Balletten "Fission Merry Go Round" en "Blue of the Moon" zijn pure danswerken met heldere en gevarieerde ruimtelijke patronen en pittige, speelse bewegingen. Het 4de werk "Lost Life" heeft daarentegen een verhalend karakter en belicht 4 scènes uit het leven van componist Art Pepper. Buraczesky gebruikt in dit werk hoofdzakelijk de moderne danstechniek en hij slaagt er goed in daarmee de dramatische conflicten in Pepper's bestaan vorm te geven. Ook hier is de helderheid in beweging en de subtiliteit van emoties opvallend.

De Zenon Company was de plaats in het Festival dan ook ten zeerste waard en het was interessant om met het werk van Buraczesky kennis te maken. Toch miste ik, ondanks al die positieve dingen, er een bepaalde opwinding in.

Een heel bijzondere bijdrage aan het Festival was de voorstelling gegeven door de uit Duitsland afkomstige Susanne Linke. Zij was een leerling van de legendarische Mary Wigman de moeder van de Duitse expressionistische moderne dans en werd later zeer geïnspireerd door het werk en de persoonlijkheid van Dore Hoyer. In 2 van de 3 programma onderdelen brengt Linke een hommage aan die twee vrouwen, die haar denken over dans zo zeer beïnvloeden.

Dore Hoyer/Afectos Humanos bestaat uit reconstructies van de 4 door Dore Hoyer in 1962 gemaakte solo's "IJdelheid, Begeerte, Angst en Liefde", aangevuld met een door Linke gemaakte fragment verwijzend naar Hoyer's zelfmoord. Sterk gemarkeerde dansen met een strenge soberheid en grote zeggingskracht. Wandlung, waarvoor muziek van Schubert's Der Tad-und das Mädchen gebruikt wordt, is een eerbetoon aan Mary Wigman. Het is een zeer poëtische dans, vol constant in elkaar overvloeiende bewegingen, die aan de grond gekluisterd blijven en doen denken aan een zich opende en sluitende zee anemoon. De wisselende waterstromen doen de bloem soms bijna geheel opheffen, maar hem ook telkens weer naar de grond terug zinken.

In Flut op muziek van Gabriel Fauré, wordt Linke als het ware betoverd door een groot doek. Eerst ligt het opgerold en verschuift de danseres het langzaam tot een lange baan. Ze rimpelt die met handen of voeten, danst er over en omheen maar steeds ontglipt haar de macht over de stof. Het waaiert bollend uit tot enorme afmetingen en tenslotte verdwijnt het; de danseres heeft er letterlijk geen greep op kunnen krijgen.

Linke's manier van dansen heeft een magische uitstraling. Ze beweegt prachtig harmonieus en vanuit een diep innerlijke bewogenheid. Ze is sterk en tegelijk uiterst kwetsbaar. Dat alles en de grote intensiteit waarmee ze het toneel vult, maakt haar optreden zo bijzonder en indrukwekkend.

INE RIETSTAP
Aruba

Klokken morgen een uur terug in de VS

WILLEMSTAD/ORANJESTAD — Morgen, zondag 27 oktober om 12.01 uur am, worden de klokken in Noord Amerika teruggezet naar 'standard time'. Dit betekent dat bewoners van de VS en Canada hun klokken één uur moeten terugzetten. In de zomermaanden is de 'daylight savingstime' van kracht. Tot vandaag geldt op de Antillen en Aruba nog dezelfde tijd als bijvoorbeeld de oost-kust en bepaalde Staten in het zuiden van de VS. Daar komt middernacht dus verandering in. Vooral reizigers dienen hiermee rekening te houden.

* * *

De grote banken in CANADA, Royal Bank of Canada voorop, hebben hun prime rate, de rente die geldt voor kredieten aan de beste cliënten, verlaagd van 9,5 tot negen procent.

* * *

ARGENTINIE wil zijn olie-industrie verder openstellen voor particuliere beleggers uit binnen- en buitenland. Dit heeft de Argentijnse president Menem gezegd bij de opening van het twaalfde wereldoliecongres in Buenos Aires.

Morgen verkiezingen in Polen

■ WARSCHAU - In ... worden zondag voor het ... sinds de Tweede Wereldo... volledig vrije verkiezi... gehouden. Sinds het he... van de democratie is er e... al weer zoveel gebeurd... Polen zoals een ontzo... toegenomen werkloosheid... de belangstelling om d... werkelijk te gaan stemm... aanzienlijk verminderd... vergelijking met de ... gaande minder vrije ve... zingen.

Bij tweede vrije stemming voor opvolging Perez de Cuellar:

Vijf stemmen voor Van den Broek en negen voor Egyptenaar en Zimbabwaan

NEW YORK - De Nederlandse minister van Buitenlandse zaken Hans van den Broek heeft vrijdag vijf stemmen gekregen bij een tweede proefstemming onder de vijftien leden van de Veiligheidsraad over een opvolger voor de Peruaan Javier Perez de Cuellar. Er zijn nu vijftien kandidaten.

De Canadese premier Mulroney heeft geen interesse in de opvolging van Perez de Cuellar. Per 1 januari 1992 is de functie van secretaris-generaal van de VN vacant. De Algemene vergadering kiest de nieuwe VN-baas, op voordracht van de Veiligheidsraad die vijftien leden telt.

Vijf hiervan hebben een permanente status en beschikken bovendien over een vetorecht: De VS, de Sovjetunie, China, Groot-Brittannie en Frankrijk. Bij de stemming van vrijdag kon elk van de lidstaten van de Veiligheidsraad meer dan een kandidaat steunen.

De uitslag: Negen stemmen: minister van Financien Bernard Chidzero van Zimbabwe en vice-premier Boutros Boutros Ghali van Egypte.; zeven stemmen: De Nigeriaanse ex-president Olusegun Obasanjo; zes stemmen: Nguema Francois Owono uit Gabon, een vroegere professor in de natuurkunde en minister van Cultuur, en James Jonah uit Sierra Leone, die ondersecretaris-generaal van de VN is voor speciale politieke vraagstukken.

Vijf stemmen kreeg premier Brian Mulroney van Canada (een woordvoerder in Ottawa heeft vrijdag gezegd dat hij geen belangstelling heeft), Van den Broek, prins Sadruddin Aga Khan, een zeer ervaren diplomaat met een Iraans paspoort die de hulpoperaties van de VN in het gebied van de Perzische Golf leidt, Kenneth Dadzie uit Ghana die secretaris-generaal is van de UNCTAD, en Michel Doo Kingue uit Cameroun, die directeur is van het VN-instituut voor opleidingen en onderzoek; vier stemmen: de vroegere VN-ambassadeur van Burundi, Nsamze Terence; drie stemmen: minister van Buitenlandse zaken Raul Manglapus van de Filipijnen; twee stemmen: premier Gro Harlem Brundtland (de enige vrouw van de vijftien) van Noorwegen en de Noorse minister van Buitenlandse zaken, Thorvald Stoltenberg.

In de persoon van de Poolse minister van Buitenlandse zaken, Krzysztof Skubiszewski, kwam een vijftiende kandidaat naar voren. Hij deed niet aan de stemming mee, omdat zijn naam pas vrijdag voor het eerst genoemd werd. Het was de tweede vrije stemming, de eerste was ... dinsdag gehouden.

Haags advies: verlaat Zaïre

DEN HAAG - Volgens het ministerie van Buitenlandse zaken doen alle Nederlanders in Zaïre verstandig aan om zo snel mogelijk het land te verlaten.

In de hoofdstad van Zaïre verblijven volgens ambassadeur Speekenbrink ongeveer veertig Nederlanders. Volgens de diplomaat lopen "mensen hier groot gevaar". Er doen zich openlijk confrontaties voor tussen rivaliserende groeperingen. De situatie is labiel en de kans op ongeregeldheden groot", benadrukte de ambassadeur.

Mooie expositie Vrede en Carrilho

Mensen, vogels, monsters en poezen in het paradijs

EE JONGE, DYNAMI- kunstenaars expo- van 25 oktober tot 15 ber in Gallery '86 in loksteeg in Punda. n Carrilho met en sculpturen en Anton met schilderijen en ch werk. Beiden zijn op ao geboren en al op leeftijd met hun naar Nederland ver- Daar volgden zij een ing aan de kunstaca- en zochten in die kunst- verder hun weg. Met . Het is niet alle kun- ars gegeven van hun te kunnen leven en dat el Nelson Carrilho als Vrede gelukt. Car- heeft verscheidene bee- voor de gemeente Ams- m gemaakt, zoals ranka in het Amster- Vondelpark ter nage- enis aan de moord op Duinmeyer, en hij zijn eigen atelier, waar rkt en verkoopt. Anton exposeert een paar er jaar, en er zijn een galerieën in Neder- ie zijn werk promoten. standplaats is Rot- m.

PINGUIN

Vrede heeft eind 1987 raçao met een grote htstentoonstellinggeëx- d in het Curaçaosch um en in de VIP-room et Plaza Hotel. Veel rfschilderijen en aqua- lieten papegaaien en vogels, poezen, oli- , allerlei dieren in een d door elkaar dwar- Anton Vrede heeft, hij toen al aankon- zich verder op dat rijk geconcentreerd. De aien zijn bijna ver- n, de poezen zijn geb- samen met de oli- , pinguins, tijgers, s en hazen. Ook de childert Anton Vrede dan als een van de Er is een eenheid. het verschil tussen rpinguin en een men- in? Samen vormen zij inguins. In zijn style- mt het natuurlijk over, n hyena en een haas leven binnen de omlij- an het doek, net als de ns samen met de uilen hazen. Olifanten en zij zijn onderdeel van esiepark: een kleur- uzisch gebeel.

1987 vond ik de olie- ken van Vrede dan zijn aquarellen. k ik net andersom. dat kan ook aan de liggen. De acrylschil- met de harde kleuren minste nodig, veel hangen te dicht r en daar vlak naast over de zeefdrukken ches en aquarellen. n dat de scherpte crylverf de schilde- en te zwaar maakt, kleuren met elkaar niet volledig tot de tegen- de ene kant te aan de andere kant oet genoeg zijn. De van Anton Vrede, ook n en de pinguins kunnen vliegen. In e stukje expositie- se tegen elkaar kans om te vliegen zij wel in de goua- houtskool. In prach- enmengelingen poesen je aan, of mensen? ook hier is nheid ontstaan. De niet meer belangrijk, nszijn telt. Heel kleur zijn ook de en. Meer roes en ssentinten krijgen kans, de beweging verloren, integen- door die iets zach- juist versterkt.

SCULPTUREN

Carrilho's werk best- bronzen plastieken. de eerste keer is Curaçao exposeert, beelden uit ver- perioden meege- de tijd dat hij

figuren. De twee objecten uit die tijd zijn Dans in Extase en Dans van de vogel. Aan die tegenstelling van dans met zeer zwaar denk je niet als je de beelden bekijkt. Het lijkt volkomen natuurlijk dat de zware vrouw zo gedreven danst. Zo licht is. De zware klei blijft zichtbaar in het brons, maar het gewicht wordt opgeheven. Vooral Dans in Extase is een prachtig beeld, dat ergens op Curaçao een symbolische plek zou moeten vinden.

Voor het maken van het beeld in het Westerpark in Amsterdam is Carrilho heel lang bezig geweest met het thema: Dragers van Verre. Mensen die van verre komen en hun eigen geschenken meebrengen, bijdragen aan de cultuur van het nieuwe land waar ze in terecht zijn gekomen. Op dat thema heeft Carrilho veel beelden gemaakt, waarvan verschillende ook in brons zijn gegoten. Op deze expositie in Punda staan wat kleinere beeldjes uit die serie maar gelukkig ook enkele grotere. Juist de rankheid en ook de gedrevenheid van de kunstenaar komen in die grotere beelden beter tot uiting.

Maar het mooiste beeld van Carrilho is naar mijn mening toch het nieuwste, dat de titel 'Vogel en Monster' meekreeg. Het is een mensenfiguur met een vogelkop. Hij heeft echter een masker voorgehangen, een masker met horentjes. Die mens duwt een karretje voort met daarop een soort monster, zijn eigen draakje. Overal komen de symbolen je tegemoet, bewust en onbewust. Het is een beeld dat je bijblijft en dat je telkens weer zou willen zien.

EUFORIE

De expositie in Gallery 86 werd gisteravond geopend door Joe Eustatia die in een eufonische woordenvloed zijn bewondering voor beide kunstenaars naar voren bracht. Zo klonk o.a. 'Het werk van Vrede roept herinneringen op aan voorvallen en ervaringen die niet nader in de tijd kunnen worden getraceerd en functioneert daarom als voorteken van nog plaats te vinden gebeurtenissen, symbolen die een schaduw vooruitwerpen voorbij de zichtbare tijd, maar die toch hun wortels hebben in een ver achter ons liggende tijd; het paradijs vlak na de zondeval, waarin de verschillende levenselementen voor het eerst hun afzonderlijke positie in het universum bepalen, voor het eerst het teken van de aanval herkennen en het gebruik ervan in statu nascendi verkennen.', om af te sluiten met :

'Het openen van een fraaie expositie is als het betreden van een schitterende en monumentale tuin op het moment dat de muziek begint en de kleur van het koper zich mengt met het hout en het groen en goud van het landschap; temidden van het koper en het hout der blazers ontwaart men aarzelend eerst en nog ver op de achtergrond de mysterieuze lokroep van de neushoornvogel...het kwaad is bezworen; het feest mag beginnen.'

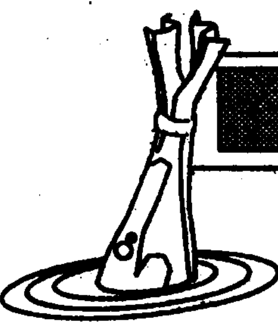
DIMENSIE

De schilderijen van Anton Vrede en de bronzen plastieken van Nelson Carrilho gaan goed samen in een ruimte. Ze geven elkaar een extra dimensie: de felle primaire kleuren van Vrede doen de vele overlopende tinten van het brons van Carrilho meer glanzen, terwijl als je de ogen opheft van de strakke donkere bronsvormen van Carrilho de paradijskleuren van Vrede op je afspringen. Het is een goed idee geweest van Henny Blok om die twee samen te combineren. De tentoonstelling is geopend van maandag tot en met zaterdag van half tien tot twaalf uur 's morgens en op dinsdag tot en met vrijdag ook van drie tot half vijf 's middags.

NEL CASIMIRI

WILLEMSTAD— In Gallery 86 werd gisteravond de opening verricht van de tentoonstelling van werken van de kunstenaars Anton Vrede (rechts) en Nelson Carrilho. Op deze foto: op de achtergrond de schilderijen van Vrede en tussen beide kunstenaars in het beeld Vogel en monster van Carrilho.

Lieve minister president...

MET BELANGSTELLING hebben wij van Nos Patria kennis genomen van de mening van minister Hirsch Ballin, waarbij hij zegt dat verbrokkeling van de Antillen bestuurlijk onhanteerbaar is. Nos Patria vraagt zich af: "Bestuurlijk onhanteerbaar voor wie?" Curaçao is van plan zichzelf te besturen en wij weigeren om langer een rol van oppasser van de andere eilanden voor Nederland te blijven spelen. Indien het kleinere eiland Aruba zichzelf kan besturen, waarom zou Curaçao dat niet kunnen?

Nos Patria kan zich voorstellen dat minister Hirsch Ballin niet helemaal 'happy' is met het resultaat van het topoverleg dat onlangs in Willemstad is gehouden. Minister Hirsch Ballin zegt dat wat er op dit Topoverleg is beslist in strijd is met de eerder gemaakte afspraken. Afspraken met wie? Ik herinner mij niet dat Curaçao enige afspraak heeft gemaakt met minister Hirsch Ballin en niemand anders dan de vertegenwoordigers van het Curaçaose volk kunnen afspraken voor Curaçao maken. Het zelfbeschikkingsrecht, zoals door Nederland zelf erkend, is des eilands. De centrale regering noch de minister-president noch de minister van financiën hebben de bevoegdheid om bindende afspraken te maken voor Curaçao.

Nos Patria weigert te geloven dat deze afspraken zijn gemaakt omdat het voor ons onvoorstelbaar is dat de minister-president, die medefirmant is van het protocol van Willemstad, getekend door alle partijen op Curacao, tot zo iets in staat is.

Nos Patria kan zich niet indenken dat de minister-president, die hier via haar partij verkondigt dat de trein reeds is gestart en dat alleen het volk van Curaçao via het komende referendum deze trein kan doen stoppen, zelf stiekum bezig is achter de rug van de andere partijen om, tezamen met Nederland de Curaçaose trein te laten ontsporen. Nos Patria blijft hardnekkig weigeren dit te geloven, want onze lieve minister-president zal nooit zoiets tegen haar volk doen. Dit is gelijk aan verraad en zij is niet tot zoiets in staat.

Dus het is zeer belangrijk dat minister-president Maria Liberia-Peters publiekelijk verklaart of het waar is dat zij afspraken met de Nederlandse minister voor Antilliaanse en Arubaanse zaken heeft gemaakt met de belofte dat de centrale regering al het mogelijke zal doen om het streven van Curaçao voor een autonome positie in het koninkrijk te dwarsbomen en te torpederen.

Minister-president het woord is aan u.

Curaçao NOS PATRIA

Tbs en dwangverpleging geëist wegens wurging

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — De officier van justitie bij de rechtbank in Amsterdam, mr. J. Moors, heeft vrijdag tbs met dwangverpleging geëist tegen de 44-jarige A.P wegens het wurgen van M. Keyer. P. is volgens gedragskundigen ontoerekeningsvatbaar en is daarmee niet verantwoordelijk voor de doodslag: Hij moet behandeld worden en niet gestraft. De wurging gebeurde in de nacht van 20 op 21 juli dit jaar in het tehuis voor "ex"-alcohol- en "ex"-drugsverslaafden "Het hekeltje" in Amsterdam. Daar werd ter ere van de verjaardag van de beheerder een feest gegeven waar overvloedig alcohol werd geschonken, aldus de officier. Hij vroeg zich af of dit wel erg slim was geweest, mede gezien de rol die alcohol gespeeld zou hebben bij de ruzie die ontstond tussen de twee bewoners van het tehuis, de verdachte en het slachtoffer. P. was na die ruzie naar de slaapzaal gestuurd en werd gevolgd door het slachtoffer. Die zou hem vervolgens van achteren hebben aangevallen. Hoewel de gedragskundigen P. als paranoide kwalificeerden, zag zijn advocaat mr. Polak toch wel mogelijkheden dat die aanval van het slachtoffer waar kan zijn geweest. Argumenten daarvoor ontleende hij onder meer aan het feit dat het slachtoffer de verdachte naar boven was gevolgd en bovendien bij het bed van de verdachte dood gevonden werd. Dit zou kunnen betekenen, volgens de advocaat, dat de mening van de verdachte dat het homoseksuele slachtoffer hem van achteren wilde pakken toch wel waar zou kunnen zijn. Na die aanval wurgde P. hem. De rechtbank doet op 8 november uitspraak.

Gevangenis uitbraak in Peru

LIMA - Zeker 44 gedetineerden, onder wie "terroristen" en drugshandelaren, zijn er vrijdag in geslaagd te ontsnappen uit de gevangenis van Huallabamba, op dertienhonderd km ten noordoosten van Lima. Ze hadden eerst een tunnel van vijftien meter gegraven.

Zo heeft het hoofd van de Peruaanse nationale politie meegedeeld. Onder de ontsnapten zijn zes Peruaanse "terroristen" en vijf buitenlandse drugshandelaren (een Braziliaan en vijf Colombianen). Het is de tweede gevangenisuitbraak van deze aard in vijftien maanden. In juli vorig jaar waren 48 aanhangers van de revolutionaire beweging Tupac Amaru uit een zwaar bewaakte gevangenis ontsnapt. Zij hadden een tunnel van honderd meter gegraven.

Doden bij treffen Kurden en Turken

ISTANBUL - Bij aanvallen van Kurdische guerrillastrijders op Turkse grensposten zijn vrijdagochtend zeker twaalf Turkse soldaten en vier rebellen omgekomen.

Dat blijkt uit verklaringen van ooggetuigen. Het is nog onduidelijk of er slachtoffers zijn gevallen bij de vergeldingsaanval die het Turkse leger in de loop van vrijdagochtend uitvoerde op bases van de rebbelen in noord-Irak. Volgens de getuigenverklaringen vielen de doden bij een aanval van de Kurdische rebellen op het dorpje Cayirli in de Iraaks-Turkse grensstreek. De guerrillastrijders vielen nog drie andere dorpen in de grensstreek aan. Het Turkse leger beantwoordde de aanvallen vrijdag met een offensief tegen bases van de Kurdische Arbeiderspartij (PKK). De luchtmacht zou bombardementen hebben uitgevoerd in drie aanvalsgolven.

Scheidsrechters komen niet opdagen

ORANJESTAD — De voor vrijdagavond vastgestelde AA-klasse baseball wedstrijd tussen Pueblo Thrillers en Richmond kon geen doorgang vinden. Er was geen scheidsrechter aanwezig. Vermoedelijk was dit omdat Richmondspeler Johannes Flanegin tijdens de wedstrijd Richmond vs Marlboro een slaghout achter een scheidsrechter gooide.

De scheidsrechter maakte een rapport en kreeg later te horen dat de speler slechts voor twee wedstrijden werd geschorst, hetgeen volgens de scheidsrechtervereniging wel erg weinig is. Het was de bekende druppel die de emmer deed overlopen, omdat de scheidsrechters er genoeg van hebben tijdens wedstrijden alle soort beledigingen van spelers te moeten aanhoren.

Honderd jaar jong...

■ *WILLEMSTAD — Johana Wilson is deze week woensdag honderd jaar oud geworden. Na een kerkdienst kreeg ze bezoek van waarnemend gezaghebber Dito Mendes die haar een schommelstoel cadeau deed.*

WILLEMSTAD — In verband met een op 30 september gehouden evaluatievergadering tussen de Kinderrechter, de Voogdijraad, de Gezinsvoogdij Instelling Curaçao en de Pleeggezinnen Centrale, zijn de data voor de workshops veranderd. Nieuwe data zijn maandag 11 en dinsdag 12 november in de aula van de bibliotheek. Programma en uren blijven zoals eerder vermeld.

Winair kan personeel niet tijdig betalen

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — Het personeel van de Bovenwindse luchtvaartmaatschappij Winair kreeg gisteren een koude douche: in plaats van de gebruikelijke salarisslip kreeg men een brief waarin meegedeeld wordt dat het oktobersalaris door 'onvoorziene omstandigheden' niet op de gebruikelijke dag kan worden uitgekeerd.

De werknemers van Winair worden normaliter op de 25-ste van de maand uitbetaald. Groot was hun verbazing toen ze gisteren van assistent general manager Sidney de Weever een schrijven ontvingen waarin te kennen wordt gegeven dat hard gezocht wordt naar een oplossing opdat de uitbetaling alsnog kan plaats vinden. De werknemers worden verzocht "geduld en begrip" te hebben.

Het is niet bekend waarom Winair, die de laatste tijd vaker in het nieuws is geweest, niet op tijd heeft kunnen betalen. Tijdens de jongste parlementsvergadering zei premier Maria Liberia dat spoedig met de commissarissen van deze firma gesproken zal worden "om te redden wat er te redden valt." Het bedrijf, dat luchtvaartverbindingen onderhoudt tussen de bovenwinden en nabij gelegen eilanden, draait al geruime tijd met grote verliezen. Het gaat hier om een nv van de landsregering, die op commerciële basis geëxploiteerd wordt. Directeur is de voormalig topambtenaar mr. Irwin Römer.

Nieuw Landsbesluit ter protectie ze

Regering gaat hogero in zaak Nieuwenhuijz

WILLEMSTAD — De regering van de Nederl Antillen zal een cassatie-advies aanvragen i rechtszaak die zich heeft afgespeeld tussen de i teur Nieuwenhuijzen N.V. en Colgate Co. teg Nederlandse Antillen. De regering wil weten o Hof van Justitie gemachtigd is te bepalen hoe la regering marktprotectie mag hanteren.

In het vonnis in hoger beroep oordeelde het Hof d regering niet kan weigeren om ontheffing te verlene importeur Nieuwenhuijzen op zeepprodukten van Co De rechter vindt een 12 jaar lange bescherming vo lokale Antillean Soap Company te lang duren om te ku spreken van "tijd die benodigd is voor de beno ontwikkeling van de industrie."

"Voor de regering heeft deze uitspraak van het ernstige en ongerijmde consequenties voor het marktpr tiebeleid", zo luidt de conclusie van het Land. "De ov gingen van het Hof brengen met zich mee dat thans iedere zich aandienende importeur een ontheffing beho worden verleend, waarmee het heffingenstelsel in fei zijn geheel buiten werking wordt gesteld."

Vandaar dat de overheid hogerop wil gaan en cassatie-advies aanvraagt. Ook heeft de regering bes om op de kortst mogelijke termijn nieuwe regelgevin introduceren, die onder andere ertoe moet leiden da ontheffingsgronden beperkt worden, zo is bekendgem Volgens minister Chucho Smits komt er een nieuw Land sluit dat de heffing op zeep regelt.

REGEERAKKOORD

Overigens vermeldt het Regeerakkoord 1990-1994 betrekking tot het protectiebeleid het streven om het reg van importverboden en contingentering te vervangen d een systeem van heffingen.

Na diverse gespreksronden van de minister Smits HIW met de beschermde bedrijven is met de mee overeengekomen dat de heffing geleidelijk wordt afgebou naar een niveau van 25 à 30 procent. Slechts met tw bedrijven, waaronder Antillean Soap, is geen akkoo bereikt. Terzake de invoer van zeep en zeepprodukten besloten de thans geldende heffing van 95,5 procent handhaven tot 1 januari 1994.

AGENDA BONAIRE

…: 8000
…WEER: 8222
…NTRALE: 8845
…AAL: 8900

…L te Lagoen: maandag t/m vrijdag …0-16.00 uur; zaterdag van 08.00-…r; zondag gesloten.

…RE BIBLIOTHEEK
…gstijden voor het publiek)
… en donderdag van 14.00-18.00 …dag en vrijdag van 08.00-12.00/ …00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

…gstijden voor lezers)
… van 14.00-19.00 uur.

…UITING: maandag t/m vrijdag aan-…de stukken om 15.30 uur; gewone …om 16.30 uur.

…E CLUBS
…nformatie H. van Bommel, tel.:

…woensdag 12.00 uur - Restaurant …r.

…IA DI ARTE BONAIRE (Kaya …70): openingstijden: maandag t/m …van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; … van 08.00-12.00 uur.

…CLUB (Weg naar Willemstoren): … vrijdag van 20.00-24.00 uur; … van 12.00-24.00 uur.

…peningstijden Slachthuis i.v.m. …heid van de keurmeester zal tot …rder uitsluitend op donderdagen en …n geslacht en gekeurd worden.

* * * * * * * *

…DAG
…EN
…VOORSTELLING
…uur van het Nederlands Dans … 2 - aula Scholengemeenschap

* * * * * * * *

…ENSTEN
…narduskerk, Kralendijk:
… t/m zaterdag om 18.45 uur; …om 08.00 en 19.00 uur.
…okerk, Antriol:
… t/m zaterdag om 19.30 uur; …om 09.00 en 18.00 uur.
…uskerk, Rincon:
… t/m zondag om 19.30 uur.

…TENBEZORGING doorgeven aan …E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9.

* * * * * * * *

…meroun: …gelijk …rbraak

…OUNDE - Premier …u Hayatou van Came… heeft alle 46 gelega…rde politieke partijen …jn land uitgenodigd … een vergadering vol…e week. De bijeen…st, die van woensdag …zaterdag zal duren, … de impasse over het …ggen van een natio… conferentie door…en, aldus de partij…tionarissen.

…amenwerkende opposi…rtijen besloten vorige … overleg te voeren met …remier, maar tekenden …bij aan dat hun voor…nste doel is een natio…conferentie te beleggen, … in ander Afrikaanse …en is gebeurd, om demo…ische hervormingen te …rkstelligen. President … Biya is tegen zo'n confe…ie, hoewel hij wel conces… aan de oppositie heeft …an door vervroegde par…nts-verkiezingen uit te …ijven. Volgende week zal … onder meer praten over … ontwerpkieswet en "het …alen van de modaliteiten … de toegang van alle …litieke partijen tot de …edia".

Zakenman-schuldeiser wil voorkomen dat AH weer gaat vliegen

Vereniging effectenbezitters VEB kritisch over Air Holland-uitweg

AMSTERDAM - Zakenman F. Michalides is bij de Rijksluchtvaartdienst aan het verkeerde adres als hij wil voorkomen dat het nieuw op te richten Air Holland bv vergunning krijgt om de vluchten uit de voeren die door het failliet te verklaren Air Holland nv werden uitgevoerd. Dat heeft de RLD volgens een woordvoerster laten weten aan de zakenman, die meent nog 720.000 gulden op het sterfhuis Air Holland nv te vorderen te hebben. Ook de Vereniging van effectenbezitters (VEB) blijkt bezwaren te hebben tegen de constructie waarvoor men koos voor het doen herleven van Air Holland als luchtvaartmaatschappij: de zogenaamde sterfhuis-constructie.

De vordering van Michalides slaat op een onbetaalde rekening voor "bewezen diensten" aan Air Holland bij het verkrijgen van toestemming om naar Mombasa te mogen vliegen. Volgens Michalides zou een vergunning die aan de op te richten nieuwe besloten vennootschap Air Holland zou worden verstrekt zijn gebaseerd op kennis en ervaring die vanuit de failliete naamloze vennootschap naar de nieuwe besloten vennootschap wordt overgeheveld. Hij vindt daarom dat een nieuwe aan de bv te verlenen vergunning valt onder de activa van de failleren nv die ten bate van de schuldeisers moeten worden verkocht.

De RLD echter meent dat Michalides geen partij is die bezwaar kan maken in een procedure voor de aanvraag naar een nieuwe vergunning. Hij zou zich met eventuele vorderingen te zijnertijd tot de curator in het faillissement van de nv moeten richten. Vrijdag zou bewindvoerder mr. M. Pannevis van Air Holland de financiele bescheiden aan de RLD overleggen die tevens gelden als aanvraag voor een nieuwe vergunning. De RLD zal vaart zetten achter de procedure omdat zij geen spelbreker wil zijn nu de redding van het bedrijf financieel rond is.

VRAAGTEKENS

De VEB zet grote vraagtekens bij de voorgestelde sterfhuisconstructie van Air Holland. Hierbij ontstaat een nieuw Air Holland, dat na een kapitaalinjectie de activa van de ten ondergegane oude maatschappij koopt, volgens de VEB voor een waarschijnlijk te lage prijs. De Vereniging van effectenbezitters (VEB) is van oordeel dat het bestuur van Air Holland niet bevoegd is de activa van de onderneming op een dergelijke manier ineens te verkopen zonder uitdrukkelijke toestemming van de aandeelhoudersvergadering.

De VEB vindt dat Air Holland direct moet overgaan tot de bijeenroeping van een vergadering. De VEB heeft onder meer het administratiekantoor voor de certificaten benaderd met de vraag, of deze bereid is mee te werken aan het bijeenroepen van aandeelhouders. Directeur mr. R. de Haze Winkelman van de vereniging gaat er vooralsnog vanuit, dat er een dergelijke vergadering komt. Als mocht blijken dat Air Holland niet wil, "dan zullen we gaan bezien wat er verder moet worden gedaan, waarbij we niets uitsluiten. Er bestaat een wettelijke mogelijkheid voor aandeelhouders om een vergadering af te dwingen.

De VEB vindt dat de aandeelhouders in de Air Hollandkwestie tegemoet moeten worden gekomen. Dit kan technisch gezien door het toekennen van een "scrip", een verhandelbaar waardepapier, dat een zeker recht op de winstgevendheid van de nieuwe chartermaatschappij geeft in de toekomst. Mocht de ontwikkeling van het nieuwe Air Holland gunstig zijn, dan krijgen de oude aandeelhouders zo tenminste enigerlei genoegdoening. De scrips krijgen immers bij een goede gang van zaken een zekere waarde.

De VEB heeft in het algemeen ernstige bedenkingen tegen de sterfhuisconstructie. De constructie beoogt volgens de vereniging de regels voor de liquidatie van een nv te ontwijken. De verkoop van activa tegen een te lage waarde kan ten opzichte van bepaalde crediteuren ook opzettelijk verarmend werken, met een juridische term "Paulianeus" zijn.

Ook voor de aandeelhouders is de constructie onjuist. In voorkomende gevallen moet de weg worden bewandeld van het afstempelen van de aandelen (het omlaag brengen van de nominale waarde bij besluit van de aandeelhoudersvergadering) en het uitgeven van nieuwe aandelen aan personen, die een kapitaalsinjectie plegen. Zo blijven de oude aandeelhouders bij het bedrijf betrokken. Dit vindt de VEB gerechtvaardigd, omdat het winstwervend vermogen nu eenmaal door de oude aandeelhouders is opgebracht.

Gerharts: alle firma's uit Vereniging Bedrijfsleven

KRALENDIJK — De samenstelling van het nieuwe dagelijkse bestuur van de Vereniging voor Bedrijfsleven Hugo Gerharts, (VBB) is voor president-directeur van de Bonaire Trading Company (BTC), reden om met zijn vier ingeschreven bedrijven vaarwel te zeggen tegen deze organisatie.

Donderdagavond is het dagelijks bestuur gekozen. Zoals te verwachten was, werd ing. Jopie Giskus als voorzitter gekozen, terwijl de functie van secretaris bestemd was voor Steve Littman. Als penningmeester werd echter gekozen de ex-procuratiehouder van de bedrijven die onder de Gerharts Holding vallen. Zoals bekend werd deze ex-procuratiehouder Daan de Kok vorig jaar augustus op staande voet door Hugo Gerharts ontslagen. In een brief aan de nieuwe secretaris zegt Gerharts dat het voor iedereen duidelijk moet zijn, dat de bedrijven die onder de paraplu van Gerharts vallen nimmer lid kunnen zijn van een vereniging waar de heer De Kok een bestuursfunctie bekleedt.

In een gesprek met Hugo Gerharts beaamde hij tegenover de Amigoe dat reeds tijdens de verkiezing van het bestuur van de VBB duidelijk geweest moest zijn, dat de verkiezing van De Kok een reden voor vertrek van de Gerharts bedrijven moest betekenen. Volgens Gerharts is het een vooropgezet doel geweest. "De tijd zal het leren", aldus Gerharts "en het recht zal zegevieren. Ook in het geval van Daan de Kok". De bedrijven die uit de VBB zijn getreden zijn behalve de reeds genoemde BTC, ook de Bonaire Sunset Villas. Bonaire Trading Service Center (BTSC) en Gerharts and Gerharts N.V.

…st referendum over onafhankelijkheid'

…ekraïne houdt boot af …et economische unie

…IEV/MOSKOU - De …kraine weigert deel te …en aan welke Sovjet…uctuur ook die de repu…ek in haar streven naar …afhankelijkheid zou …emmeren. Zo luidde …standpunt van het par…ent in Kiev vrijdag.

… mag de regering pas …ergaan tot economische her…mingen nadat de onaf…nkelijkheid een feit is …worden. Naar verwachting … dat na 1 december zijn, …dat de Oekrainse bevol…g in een referendum Ja …en onafhankelijkheid …eft gezegd. Het parlement …mde met 243 tegen 43 …mmen "tegen deelname in …n verband tussen de repu…lieken, dat zou leiden tot …t opnemen van de Oekraine als onderdeel in een buitenlandse staat".

De afgevaardigden sloten echter niet helemaal uit dat de republiek alsnog het economische verdrag zal ondertekenen dat vorige week door acht van de twaalf republieken werd gesloten en waarmee een nieuwe unie moet worden gevormd.

Sovjet-president Michail Gorbatsjov ziet het economische verdrag als de eerste stap naar een losse politieke confederatie, een idee dat felle tegenstand ondervindt van de nationalisten in sommige republieken. De terugtrekking van de Oekraine vlak voor ondertekening van het verdrag vorige week betekende een harde klap voor Gorbatsjov.

■KRALENDIJK — Vorige week werd een onderwijsnota aangeboden aan gedeputeerde Ramoncito Booi. Deze nota 'Na kaminda pa un mihor edukashon' moet de mogelijkheid openen voor een discussie met betrokken partijen, aldus het persbericht. Daarna zal er een definitief beleid voor opvoeding en onderwijs worden vastgesteld.

Pabaoso-fraktie:

"Verkiezingskrant UPB is geen bestuursprogram"

KRALENDIJK — De fraktie van de Paboso in de Eilandsraad wenst onder geen enkele voorwaarde dat het aktieprogramma van de UPB tijdens de verkiezingen beschouwd wordt als het officiële bestuursprogramma van het huidige Bestuurscollege. "Een minachting van de leden van de Eilandsraad, zowel voor de leden van de op…sitiepartijen als die van de bestuurspartij zelf", aldus fraktievoorzitter van de Paboso Nochi Willem.

Voor de tweemans-oppositiepartij opnieuw een bewijs dat er bij de UPB nauwelijks enige organisatie is dat de partij zich weer opnieuw maskert achter een verregaande arrogantie. Willem herinnert aan de plechtige raadsvergadering van 2 juli 1991 waar gedeputeerde Ramoncito Booi met de hand op het hart beloofde, dat binnen drie maanden een aangepast bestuursprogramma aangeboden zou worden. De aanpassing was noodzakelijk, omdat de vier voorgaande jaren het eiland reeds door de UPB werd bestuurd, zij het met een onderbreking van een jaar als gevolg van de Warahamakwestie.

Volgens Willem benadrukte gedeputeerde Booi, dat er drie prioriteiten gesteld zouden worden en dat waren Financiën, Onderwijs en Gezondheidszorg. Tot op heden zegt Willem echter geen enkel programma te hebben gezien waarover de leden van de eilandsraad hun mening kunnen geven.

De Pabosoleider signaleerde in de afgelopen drie maanden echter wel legio problemen voor het BC. Hij herinnert aan het afbreken van een huis op Nikiboko, problemen in en rond de jachthaven, bij het vroegere Toeristenbureau, bij Fundashon Cas Boneriano (FCB) en bij het Ontvangerskantoor waar volgens Willem de ontvanger zonder mededogen achterstallige belastingen int.

Verder attendeerde Willem er op, dat het raadslid van de UPB Papy Cecilia aan mensen in behoeftige omstandigheden huizen beloofd, welke belofte na de verkiezingen op niets gebaseerd blijkt te zijn. Ook de afgelopen regatta heeft volgens Willem bewezen dat het BC mislukt is in zijn opzet. Wel worden er volgens de Pabosoleider investeerders aangetrokken die niet ter goeder trouw zijn, terwijl vele projecten in een mislukking zijn geëindigd of momenteel in problemen zijn. De mooiste terreinen worden volgens Willem door het BC in handen gegeven van bevriende investeerders.

Waar de oppositieleider zich het meest aan ergert is de opmerking van partijvoorzitter Rudi Ellis tijdens de laatst gehouden persconferentie waar deze desgevraagd verklaarde dat het beleidsprogramma van de UPB tijdens de verkiezingen in krantvorm aan alle kiezers was uitgedeeld. "Als er nog een klein beetje respect is voor de leden van de Eilandsraad zou het goed zijn dat dit UPB — verkiezingskrantje dan aan de negen raadsleden ter beschikking wordt gesteld", aldus Willem. De Pabosoleider is duidelijk niet van plan deze onderwaardering van de raadsleden te accepteren.

Neo-Nazist als kandidaat gouverneur:

Bush: kan Duke niet steunen

WASHINGTON - De Amerikaanse president George Bush heeft verklaard verbijsterd en bezorgd te zijn over de opmars van de voormalige Ku Klux Klanleider David Duke als Republikein in de staat Louisiana.

Bush zei tijdens een persconferentie te menen dat Duke profiteert van ontevredenheid onder kiezers in het Amerikaanse zuiden. Maar de president reageerde omzichtig, door Duke te veroordelen maar zijn kiezers niet als racisten te brandmerken, op een vraag hoe Duke de republikeinse gouverneur Buddy Roemer afgelopen zaterdag tijdens een voorverkiezing had kunnen verslaan. De neo-Nazi Duke komt nu in de verkiezingen om het gouverneurschap uit tegen de Democraat Edwin Edwards. "Ik kan onmogelijk David Duke steunen wegens zijn racisme en om zijn recente onruststokende fanatieke verklaringen", zei Bush.

Kwestie dateert uit tijd van sjah

Parijs en Teheran maken eind aan uraniumdispuut

PARIJS - De Franse minister van Buitenlandse zaken, Roland Dumas, heeft gezegd dat Frankrijk en Iran tot een oplossing gekomen zijn voor een twaalf jaar oud financieel dispuut over Iraanse aandelen in het Franse uraniumbedrijf Eurodif.

Dumas wilde geen inlichtingen geven over de door Parijs betaalde compensatie aan Iran. Beide landen hebben twee jaar onderhandeld over de kwestie, die teruggaat op een lening van twee miljard gulden die Iran in 1974 verstrekte aan de Franse Atoom energie commissie. In ruil voor de lening kreeg Iran een minderheidsbelang in het Europese kernenergie-consortium Eurodif. Eurodif verplichtte zich later automatisch het verrijkt uranium te leveren voor een kerncentrale die de toenmalige shah Mohammed Reza Pahlavi wilde gaan bouwen.

Volgens het dagblad Le Monde heeft de Franse regering toegezegd 2,4 miljard gulden aan Iran terug te betalen. Ook zou Iran zijn minderheidsbelang in Eurodif behouden maar verder uitgesloten worden van uraniumleveranties. De nieuwe machthebbers in Iran hebben al vroeg het plan voor de bouw van een kerncentrale geschrapt.

Stalinisme 100.000 doden in DDR

BERLIJN - Ongeveer honderdduizend mensen zijn in de voormalige DDR na de Tweede Wereldoorlog het slachtoffer geworden van Stalinistische terreur.

Tot die conclusie is een werkgroep van het Duitse ministerie voor Gezinszaken en ouderen gekomen, zo meldde het blad Berliner Zeitung vrijdag. De werkgroep, die anderhalf jaar aan de studie heeft gewerkt, baseert zich op getuigenverklaringen en archieven. Terwijl de Sovjetunie ervan uit gaat dat 43.000 Duitsers zijn omgekomen tijdens het vervoer naar en in de Sovjetkampen, concludeert de werkgroep dat het hier alleen al gaat om 65.000 slachtoffers.

Informatie-ochtend Amigu di Tera Bonaire

KRALENDIJK/WILLEMSTAD — Zondag 27 oktober houdt Amigu di Tera een informatieve bijeenkomst over de natuur- en milieuproblematiek op Bonaire. De bijeenkomst vindt plaats in het buurtcentrum Tera Cora Bonaire en begint om 10 uur 's morgens. Alle belangstellenden zijn welkom.

Yvette Raveneau en Lloyd Narain van Amigu di Tera Curaçao zullen ook aanwezig zijn. Zij zullen onder meer iets vertellen over de problemen die Curaçao van de raffinaderij ondervindt. Ook zullen ze informatie verstrekken over de internationale milieubeweging Friends of the Earth International waar Amigu di Tera lid van is.

Er is gelegenheid ideeën uit te wisselen met de Curaçaose Amigu di Tera. Amigu di Tera Bonaire wil op deze ochtend ook organisatorische kwesties bespreken. Aldus Edith Strauss-Marcera van Amigu di Tera Bonaire en Yvette Raveneau van de Amigu di Tera Curaçao.

MENSEN

■ WILLEMSTAD — Het ... van een persfotograaf is ... gejaagd, maar ... Amigoe-fotograaf Ken ... af en toe wel een ... om onderuit te ... Met of zonder een ...tonic'. Hoe dan ook, ... paraat want Ken ... camera zijn onaf-...

... van Ierland heeft ... eerste onderscheiding ... Hij kreeg onlangs de ... Nobel Medal Award ... Albert Einstein Aca-... Foundation. Een soort ...desprijs. Het nieuws ber-... per brief van ... Marcel Dingli-Attard ... Inguanez van een ... waarvan de naam ... nog langer is dan ... van de professor. Van ... blij met deze ...scheiding en ook met ... die hij mocht ... van o.a. de gou-... van de Nederlandse ...

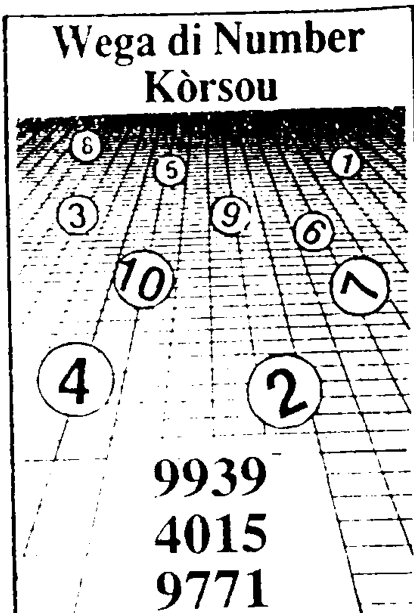
De procureur-generaal van de Sovjetunie is van plan op korte termijn **joodse dissidenten** te rehabiliteren, wier arrestatie in de jaren '70 tot veel kritiek in het westen leidde. Dit heeft een belangrijke joodse organisatie dinsdag bekendgemaakt.

Irwin Cotler, de Canadese voorzitter van het joodse wereldcongres, zei dat hij deze verzekering eerder deze maand in Moskou heeft gekregen van procureur-generaal Nikolai Troebin. Deze noemde met name Natan Scharansky (die vroeger Anatoli Sjtsjaranski heette), Ida Noedel en Josef Begoen.

Scharansky heeft acht jaar in de Sovjetunie gevangen gezeten op de beschuldiging dat hij een agent van de CIA was en anti-Sovjetpropaganda had verspreid. In 1986 kwam hij vrij. Hij woont nu in Israel.

De **Royal Opera** in Londen is dinsdag op last van de directeur Jeremy Isaacs gesloten in verband met een arbeidsconflict over de lonen van de musici van het orkest. Alle voorstellingen en repetities zijn afgelast nadat de musici begonnen waren uit protest niet in avondkleding maar in gewone kleren op voorstellingen te verschijnen.

De musici willen onder meer een betere vergoeding voor het feit dat zij feitelijk zeven dagen per week beschikbaar moeten zijn. Ook vinden zij dat hun lonen niet genoeg zijn verhoogd om de inflatie bij te benen. Het aanbod van 5,5 procent loonsverhoging vinden zij onvoldoende. De 118 orkestleden eisen 20 procent.

Duitsland beschermt regenwoud

Duitsland heeft donderdag aan Brazilië 400 miljoen gulden gegeven, waarmee het Zuidamerikaanse land het bedreigde **regenwoud** in het Amazonegebied in stand kan houden, en als steun aan projecten voor armen.

Kanselier Kohl, die bezig is aan een bezoek van een week aan Brazilië, gaf het geld aan president Fernando Collor de Mello tijdens een samenkomst op het presidentiële paleis.

"We werken naar een toekomst waarin een markteconomie is met een sociale en ecologische oriëntatie, die gebaseerd is op nauwe samenwerking tussen Europa en Latijns-Amerika", aldus de Duitse regeringsleider.

Het geld is bedoeld voor basis-gezondheidsvoorzieningen en voor het aanleggen van elektriciteit in verarmde gebieden in Brazilië, en als steun in de rug voor milieuprojecten.

Eerder deze week had president Collor de Mello er bij de groep van zeven geïndustrialiseerde landen – Duitsland, Japan, de Verenigde Staten, Canada, Frankrijk, Italië en Groot-Brittannië -- op aangedrongen de beloofde steun ter waarde van 2,5 miljard gulden te verlenen die bedoeld is voor een programma ter bescherming van het oerwoud in het Amazonegebied.

Projectontwikkeling en platbranden hebben ongeveer acht procent van het oerwoud rond de Amazone vernietigd, zo hebben Braziliaanse wetenschapsmensen in 1990 gezegd.

Vader en kind

De Nederlandse Gezinsraad (NGR) vindt dat er meer onderzoek moet worden gedaan naar de relatie tussen **vader en kind**. Studies naar gezinsverbanden met een of meer kinderen richten zich doorgaans op de verhouding tussen moeder en kind. Het betreft dan vooral de problemen die zich in die relaties voordoen en de effecten daarvan. Ook de manier waarop een leefeenheid met kinderen functioneert als de partners werken, zou wetenschappelijk bestudeerd moeten worden.

Die aanbevelingen staan in het rapport "primaire leefvormen" dat de voorzitster van de NGR, C. Moolhuysen-fase, donderdagmiddag aan een vertegenwoordiging van het ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur heeft overhandigd.

Het rapport is de inventarisatie van 1015 wetenschappelijke studies, binnen studierichtingen als psychologie, rechten, economie, sociologie en pedagogiek, die de afgelopen jaren in Nederland zijn uitgevoerd. Daarmee is volgens de NGR "een gouden gids op onderzoekterrein ontstaan". Directeur dr. A. Marks van het Swidoc, het sociaal-wetenschappelijk informatie- en documentatiecentrum in Amsterdam dat het onderzoek uitvoerde, vindt dat "de wetenschap er belang bij heeft dat er een deugdelijke inventarisatie van onderzoeken is. Maar ook beleidsambtenaren, zowel op lokaal, provinciaal als rijksniveau, kunnen er hun voordeel mee doen."

Marks kondigde aan dat het Swidoc komend voorjaar wil gaan samenwerken met soortgelijke databanken in Nederland die worden overkoepeld door het Nederlands bureau voor onderzoek informatie (NBOI). Het gaat in dit geval om "lopende onderzoeken". De samenwerking zal bestaan uit een gestandaardiseerde manier van dataopslag en de verwerking van gegevens. Mogelijk worden de computerbestanden gekoppeld. Ook willen de verschillende centra nauwer gaan communiceren dan tot dusverre.

Subsidie voor tabak moet weg

De **subsidie** van de Europese gemeenschap op teelt van tabak, die dit jaar bijna drie miljard gulden zal bedragen, moet voor het jaar 2000 volledig verdwijnen. Tabak is schadelijk voor de gezondheid maar bovendien is de Europese tabak van zo'n slechte kwaliteit dat het alleen ver onder de marktprijzen in de Derde Wereld kan worden afgezet.

Dit betogen twee medewerkers van de wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in een onderzoek dat deze week door het medische tijdschrift Journal of addiction is gepubliceerd. De studie, die tot stand kwam met steun van de Britse medische vereniging, is de jongste aanval van de medische wereld op de sigarettenindustrie.

De medici onderstrepen dat zeventig procent van de Europese tabak donker is en een hoog teer-gehalte heeft. Deze variëteit is ongeliefd. De donkere tabak wordt vooral verkocht aan ontwikkelingslanden en brengt niet meer op dan drie gulden per kilo. De boeren krijgen van de EG bijna zeven gulden subsidie voor iedere kilo tabak. "Boeren krijgen betaald om deze rommel in Afrika en Oost-Europa te dumpen", aldus WHO-medewerker Martin Row. "Het is gewetenloos."

Omdat de eigen tabak van slechte kwaliteit is, is de EG nog steeds de belangrijkste importeur van tabak. Vorig jaar importeerde zij 463.000 ton voor een gemiddelde prijs van twaalf gulden per kilo.

CBS

ZATERDAG

20.00 Major League Baseball World Series (game 6)(L)

ZONDAG

19.00 60 Minutes
20.00 Major League Baseball World Series (game 7)(L)
23.00 CBS News

NBC

ZATERDAG

20.00 Golden Girls
20.30 The Torkelsons
21.00 Empty Nest
21.30 Nurses
22.00 Sisters.

ZONDAG

19.00 Adventures of Mark and ...
19.30 Eerie, Indiana
20.00 Man of the People
21.30 Pacific Station
22.00 NBC Sunday Night Movies.

TBS

ZATERDAG

16.00 CHIPs
17.00 CHIPs
18.05 World Championship W...
20.05 Movie: 'In The Heat ... Night' (1967, Sidney Poi... Steiger)
22.20 U.S. Olympic Gold
01.20 Movie: 'Deadly Blessin... Maren Jensen)
03.20 Night Tracks: Chartbus...
04.20 Night Tracks.

ZONDAG

13.20 Movie: 'It's a Mad M... Mad World
17.05 Tom and Jerry's H... Special
17.35 Captain Planet and the ...teers
18.05 WCW Main Event
19.00 Movie: 'The House Pos... (1981,. Parker STevenson/Lis... cher)
21.00 Cousteau's Rediscover... World
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program
24.30 World Tomorrow
01.00 Paid Program
04.00 WCW Main Event
05.05 Hogan's Heroes
05.35 CNN Headline News.

HBO

ZATERDAG

16.00 Movie: 'Joe Versus the Volcano' (1990, Tom Hanks/Meg Ryan)
17.45 Movie: 'Indiana Jones and The Last Crusade' (1989, Harrison Ford/ Sean Connery)
20.00 Movie: 'Gremlins' (1984, Zach Galligan/Phoebe Gates)
22.00 HBO Comedy Hour: Mambo Mouth
23.00 Movie: 'Summer School' (1987, Mark Harmon/Kirstie Alley)
24.40 Movie: 'Top Gun' (1986, Tom Cruise/Kelly McGillis)
02.35 Movie: 'Watchers II' (1990, Marc Singer/Tracy Scoggins)
04.15 Real Sex
05.00 Movie: 'The Sicilian' (1987, Christopher Lambert/ Terence Stamp).

27 OKTOBER

ZONDAG

12.30 The Making of a Champion
13.00 Movie: 'Defense Play' (1988, David Oliver/Susan Ursitti)
14.30 Movie: 'Ferris Bueller's Day Off' (1986, Matthew Broderick/Alan Ruck)
16.30 Influences
17.30 Movie: 'Ghost' (1990, Patrick Swayze/Demi Moore)
20.00 Movie: 'Funny About Love' (1990, Gene Wilder/Christie Lahti)
22.00 Sessions
22.30 Movie: 'Ferris Bueller's Day Off' (1986, Matthew Broderick/Alan Ruck)
24.15 HBO Comedy Hour
01.15 Movie: 'Cookie' (1989, Emily Lloyd/Peter Falk)
02.50 Movie: 'Ghost' (1990, Patrick Swayze/Demi Moore)
05.00 Movie: 'Prison Stories: Women on The Inside' (1990, Rae Dawn Chong/Lolita Davidovich).

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante Irma...
18.00 Studio Sport;
19.00 Cocktail Turístiko met C... tain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Live uitzending Major L... gue Baseball World Series: ...anta Braves vs Minnesota T... (game 6);
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg baseballuitzendi...
23.30 Sluiting.

ZONDAG

16.00 Sena di Señor met pas... Ivan Pérez en zang van Mit... Ronnie;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 Wil di Suerte;
19.30 Modisima met Saida ... Annemarie;
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete Dia;
21.00 Sine di Gala: 'Weeke... Reunion';
22.30 Wrestling;
23.30 Sluiting.

***Indien er een 7e wedst... komt, vervallen de programm... na Telenoticias.
(wijzigingen voorbehouden)
* * * * * *

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
... euvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
...
... 07-313
... Bank N.V.
... 674.825.10
... & ...s Bank N.V.

CURAÇAO
... (alle afdelingen)
...

Directie:
... de Maayer-Hollander
... News Holding

Hoofdredactie:
... Dekker (Hoofdredacteur)
... Leeuwen (adjunct-hoofdredactrice)
... (eindredacteur ÑAPA)

... Redactie:
... van Dongen, Jacoline Steegstra, ... Harnick, Sheila Rhodes (secretaresse), ... van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken ... (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente: Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewalweg 1

AMSTERDAM
correspondent:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp; Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Zwelbast door Marten Toonder

COP MARTEN TOONDER

2269 Na een opgewekte fanfare zweeg de muziek en ...trad de spreekstalmeester Hieper voorwaarts.

"Het is mij een eer", riep hij, "om u aan te kondigen ... eerste Zwelbast, die ooit gevangen is. In natuur-...staat zijn de Zwelbasten de gevaarlijkste en meest ...woeste rovers die er bestaan. Maar onze directeur, Bul Super, is erin geslaagd om het monster te temmen. Hij zal hem in vrije dressuur voorgeleiden en hem het ...versfied laten zingen. Dames en heren, het grootste nummer van deze tijd: Super en de Zwelbast!"

Het orkest zette een oorverdovende mars in en op de ...daarvan betrad Zwelg met sloffende passen de ... Maar ach, wat was hij veranderd! Zijn eens zo ... gestalte was ingeschrompeld tot een mager, ... figuurtje en zijn ogen waren dof en inge-... Een lange ketting, die werd vastgehouden door Bul Super, was aan zijn hals bevestigd.

Er klaterde een luid applaus op, dat buiten de tent duidelijk te horen was. Heer Bommel hield halt en omklemde zijn voorlader.

"Het is dus zover", mompelde hij. "Nu staat hij tussen het kacheltjesvolk en de stoofjesklanten. Waarom doet hij niets? Hij is toch sterk genoeg om alles weg te blazen?"

Binnen steeg een luid gejoel op en heer Ollie schudde bekommerd het hoofd.

"Zwelbasten krimpen als ze bedroefd zijn", hernam hij. "En Zwelg is natuurlijk bedroefd omdat ik hem verraden heb. Acht, wat heb ik aan mijn geld en goede naam wanneer ik mijn vrienden in de steek moet laten? Niets! Ik ga mijn fout goedmaken, ook al word ik daardoor een uitgestotene. Ik weet zeker dat mijn goede vader dat zou goedkeuren. Vooruit, Ollie, toon, dat je een Bommel bent!"

HENRY ® By Dick Hodgins

TRAVEL Agent
Visit Sunny ITALY Great fun! Great food!
Rumble
BUY BY THE SLICE!
PIZZA

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

SOB! I'M SO UNHAPPY!
THERE, THERE, PRISCILLA! LET'S TAKE A WALK ON DECK AND YOU CAN TELL ME ALL ABOUT IT!
OH, SANDY... WHENEVER I'M BLUE YOU'RE RIGHT THERE!
WHAT'S A FRIEND FOR?
...BESIDES BEING WITH YOU MAKES ME A LOOK SLIMMER!

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

THIS IS STUPID CEREAL... IT DOESN'T CRACKLE OR SNAP, IT JUST SITS THERE!
OKAY, I'LL GIVE YOU SOME THAT GOES "BONK"
BONK? HOW CAN A CEREAL GO BONK?

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

REDEYE! I NEED SOME HELP!
HEY! I TAKE CARE OF WARS AND HUNTING...
TAKING CARE OF THE HOME IS YOUR JOB

MEDISCHE DIENSTEN

DIENST ARTSEN
...n van de artsen van Bandabao ...rio) kunnen in spoedgevallen ... 641658 bellen en dan het ...rdapparaat afluisteren. De ...n van de andere medische dis... kunnen voor spoedgevallen de ...aktijk van hun eigen huisarts ... het antwoordapparaat zal dan ...len wie de dienstdoende arts is.

...RARTS
...ere patiënten)
... dienstdoende arts belt U tel.: ...625100.

...NGING VAN TANDARTSEN
... dienstdoende arts gedurende het ...nde en op feestdagen gelieve tel.: ... op te bellen.

...O MEDICO STA ROSA
...weg 327, tel.: 672300/67[illegible]; ...stijden zaterdag en zondag van ...4.00 uur.

WIJKVERPLEGING

...ELE KRUIS
...kverpleging 'Prinses Margriet': con...bureaus te Sta Maria: tel.: 682344, ... en 682947; Montagne Abao: tel.: ... en Kaya Fenau (Koraal Specht): ...677; hoofdkantoor te Sta Maria 17, ...uren van 07.00-12.30/13.00-17.00 ...n 23 oktober t/m 29 oktober na ...ur bereikbaar: zuster Geerts, tel.: ...

...RALE WIJKVERPLEGING
... Gosieweg 15, tel.: 692231/ ... geopend van 07.00-17.00 uur; de ... heeft zuster M. Pieteres, tel.: ..., pageboy 027-053 b.g.g. 691838. ... Bandabao, Groot Sta Martha ...: 642555; geopend van 14.00-...ur; de wacht heeft zuster M. ..., tel.: 671147.

...MKLINIEK RIO CANARIO
...gatweg Noord 43, tel.: 44510, ..., 691683 en 691698; voor infor...ver prenatale zorg en zorg gedu...n na de bevalling.
...tiebureau zuigelingen: iedere donde...dag van 13.30-16.00 uur.
...tiebureau peuters: iedere dins...dag van 12.30-14.45 uur.

...TING WIJKVERPLEGING BAN...O
... 35, tel.: 648077/[illegible]; open van ...g t/m vrijdag van 07.[illegible] ...0 uur bereikbaar: zuster Martina, ...885 b.g.g. 601760.
...tiebureau: iedere dinsdag van ...1.00/18.00-20.00 uur.

...TING VAN HET WITE GELE ... VOOR GEZINSVERZOR... KWIDO PA FAMIA'
...a 17, tel.: 680222; spreekuren ...g, woensdag en vrijdag van 08.00-...uur; dinsdag en donderdag van ...0.00 uur.

...ASHON LECHI DI MAMA ...OU
...ormatie tel.: 672[illegible], 648225 of

...GENEESK. DIENST

...- EN 2DE DISTRICT OOST
...er 1991 vanaf 08.00 uur tot 28 ...991 om 07.00 uur.
[illegible]

...EN 2DE DISTRICT WEST
... 1991 vanaf 17.00 uur tot 28 ... om 07.00 uur.
[illegible]

...STRICT BANDABAO
... 1991 vanaf 17.00 uur tot 28 ...1 om 07.00 uur.
...ius, Sentro Medico Soto, tel.: ...spreekuren: 10.00-11.00/17.00-... spoedgevallen: tel.: 641356 ...
...oor patiënten van de volgende ...
[illegible]

APOTHEKEN

...ZATERDAG
...a, Jan Noorduynweg z/n ...Centrum), tel.: 6[illegible]
...

ZONDAG
...

...ERSEN

...LOF ...FENIS

(van 10.00-14.00 uur)
26 oktober: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 125.
27 oktober: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 78.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 685544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 688917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG

AKADEMIA DI ARTE DI KORSOU
10.30 uur opening expositie van aquarellen gemaakt door Rudsel Martinus - Roodeweg 7-A (gebouw Sint Thomas College).
LANDHUIS BRIEVENGAT
10.00-14.00 uur 'open house'.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
08.30-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 18.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Virgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 06.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 06.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
[illegible] 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Gedachtenisweg, Mundo Nobo)
zaterdag om 19.30 uur zangdienst.
zondag om 09.30 uur kerkdienst [illegible] oportunidat mas'.
[illegible] Berthold kleuterschool, Suffisant)

zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur dienst;
17.00 uur dienst (katechismus).
Seru Fortuna
10.00 uur ds J. Glas.
Buena Vista
08.30 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst
19.00 uur samenkomst.
* * * * * * * * * * * * * * * *

In toekomst tien internationals over

KLM erkent: in gesprek met BA

AMSTERDAM - De KLM geeft officieel toe met British Airways (BA) in gesprek te zijn over mogelijke vormen van samenwerking. De directie zal echter pas met nadere mededelingen naar buiten komen "als daar aanleiding voor is".

Vrijdag heeft de directie ook de vakorganisaties officieel in kennis gesteld van de gesprekken met British Airways. Volgens een vakbondswoordvoerder zijn daar echter geen nadere inhoudelijke mededelingen gedaan. In luchtvaartkringen wordt algemeen aangenomen dat de KLM en British Airways in elkaars armen zijn gedreven door de snel veranderende verhoudingen in de luchtvaartwereld. Het gaat daarbij om wat wel "de luchtslag van de twintigste eeuw" wordt genoemd.

Er zullen naar verwachting in de hele wereld ongeveer tien grote internationale luchtvaartmaatschappijen overblijven. Drie Amerikaanse maatschappijen hebben zich al min of meer gepositioneerd als zulke "mega-carriers", United, American airlines en Delta Airlines. Northwest, waarvan de KLM voor twintig procent eigenaar is en straks mogelijk voor iets minder dan de helft, zou de vierde Amerikaanse mega-carrier kunnen worden.

Dat in de VS al zulke mamoetmaatschappijen bestaan is het gevolg van het opheffen van alle overheidsbemoeienis sinds 1978. Naar verwachting zal zich na 1992 met de komst van een interne geliberaliseerde markt in Europa een soortgelijk proces gaan voltrekken. Lufthansa en Air France maken zich volgens een "nationalistisch" scenario voor die strijd op door binnenlands zoveel mogelijk bedrijven op te kopen. Kleinere maatschappijen als Alitalia en Iberia zijn sterk verliesgevende door de staat gesubsidieerde bedrijven, dus geen serieuze opties voor vergaande samenwerking.

Dollar houdt op de plaats rust

Wall Street blijft net boven 3000-puntengrens

NEW YORK - De effectenbeurs van New York heeft vrijdag voor de tweede achtereenvolgende dag weer terrein moeten prijsgeven. De beurs bleef bezorgd over de richting van de economie en richtte zich in grote lijnen op de grillige bewegingen van de obligatiemarkt. In de dollar was er tegen het einde van de week nagenoeg geen verandering te krijgen.

De Dow Jones-index van dertig industriële fondsen kon uiteindelijk met een verlies van 11,40 punten net met de hielen over de psychologische grens van 3000 punten afsluiten op 3004,92. Maar kort voor het slot van de handel verbleef de Dow Jones wel degelijk even onder de grens van 3000 punten. De kwartaalverliezen van enkele toonaangevende fondsen zoals American Express, Compaq Computer en Delta Airlines waren daar debet aan. Eerder tijdens de handel kon de Dow Jones een winst van enkele punten op het bord tonen toen enkele computergestuurde aankoopprogramma's op basis van index-arbitrage in werking traden.

De omzet bedroeg vrijdag ongeveer 168 miljoen aandelen. Dalende fondsen verhielden zich tot stijgende fondsen in de verhouding 3 tot 2.

Op de Europese wisselmarkten vrijdag was de dollar nauwelijks in beweging te krijgen. Op een ongeanimeerde Amsterdamse wisselmarkt noteerde de Amerikaanse munteenheid tegen het eind van de handel Nf 1,9165 tegenover een slot van Nf 1,9170 op donderdag. Bij gebrek aan economische gegevens uit de Verenigde Staten was de markt richtingloos. De handelaren wachten nu op de publikatie volgende week dinsdag van de derde kwartaalcijfers over het Bruto nationaal product. De handel was dun. "Er is geen trend te bespeuren. De handel is erg rustig", aldus een handelaar.

***

Het VS-defensieconcern GENERAL DYNAMICS heeft in het derde kwartaal van het lopende boekjaar 1991 een nettowinst geboekt van 71 miljoen dollar tegen 68 miljoen dollar in dezelfde periode een jaar eerder. De omzet daalde van 2,3 miljard dollar tot 2 miljard dollar. Het concern maakte tevens bekend dochtermaatschappij Cessna (vliegtuigen) te willen verkopen om zich beter te kunnen concentreren op de kernactiviteiten binnen de defensiesector.

Stockmarkets-NEWS

NEW YORK	PREV.	25-10	FRANKFURT	PREV.	25-10	AMSTERDAM	PREV	25-10
DOW JONES	3016.	3004.	DAX INDEX	1999	1872	CBS GEN.INDEX	89.60	89.50
AM.BRANDS	39.88	40.25	AEG	831.00	833.50	ABN-AMRO	39.00	39.40
AM.EXP.	20.63	19.25	BASF	235.80	238.40	AEGON	111.70	110.50
ANHEUSER B	52.75	52.50	BMW	480.00	482.50	AHOLD	82.00	82.00
ATT	37.75	38.00	COMMERZBANK	267.50	265.00	AMEV	47.30	47.50
BORDEN	31.88	32.00	DAIMLER BENZ	674.00	676.50	AKZO	122.20	122.40
CAMPBELL S	75.00	74.50	DEUTSCHE BANK	644.50	644.00	BOLS	41.60	41.80
CHRYSLER	10.75	10.88	HOECHST	231.50	231.50	BUHR.TET.	43.60	43.80
CITICORP	10.38	10.38	KAUFHOF	518.00	514.50	DAF	19.80	19.80
COASTAL CO	30.63	30.50	MAN	360.00	366.00	DSM	101.60	101.90
COCA COLA	62.75	63.38	PREUSSAG	335.50	334.00	ELSEVIER	92.00	92.10
DIGITAL	60.25	61.38	SIEMENS	618.50	617.20	FOKKER	28.80	28.90
DUPONT	46.25	46.00	VW	337.50	336.50	GIST BROC.	32.70	32.90
EAST.KODAK	45.63	45.88				HAGEMEYER	126.00	125.00
EXXON	60.50	60.63				HEINEKEN	152.60	152.30
FORD	27.00	27.63	LONDON			HOOGOVENS	49.10	49.10
GEN.ELECT.	71.13	[illegible]				ING	47.60	47.60
GEN.MOTORS	35.75	35.63	FT-100 INDEX	2520	2514	KLM	37.30	36.70
HEINZ	37.88	38.63				KNP	46.00	45.00
HOMESTAKE	16.25	16.38	ARGYLL	2.73	2.74	NEDLLOYD	55.90	56.00
IBM	98.13	98.00	BARCLAYS BANK	4.10	4.13	PHILIPS	32.60	32.30
KELLOGG	102.63	103.13	BASS	9.63	9.56	ROBECO	101.30	100.30
[illegible]	34.75	34.25	BRITISH STEEL	1.17	1.19	ROLINCO	101.30	100.20
MERCK	132.50	130.75	BRITISH TEL.	3.81	3.76	RORENTO	70.20	70.40
MINNES.MNG	89.75	89.75	BTR	3.80	3.81	RODAMCO	58.60	58.20
MOBIL CORP	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4.05	ROYAL DUTCH	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5.00	5.36	UNILEVER	164.20	164.30
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	6.45	6.44	VMF STORK	42.00	41.90
[illegible]	60.50	60.00	MARKS & SPENCER	2.89	2.90	VOC	30.00	29.00
[illegible]	61.25	62.00	MIDLAND	5.00	4.93	VNU	73.60	73.70
[illegible]	37.13	36.50	TATE & LYLE	3.80	3.84	WESSANEN	81.30	80.70
UP JOHN	42.75	42.75						
WOOLWORTH	30.25	30.13						
			TOKYO					
GOLD	362.00	362.50				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	24040	24006			
SILVER	4.08	4.08				TSE 300	3446.	3437.
			BRIDGESTONE	1170	1160			
CRUDE OIL	23.20	23.45	CANON	1500	1490	ALCAN	20.88	20.88
			DAI ICHI KANGYO	2630	2600	BELL	44.88	44.75
US$/YEN	131.10	131.36	DAIWA SEC.	[illegible]	[illegible]	BANK OF NS	19.75	19.75
			HITACHI	996	1000	CAN.PAC.	16.75	16.50
US$/DMARK	1.70	1.70	HONDA MOT.	1660	1630	INASCO	32.50	32.63
			JAPAN AIRLINES	1100	1130	LAIDLAW	9.63	9.25
GBP/US$	171.26	171.26	NEC			[illegible]	27.38	27.50
			NOMURA SEC.	1760	1790	NORANDA	17.38	17.38
US$/NLG	1.91	1.92	NIPPON STEEL			PLACER DOME	13.75	13.75
ECU/US$	120.66	120.40	RICOH	561	580	POWER CORP.	15.13	15.13
CAN/US$	88.80	88.06	SONY	5190	5100	ROYAL BANK	26.63	26.50

Onverwachts is van ons heengegaan op 77-jarige leeftijd

RENE SALOMONS

Namens zijn echtgenote: Thelma Salomons- Boekhoudt
zijn kinderen: Solange en Kees Boekhoudt en kinderen
Judith en Hans Jansen en kinderen
Esther en John Nuboer en kinderen
Edgard en Luisa Boekhoudt en kinderen
Broers en zusters: Leo Salomons en familie (Nederland)
Thelma Merouur-Salomons en familie (Suriname)
Willy Salomons en familie (Suriname)
Loetje Salomons en familie (Nederland)
schoonzuster: Reineta Nemeic-Boekhoudt
kleinkinderen: Nigel Tolentino
Chantal Tolentino

en de overige families Salomons, Boekhoudt, Jansen, Nuboer, Merouur, Nemeic, Winklaar, Eman, Hartogh en Tolentino nodigen wij vrienden, buren en bekenden uit om de begrafenis bij te wonen, welke zal plaats vinden op zondag 27 oktober 1991 des morgens om half elf vanaf het Mortuarium van Agencia Funeraria Zepp Wever naar de Israëlitische Begraafplaats aan de Boerhaavestraat. Vanaf half tien bestaat er zondagmorgen gelegenheid om afscheid van de overledene te nemen in het Mortuarium van Agencia Funeraria Zepp Wever aan de Caya Betico Croes 218.

Aruba, 24 oktober 1991.

MINISTERIE VAN VERVOER EN COMMUNICATIE
AEROPUERTO INTERNACIONAL REINA BEATRIX
LUCHTHAVENDIENST - ARUBA

Met diep leedwezen maakt de Luchthavendienst het overlijden bekend van

de heer Cornelio Vis

In leven eigenaar en direkteur van, onder andere, Lucor Jewelers op onze Luchthaven.

Als teken van ons medeleven en van hetgeen de heer Vis voor ons heeft betekend, zal op de Luchthaven de nationale vlag halfstok geheesen worden tot de dag van de teraardebestelling, welke plaats zal vinden op maandag 28 oktober 1991.

Aan de familie van de overledene, in het bijzonder aan zijn echtgenote, Ludwina, en kinderen, onze innige deelneming.

Moge Cor in vrede rusten.

De Luchthavenmeester,
E. Ch. Michael Nicolaas.

Holland Aruba MALL

su reconocimiento pa su logronan
y su aprecio pa su amistad

PROJECT ACHILLES N.V.
Y
HOLLAND ARUBA MALL

ta anuncia fayecimento inespera di accionista y amigo

CORNELIO WILHELMUS VIS

Made in Europe
Sadini's
Lucor Jewellers
Le Gift
Agostino's
Beach Bum Co.
Gil's Sport
La Bonbonnierre
Artiglia

Serghio's Cocktail
Deli Grill
American Gourmet
Potpourri
Aruban Cuisine
Tropical Delight

" Holland Aruba Mall lo ta sera dialuna [illegible]dia "

99.9 GALACTICA

GALAXY COMMUNCATIONS SYSTEM N.V.
ta anuncia fayesimento repentino di

Sr. CORNELIO WILHELMUS VIS
mihor conoci como "Corichi" of "Cor"

Na bida
Director y Accionista di
GALAXY COMMUNICATIONS SYSTEM N.V.
"RADIO GALACTICA 99.9"

"Cor", un pionerp grandi, cu Dios no a[illegible] termina su trabao na mundo, y a jame serca dje.

"Cor, un amigo y ruman cu semper nos lo recorda. Un adios, y te despues".

Aruba. 24 october 1991.

Met Spoed
GEZOCHT
Centraal gelegen
LOODSRUIMTE

Voor aanbiedingen gelieve te bellen:
625762 tijdens kantooruren;
688704 na kantooruren.

De lekkerste ROTIE'S
pom, pastei, bamie, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst
kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
tel. 674103

Voor alle reparaties aan Uw
DAK, WATERLEIDING of GASLEIDING.
Bel:
ONDERHOUDSBEDRIJF KLUYTMANS N.V.

(na 18.00 uur)

Tel. 676803

WAARSCHUWING
De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op de schietbaan HATO:
WOENSDAG 30 OKTOBER 1991 van 07.15 tot 16.00 UUR.
Onveilig zeegebied
± 4000 meter uit de kust.

Ouderwets scheren is in....... Bon Apar
George Maduroweg 21 A

Ken Roberts "The Shoe-boutique"
Trompstraat (in het gebouw van Manhattan Store Pund

Een gedeelte van onze kerstcollectie is binnen.
Ook de veel gevraagde **PALLADIUM** kedsen in blauw en khaki voor maar slechts **f. 59,95.**

Kortingen **tot 50%!!**

Pietermaai 6A, Curaçao N.A.,
Tel.: 656225 Fax.: 656721.

TE KOOP
GEVRAAGD

Voor één van onze cliënten zoeken wij
KAVELS TE TONI KOENCHI

TE KOOP
NISSAN KINGCAB
Bouwjaar 1990
Prijs: Naf. 15.500,-.
Tel.: 690025

Curaçao	615977
Aruba	34138
Bonaire	5539
St. Maarten	23696

Kinder Euroflitsen een MUST?

Ja, als U graag wilt dat uw kind goed Nederlands leert spreken!!!
Uw kind geniet van de leuke in het Nederlands gesproken filmpjes en leert er tegelijkertijd van.
Warm aanbevolen door leerkrachten!
BEL voor meer informatie.

1935-1990
TIP-TOP
Leañez & Cia s.a.

TE KOOP
MOTOR HONDA XL25S
Vraagprijs:
f.1.700,-.
Tel.: 618369

GEZOCHT
TWEEDE HANDS PIANO
in goede staat.
Aanbiedingen:
Tel.: 626225

Het verschil zit in de smaak!
RUM SAN PABLO
de rum die U met werkelijk genot puur kunt drinken

TURNEN

De turnclub "Spaghaat" onder deskundige begeleiding van o.a. voormalig Roemeens- en Oostblok jeugdkampioen en tevens voormalig lid van de Roemeense turnselektie biedt mogelijkheid tot

INSCHRIJVING VAN 5-JARIGEN

Inschrijving is mogelijk elke maandag van 4.30 - 6.30 te S.D.K.-Brievengat.
Voor meer informatie: bel 686891 -675712.

Zondag 27 oktober, 3, 10 en 17 november
GEEN INDONESISCHE RIJSTTAFEL
dan zijn wij met vacantie in Nederland. Op 24 november zullen wij U wederom verwennen met onze Indonesische Rijsttafel. Tot ziens, sampai bertemu lagi.
Familie Kerger
Canadaweg 9 - Telf.: 683459

TE KOOP
MAZDA RX-7 1984
Power windows, airco, alarm, etc. etc.
- - - - - - - - - -
TOYOTA COROLLA XL
bouwjaar 1986, airco, radio, automatic.
Prijs: f. 9.500,-.
Telf.: 602532

TE HUUR
ruime woning
3de distr
Tel. 648838
na 6 p.m.

TE HUUR
Grote Berg
Voll. gemeubileerde FLAT
Incl. water, gas; excl. licht.
NAF. 250.00 per week
Inl.: Tel. 683459

SENTRO DI MATA
SERU GAITU
de weg naar Fuik, t.o. Hoenderberg.
Tel. 671793 / 674342
MINI PENTA'S, VERBENA'S, PORTULACA'S, PACHYSTACHYS, THEE'S, FOXTAILS, PALMEN, VRUCHTBOMEN, PASSIEBLOEM.

TE HUUR GEVRAAGD
GEMEUBILEERD HUIS
in goede buurt.
Prijs: ± fl. 2500,-.
Bel: Mr. Willem Vakkel, Telf.: 625000, kamer 423.

ABN·AMRO Bank

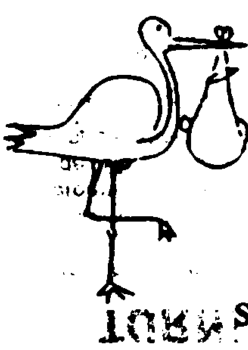
ZOEKT TE HUUR
EEN STAFWONING

gelegen in goede buurt; tenminste vier slaapkamers en twee badkamers.

Huurperiode 3 tot 4 jaar.

Beschikbaar uiterlijk 1 december 1991.

Voor aanbiedingen: **Tel. 638310.**

Stichting

Z wangerschaps-
&
O uderschapsedukatie
Fundashon "EDUKASALU" pa (futuro) mayor
Schottegatweg Oost 19, Tel. 369644, 10-1'or

Wij organiseren:
- **Geboortevoorbereidingskursussen**
- **Zwangerschapskursussen**

Aanstaande Moeder:
- Werkt U overdag? Dan kunt U op kursus op **dinsdag- of donderdagavond van 7.30 - 9.00 uur.**
- Bent U overdag thuis of op zwangerschapsverlof, dan kunt U **'s ochtends op les van 10.30 - 12.00 uur.**

Komt langs of bel 's ochtends tussen 10 - 1 uur.

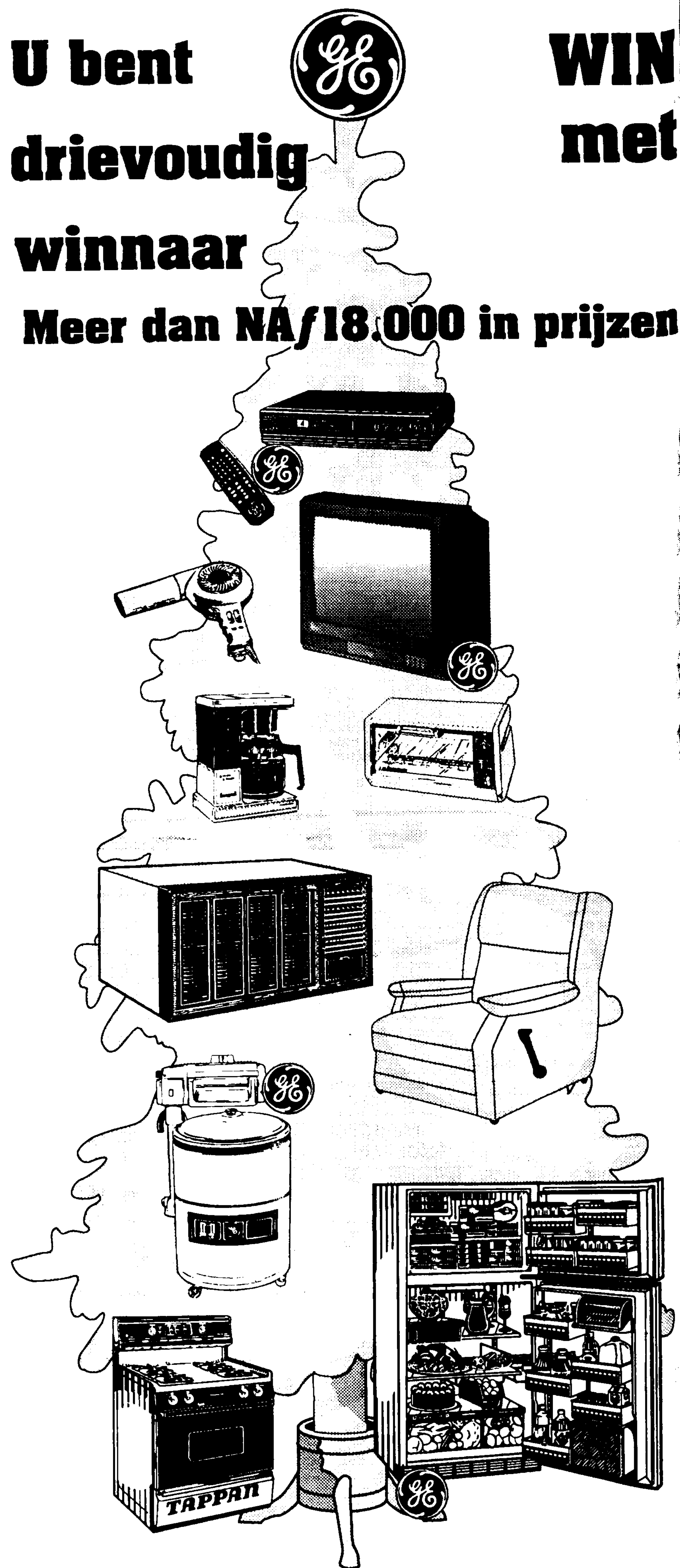

heeft vanavond
vanaf 8.30 tot 11.30 uur
"Live Music".
Ook verkrijgbaar verschillende **"Seafood"** gerechten
Voor reserveringen:
Tel. 689208
vanaf 12.00 - 2.30 (lunch)
van 6.30 - 11.30.
Schottegatweg West 365 - (vóór Muebleria Kennedy)

Fall Collection
Dare to be different.
Create your individual style.

Columbusstraat 4 - Curaçao, N.A.
Tel.: 656606

1. Eind van het Jaar Loterij

Bij elke aankoop van 25 gulden krijgt U een lot in onze grootse Eind van het Jaar Loterij.
Trekking 31 December op TeleCuraçao. Prijzen:

1e – **f11.000:** Fisher audio–video TV–system waarde f9.500 + f1.500 cash
2e – **f3.850:** GE combination washer-dryer waarde f2.850 + f1.000 cash
3e – **f1.975:** GE chest freezer waarde f1.475 + 500 cash
4e – **f1.225:** Tappan microwave waarde f975 + f250 cash

2. Cadeau voor alle

Bij elke aankoop van een van onze kwaliteitsprodukten krijgt U van ons een cadeau

3. 30% Korting

Een korting van 30% op alle contante aankopen

De campagne loopt van nu tot 31 december

In de maand december zijn wij zaterdag de hele dag open. Tel: 611833

Kwaliteit, Garantie en Service is onze Garantie

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 26 OKTOBER 1991

Weekend Bijlage

Voetballer, romanschrijver en politicus

Guillermo Rosario: "Schrijven heeft mij een paar keer mijn vrijheid gekost"

...voetballen en schrijven...

GUILLERMO E. ROSARIO is begonnen met het vieren van zijn 75e verjaardag. De werkelijke datum waarop Rosario driekwart eeuw geleden op dit ondermaanse is aangekomen is 6 januari. Officieel althans, maar zijn moeder heeft hem verzekerd dat hij eigenlijk op de 5e januari geboren is. In Puerto Cabello, Venezuela. De laatste jaren gaat Rosario altijd in oktober naar Nederland om daar de koude wintermaanden bij zijn kinderen door te brengen. Dit jaar is de reis uitgesteld. Hij gaat eerst feest vieren en vertrekt pas begin volgend jaar. Guillermo Rosario is een bekende figuur in de Curacaose gemeenschap. Hij was een bekwaam voetballer, en waar hij op het veld verscheen veroverde zijn club het kampioenschap, zegt hij zelf. Hij heeft in de politiek gezeten, was een bekend vakbondsleider, maar bovenal is Guillermo Rosario schrijver van verhalen, gedichten, toneelstukken en dikke romans in het papiaments. Hij heeft een heel kleurrijk leven geleid en staat nog steeds met beide benen midden in de samenleving.

= door Nel Casimiri =

Als voetballer heeft Rosario met diverse clubs gespeeld. Hij is elftalleider geweest en scheidsrechter (ook internationaal voor de FIFA) en ook instructeur voor FIFA-scheidsrechters.

Ik vraag me af of dat ooit eens iemand anders is overkomen. Volgens mij ben ik hierin uniek op de wereld: telkens als ik in een club ging meespelen werden wij kampioen. In 19[illegible] in de 2e klasse met Ajax werden we kampioen van Curacao, in 1936 in de eerste klasse met SCC, ook kampioen van Curacao. In 19[illegible] en in 1938 speelde ik mee in het eerste klasse elftal van RCA op Aruba. We werden prompt kampioen van Aruba. In 1942 met het eerste klasse elftal van Independiente weer van Curacao. In 1941 speelde ik mee met het Curacaose elftal in de Centraalamerikaanse en Caribische voetbalkampioenschappen in Costa Rica. We behaalden toen de derde plaats. Zover was nog nooit een Curacaos elftal gekomen. En toen ik in 1943 als leider van het Curacaose elftal optrad in Suriname in een toernooi tussen Suriname, Aruba en Curacao werden we zelfs ongeslagen kampioen. Voordien had Curacao nog nooit een voetbaltoernooi in Suriname gewonnen.'

VOETBAL

Voetbal heeft in het leven van Rosario een belangrijke plaats ingenomen, maar daarnaast componeerde hij muziek, schreef hij proza en poëzie en werkte hij als journalist. Hij was medewerker van diverse sportbladen, maar ook aan Opinion, La Verdad (Aruba), Democraat, La Cruz, La Union, Mensahero en tot voor kort schreef hij een kolom in Extra.

Op politiek terrein is Guillermo Rosario een van de oprichters van de Democratische Partij geweest in 1944 en de eerste vier jaar was hij van die partij ook bestuurslid. Na een conflict stapte hij uit de DP. In 1959 richtte hij een nieuwe partij op: UnPoCo, en van 1959 tot 1962 was hij voorzitter van die partij.

Guillermo Rosario schrijft al poëzie vanaf zijn dertiende jaar. Zijn eerste publicatie was een gedicht, geschreven bij het overlijden van de moeder van Luis Daal. Het werd in 1935 gepubliceerd in La Cruz. In 1943 verscheen zijn eerste roman *Un drama den hanchi'Punda*. Daarna verschenen er nog 17 andere, waarvan *E raiz ku no ke muri* en *E angel Pretu* wel de bekendste zijn. Verschillende van zijn toneelstukken (novela's) zijn opgevoerd, zoals *Balor di un sen* en *Pentagram* (op Telecuracao)

Hebt u al uw boeken in het papiaments geschreven?

'Ja, je kunt wel zeggen alles. Ik heb een paar gedichten in het Spaans gepubliceerd en een klein boekje in het Engels: *The Most Precious Rose*. Aan dat boekje is nog een geschiedenis verbonden. Op een keer kwam hier iemand uit de Verenigde Staten die me vroeg om 200 exemplaren. Ik wilde weten of hij een boekhandel had, maar hij verstuurde het boekje als kerstkaart. Zo kwam het over de hele wereld!

Ik begon als auteur officieel met de roman *Un drama den hanchi'Punda*. Ik heb veel herrie gehad om dat boek. Er komen twee mensen in voor die verliefd op elkaar worden en zij zijn broer en zuster. Dat bracht me in conflict met de kerk, want zo iets mag niet. Ik had niet geschreevn dat ze met elkaar naar bed gingen, alleen dat ze verliefd werden. Dat gebeurt toch gewoon ?'.

GEEN RACIST

'Toen ik in de DP zat ben ik begonnen met het schrijven van *Pa motibu di koló*. Dat werd in delen gepubliceerd. Maar doordat ik uit de DP trad en ruzie had, begonnen ze over me te zeggen dat ik een racist was. Ik wilde dat stempel niet op mijn boekwerk. Toen heb ik de titel veranderd in *E Angel pretu* en het boek in een keer uitgegeven.'

Uw bekendste boek is E raiz ku no ke muri. Dat is uitverkocht. Wordt het nog herdrukt?

'Ik heb het zelf ook niet meer en ook de Openbare Bibliotheek heeft geen exemplaren in de uitleen. De mensen die het geleend hebben, hebben het gewoon nooit meer teruggebracht. Ik heb besloten het niet te herdrukken. Neem nu dat boek van Nita. Een mooi boek. Dat hebben ze herdrukt en daardoor is het volgens mij in waarde gedaald. Niemand vroeg er meer naar. Nee, dat doe ik niet. En het hoeft ook niet, want ik heb veel nieuwe boeken uitgegeven.'

MANUSCRIPTEN

Rosario komt met een grote doos aandragen:

'Hierin zitten allemaal manuscripten voor nieuwe boeken. Het zijn er ongeveer twintig. Ook nog wat korte verhalen. Allemaal uitgetypt en persklaar. Hoe zou het komen dat ik meer schrijf nu ik oud ben dan toen ik jong was? Iemand zei me dat dat kwam omdat ik me nu geen zorgen meer hoef te maken, maar dat geloof ik niet. Vol zorgen schrijft een schrijver beter dan in rust. En nu ineens kan ik zo, hier zittende, een gedicht schrijven in vijf minuten'.

Onvoldoende jeugdliteratuur in het papiaments

'Kijk dit zijn meisjesboeken. Sonia Garmers heeft me gezegd dat ik nu maar eens boeken voor meisjes moet schrijven en dat heb ik gedaan: *E angel di San Kristof* en *Tragedia di dos bida*. Dat laatste gaat over twee meisjes, een tweeling, die aan de drugs zitten. Ik wilde speciaal hierover schrijven als een waarschuwing voor meisjes en jongens die aan drugs verslaafd zijn. Die tweeling is goed op school, goed opgevoed en opeens schieten ze omlaag. Ze sterven bij een auto ongeluk.'

U hebt ook prijzen gekregen voor uw werk, waaronder twee keer de CCC-prijs voor literatuur, in 1954 en in 1959, en ook de Sticusaprijs.

'Ik heb ook in Mexico een prijs gewonnen (Asociacion Mundial de Prensa Olimpica, 1970). Dat ging om een boek in het Papiaments geschreven. De jury zei erbij dat als het in het Spaans geschreven zou zijn, ik hoger geclassificeerd zou zijn. De jury kon nu wel een deel van de inhoud volgen maar niet alles'.

'*Un drama di Hanchi'Punda* is hier op Curacao uitgegeven bij de drukkerij van Suares en Zalm in de Breedestraat Otrobanda, Tipografia Electrica. Ik ging juist naar Suriname voor dat voetbaltoernooi en ik kon dus niet goed reclame maken voor het boek. Toch is het goed verkocht, wel 3000 exemplaren. Dat is veel. De mensen lazen vroeger veel meer dan nu het geval is. *E Raiz ku no ke muri* verkocht ook goed, maar met de nieuwste boeken, zoals *Machu* en *Marina* voel je dat de mensen niet meer zoveel lezen als vroeger. Nu riskeer je het niet, meer dan 2000 exemplaren te laten drukken. En de verkoop gaat langzaam. De boeken van *Geinchi*, een serie kinderboeken, loopt wel goed, omdat het door de scholen gekocht is.'

PECH

Over elk boek kan Rosario verhalen vertellen.

'*E Raiz ku no ke muri* is het verhaal van wortels, de roots. Het heeft bijna dezelfde inhoud als het beroemde Amerikaanse boek *Roots* van Alex Haley. Goddank dat *Raiz* bijna tien jaar eerder geschreven is. Nu kan niemand zeggen dat het plagiaat is. Ik wilde *Raiz* ook in het Nederlands uitgeven en had al een uitgever gevonden. Mijn dochter was bezig met de vertaling, toen er bericht kwam dat we het geld dat al betaald was, konden houden, maar dat de uitgave van het boek niet doorging, omdat er al zoveel over Afrika was geschreven de laatste tijd. Een paar jaar later komt *Roots* uit! Ik heb niet zoveel geluk met deze dingen. Anyhow de vertaling ligt klaar'. Iets dergelijks gebeurde ook met *Amor Sakrifisio*. Dat boek gaat over een man die ontvlucht van het duivelseiland bij Guyana. Hij vlucht naar Suriname. Daar ontmoet hij een meisje dat hem helpt naar Parijs te komen. Een paar jaar later komt een bestseller *Papillon* over een veroordeelde die ontvlucht van duivelseiland. Hij vlucht ook naar Parijs, maar dan via Venezuela. Het boek heeft ook bijna dezelfde inhoud, maar gelukkig was ik weer eerder. Soms gebeuren er met mensenkinderen zulke vreemde dingen. De een zegt dat het een wonder is, de ander noemt het toeval. Ik weet niet hoe ik het moet classificeren.'

U bent een van de weinigen die romans in het papiamentu schrijft.

'Met mij schreven in het papiamentu Pierre Lauffer, Manuel Antonio Fraai, Miguel Suriel, en nog enige onbekenden die nooit naar voren zijn gekomen. Toen ik begon waren Willem Kroon en Dario Salas al aan het eind van hun carrière. Ik heb ze alleen gekend als oude mannen. Ze schreven toen al bijna niet meer. Pierre Lauffer en later ook Elis Juliana legden zich meer toe op de korte verhalen, Fraai en Suriel schreven romans. Ik ben de enige die en gedichten en korte verhalen en romans heb geschreven.'

Waarom bent u gaan schrijven?

'Zoveel schoolopleiding heb ik niet gehad. Na de lagere school ging mijn grote broer naar de MULO. Er was geen geld om nog een kind naar de MULO te laten gaan. Ik ben een jaar thuis gebleven zonder werk. Daarna ben ik naar de ambachtschool gegaan voor vijf jaar. Waarom ik ben gaan schrijven, weet ik niet. Is het een soort drang? Ik kan me herinneren dat ik al met mijn dertiende jaar een artikel voor La Cruz (katholiek weekblad red.) heb geschreven. Het ging erover dat alleen rijke mensen stromend water hadden. Wij arme mensen hadden dat niet. Een half jaar later hadden wij het ook. Maar ik deed niet zoveel journalistiek werk. Ik schreef meer romans. Mijn broer Rafael richtte zich meer op de krantenwereld. Ik ben serieus begonnen met schrijven in de tijd van de Democratische Partij. Pachi van Kampen schreef het partijblad Democraat en hij was ziek of zoiets en toen moest ik het overnemen. Misschien dat ik er daarom mee door ben gegaan. Maar nee, want ondertussen schreef ik al kleine boekjes: *La Surival* en *Tambu* e.d. Na de breuk tussen de DP en mijn persoon begon ik meer actief te worden in het krantenleven. Toen gaf ik Un Poco uit. Dat was een strijd! Geen drukkerij wilde het drukken. Iedereen was bang voor repressailles van de DP. Die was toen zeer machtig. Daarom moest ik om Un Poco te drukken een stencilmachine aanschaffen. Die machine heb ik nog steeds hier staan. Als een aandenken aan dat tijdperk'.

KRANT

'Ik gaf die krant uit als stencil. Kun je je voorstellen? Mijn hele familie en meer dan dertig andere families leefden van dat krantje. Het was een Davidje tegen Goliath. De mensen kochten mijn krant, elke maandag, van Banda Riba tot Banda Bou. Overal had ik mensen die mijn krant verkochten. Ze kregen een dubbeltje per krant. Veel mensen wachten op mijn krant, zodat ze konden gaan verkopen, om zo brood te kunnen kopen.

Het was een hele moeilijke tijd. Als je tegen de DP was, kon je van alles verwachten, van de gevangenis tot werkeloosheid. In de tijd van Un Poco moest ik vechten tegen twee regeringen, land en eiland. Er waren maar heel weinig mensen die hun mond open durfden te doen. Zelfs de leiders van b.v. de Nationale Volks Partij waren bang om hun mening uit te spreken. Laatst vroeg iemand me nog om *Corsow na baratillo*. Dat was op rijm geschreven en ik betichtte daarin de regering ervan dat zij ons eiland verkocht had. Het was een dun boekje, meer een tijdschrift.

Later schreef ik het tijdschrift *Opinion*. Dat ging op dezelfde wijze als ik nu met plakkaten doe. Ik wilde daarin schrijven over ons eiland en over mensen die iets voor ons eiland gedaan hadden. Niet meer aanvallend dus, maar neutraal. Zo heb ik b.v. ook geschreven over het instorten van de brug in aanbouw. Maar er waren weer politici die dat niet wilden. Zij waren van mening: hij is niet met ons, dus tegen ons. Zo werd dat toch ook weer een strijd tegen een corrupte regering.'

Uw geschriften hebben u diverse keren in moeilijkheden gebracht?

'Dat schrijven tegen de DP heeft me een paar keer mijn vrijheid gekost. In die tijd stonden officier en rechters allemaal aan de kant van de regering. Er ging later het gerucht dat de president van het Hof bij zijn afscheid een flink bedrag kreeg voor wat hij voor een bepaalde groep mensen gedaan had. En hij liet nog veel schulden achter... En er was toentertijd geen beroepsmogelijkheid in Nederland boven het gewone hoger beroep. Vanzelfsprekend verloor ik altijd. Ik moest wel verliezen.'

Bent u echt in de gevangenis terecht gekomen?

'Ja. Maar ik zal je uitleggen hoe zo iets ging. Neem dit boek *Dos Bida*. Het heeft een prijs gewonnen. Ik wilde het uitgeven en vroeg daarvoor een lening aan bij het Curacaose bestuur. Die lening moest ik terugbetalen. Nu is de procedure zo dat je moet wachten tot ze jou een formulier sturen en met dat formulier moet je naar de Ontvanger om te betalen. Ik kreeg geen formulier en kon dus niet betalen. Wel kreeg ik problemen omdat ik niet betaalde'.

'Iets anders. Ik vroeg het geld om het boek te laten drukken bij drukkerij Gyldelcra Walter Cras. Maar de overheid oefende druk op hem uit en hij zei tegen mij dat hij het niet meer kon laten drukken. Toen heb ik het naar Drukkerij Scherpenheuvel gebracht. Prompt word ik opgepakt voor fraude. Ik had immers geld gevraagd om het bij Cras te laten drukken en liet het drukken bij Scherpenheuvel. Voor deze dingen ga je niet naar de gevangenis. Maar de politie komt aan huis. Ze nemen je mee naar het bureau en iedereen ziet het. Ze hebben geen zaak tegen je, dus ze laten je weer gaan, maar ze hebben wel je naam zwart gemaakt.'

Guillermo Rosario komt met

Vervolg op pag. 3

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

...edesprijs versterkt oppositie

...obel-laureaat Suu Kyi ...nbool verzet in Myanmar

...BRIDGE - De echtgenoot van Aung San Suu Kyi, de ...s van de Nobelprijs voor de vrede, heeft zijn vrouw al ...ar niet mogen spreken. Michael Aris, een Britse ...og. sprak de hoop uit dat de onderscheiding zou ...ot haar vrijlating. Sinds ze onder huisarrest werd ...st, heeft zij geen enkel contact met haar familie meer ... Behalve dat ze alleen is, weten we niets over Suu's ...e", zei Aris. "Misschien weet zij niet eens dat ze de ...rijs voor de vrede heeft gewonnen". Aris reageerde ...trots op het nieuws dat zijn vrouw de vredesprijs heeft ...nen. Tegelijk zei hij echter verdrietig te zijn omdat zij ...moment onder erbarmelijke omstandigheden ...en zit. "Nog nooit is de Nobelprijs gegaan naar ...in zo'n extreem geisoleerde situatie", zei hij.

...toekenning van de ...rijs voor de vrede 1991 ... Myanmarese opposi...ster Aung San Suu ...stigt de aandacht van ...reld op de bloedige ...ur en de erbarmelijke ...digheden waarin de ...ing in Myanmar leeft. ...uw Aung San Suu Kyi ...al twee jaar in ...huisarrest heeft, ...e prijs "wegens haar ...oze strijd voor de demo... ...n de rechten van de ...Suu Kyi, de dochter ... in 1947 vermoorde ...le held en onafhanke...lsstrijder Aung San, ...in juni 1945 in ...n geboren. Zij kreeg ...pleiding aan de beste ...van Rangoon en ver...s in India, waar haar ...r in 1960 als ambassa...werd benoemd. Later ...erde zij in Oxford en ...e aan de school voor ...se studies in Londen. ...72 trouwde zij met de ...tibetoloog Michael ...met wie zij twee kin...kreeg.

...1988 keerde Suu Kyi naar Myanmar, waar ...zei, ondanks de staat ...eleg, in het openbaar ...oord nam. Zij eiste de ...ing van een overgangs...ng en vrije verkie...n en richtte de Natio...iga voor de democratie ...ij doorkruiste vervol...het land en organi...e politieke bijeenkom...tie op alle mogelijke ...eren werden gesabo...door de militairen. Uit...lijk werd zij in juli 1989 ...esteerd en onder huis...t geplaatst.

Hoewel Suu Kyi alle vrijheid is ontnomen, behaalde de NLD bij de verkiezingen in mei 1990 82 procent van de zetels in het parlement. Maar de militairen weigerden te wijken en negeerden de uitslag. Alle politieke partijen werden vervolgens verboden en de meeste medestanders van Suu Kyi werden opgepakt. De 'moeder courage' van Myanmar heeft de strijd echter nooit opgegeven en is haar aanhangers blijven oproepen geweldloos te blijven protesteren tegen wat de mensenrechtenbeweging Amnesty International 'een geheime terreurstaat' noemt.

De huidige militaire junta kwam drie jaar geleden aan de macht, waarbij de zich toen terugtrekkende dictator Ne Win slechts achter de schermen verdween. Hij heeft nog steeds de touwtjes in handen en is door Suu Kyi aangewezen als de belangrijkste oorzaak van al het kwaad in Myanmar. Het land gold vroeger als een van de rijkste van Azië, maar is door de elkaar opvolgende dictaturen sinds 1962 afgezakt tot een van de armste.

Mevrouw Aung San Suu Kyi (46), die al twee jaar in Rangoon huisarrest heeft van de militaire leiders in Myanmar (voorheen Burma), heeft de Nobelprijs ontvangen "wegens haar geweldloze strijd voor de democratie en de rechten van de mens". Als leider van de Liga voor de democratie verzet zij zich tegen het militaire regime in haar land, dat drie jaar geleden aan de macht kwam.

In mei behaalde zij een grote overwinning bij de parlementsverkiezingen in Myanmar, maar deze wordt door het regime genegeerd. Zij was in 1988 uit ballingschap naar haar land teruggekeerd.

Met het huisarrest hebben de militairen niet kunnen bereiken wat zij wilden. In tegendeel zelfs, San Suu Kyi is er alleen maar populairder op geworden. Suu Kyi, die haar land verliet toen zij 13 jaar was en in India en Londen filosofie, politieke en economische wetenschappen studeerde heeft twee zonen. Suu Kyi's strijd is een van uitzonderlijkste voorbeelden van burgermoed in Azië in de afgelopen decennia. Zij is een belangrijk symbool geworden van de strijd tegen onderdrukking. Myanmar gaat al sinds 1962 gebogen onder een militaire dictatuur die het voorheen rijke land in de armoede heeft gestort. De Nationale Liga voor democratie heeft verrukt gereageerd op de toekenning van de Nobelprijs aan Suu Kyi en riep de bevolking op de strijd tegen de militaire junta op te voeren. "Dit is een onschatbare versterking van onze strijd voor democratie", aldus Hla Pe vanuit Bangkok. Na de verkiezingsoverwinning van de NLD in mei 1990 begon het regime met ijzeren vuist elke vorm van oppositie te onderdrukken, waarbij tegenstanders bij duizenden werden gearresteerd. Militairen pakken nog steeds willekeurig mensen op in hun woningen, op straat, in cafe's of in het openbaar vervoer. Van de NLD is eigenlijk niet veel meer over, daar haar leiders in de gevangenis zitten, vermoord zijn of het land zijn uitgevlucht.

BANG

Een buitenlandse diplomaat zei dat Suu Kyi alleen nog leeft omdat het militaire bewind bang voor haar is. Begin 1989 doorbrak zij alle taboes door als eerste luid haar stem te verheffen tegen het regime en de sterkste man achter de schermen, de voormalige leider Ne Win, aan te wijzen als de voornaamste oorzaak van al het kwaad in het land. Daarmee vestigde zij de aandacht van de wereld op Myanmar.

Vorig jaar diende Zweden bij de Verenigde Naties een resolutie in waarbij de schendingen van de mensenrechten in Myanmar aan de kaak werden gesteld. De resolutie haalde het niet door tegenwerking van enkele autoritaire staten. Verwacht wordt dat bij het komende debat over Myanmar in de VN in november de junta extra onder druk zal komen te staan. De Nobelprijs voor de oppositieleidster maakt het moeilijker het op te nemen voor het regime in Rangoon. "Het staat niet fraai als je je verzet tegen iemand die net de Nobelprijs voor de vrede heeft gekregen", zegt de in Bangkok werkende Myanmarese journalist Bertil Lintner. Een krant in Thailand beschreef Myanmar als het land van de duisternis. "Aung San Suu Kyi brandt als een kaars in de duisternis, zij is de hoop van een land waar prullige dictators in groene uniformen hun eigen volk meedogenloos kunnen onderdrukken".

Vorig jaar werd de Nobelprijs voor de vrede toegekend aan Mikhail Gorbatsjov van de Sovjetunie.

...SE-conferentie in Moskou eensgezind:

...ensenrechten geen ...innenlandse kwestie

...MOSKOU - Mensenrechten vormen geen binnen...dse aangelegenheid van de staten die meedoen aan ...t CVSE-proces, maar maken onderdeel uit van de ...menlijke zorgen. De staten zijn er collectief ...ntwoordelijk voor.

...aat in de preambule van het slotdocument van de derde ...erentie over de "Menselijké dimensie" van het CVSE-...es waarover de 38 landen die aan de CVSE meedoen, ...eken in Moskou hebben vergaderd. Het document is ...temmig aangenomen door de vertegenwoordigers van ... Europese landen, de Verenigde Staten en Canada. Dit ...lt het Sovjetpersbureau TASS.

...Meteen bij het begin van de conferentie in september ...lden de Westerse landen, in de persoon van de Duitse ...ster van Buitenlandse zaken Hans-Dietrich Genscher, ...nadruk gelegd op het "recht van inmenging" van de ...taten als het om het verdedigen van de mensenrechten ...

...conferentie heeft normen opgesteld om de mensen...ten te beschermen als een CVSE-lidstaat de noodtoe...nd invoert. Een dergelijke uitzonderingstoestand dient te ...den gerechtvaardigd in het kader van de internationale ...plichtingen van het land in kwestie, aldus TASS.

...Alle delegaties onderschreven het belang van onafhanke...ke communicatiemedia voor een vrije en open samenle...ng. Die vormen een waarborg voor de mensenrechten, zo ...aat in het slotdocument.

...Landen waar zich felle conflicten voordoen -- zoals ...goslavië -- hebben de plicht journalisten bij hun werk te ...hermen. Ook dienen ze maatregelen te nemen om ...rnalisten bij gevaarlijke operaties te beschermen, met ...ne in oorlogszones.

...De drie Baltische republieken -- Estland, Letland en ...tauwen -- zijn tijdens de conferentie in Moskou als ...standig land tot de CVSE toegelaten. Hierdoor steeg het ...tal landen dat bij de Conferentie over Veiligheid en ...enwerking in Europa betrokken is, van 35 naar 38.

Tijdens de volksopstand drie jaar geleden in Rangoon werden foto's meegedragen van Aung San, de volksheld van Birma en vader van 'Daw' Aung San Suu Kyi.

Fundamentalisten worden steeds strenger

Vrouwen moeten gesluierd lopen in de Gaza-strook

GAZA - Als Abu Abid een vrouw ziet zonder sluier of een 'pornofilm' in een videotheek in de door Israel bezette Gazastrook, dan rapporteert hij dat trouw aan de Hamas, de verboden islamitische weerstandbeweging. En als de vrouw na zijn 'advies' weigert haar hoofd te bedekken, dan besmeurt hij haar met verf.

Vrouwen die ongesluierd over straat lopen, zijn een zeldzaamheid geworden in de Gazastrook, waar volgens Hamas meer dan de helft van de 750.000 inwoners het idee van de stichting van een islamitische staat aanhangt in de Gaza of eventueel in heel Palestina. Alcohol wordt in de Gazastrook, in tegenstelling tot de westelijke Jordaanoever, in restaurants en bars niet meer verkocht, zelfs niet onder de toonbank. De moskeeën zijn vrijdags vol en zijn het symbool geworden van verzet tegen de Israelische overheersing.

De 21-jarige Abu Abid (een pseudoniem) wil niet zo zeer een islamitische staat vestigen als een doel op zich, maar ziet zijn acties vooral als middel tegen de Israelische overheersing. "De discipline van de Islam maakt het makkelijker in opstand te komen tegen de bezetting. Door de Sharia (islamitische wet) aan te nemen, zullen we overwinnen.....

God zal met ons zijn", aldus Abu Abid. Hij is slechts een van de vele palestijnse jongeren die zich bij Hamas hebben aangesloten sinds de Intifadah in 1987 begon. Hamas (betekent 'geloofsijver') heeft de verantwoordelijkheid opgeeist van moordaanslagen op Joden en Palestijnen die verdacht werden van collaboratie. De afgelopen vier jaar zijn zeker 800 Palestijnen gedood die verdacht werden van samenwerking met de Israeliers. Hoewel Hamas na de arrestatie van 600 leden vorig jaar een flinke klap heeft gekregen, is de organisatie nog steeds intakt en goed georganiseerd, aldus Abu Haider, een andere Hamasactivist.

OVERAL

Veel activiteiten van de Hamas halen niet de krantenkoppen, maar de organisatie is niettemin overal in de samenleving en op straat aanwezig. "Wij hebben de videowinkel in Palestinastraat in brand gestoken", staat op een muur geschreven met daaronder als afzender 'de zedenpolitie'. De bewuste winkel was een videozaak zoals er zovele zijn en die in het westen en veel Aziatische landen geen enkele aanstoot geven. Anonieme voorvechters van de Islam blijken hier anders over te denken. Leuzen op de muren roepen studenten op geen talencursussen te volgen bij Britse en Franse culturele centra. Want "in de klas dragen vrouwen makeup en doen ze hun hoofddoek af. En er is corruptie", weet Abu Haider. Studenten van het British Council zeggen dat ze de waarschuwing zullen negeren.

Volgens Abu Abid zijn de muurleuzen en pamfletten slechts de eerste wapens in de strijd van Hamas voor naleving van de Sharia. "Als een vrouw weigert zich te sluieren, zullen we dreigbrieven naar haar en haar familie sturen", zegt hij. "En als ze dan nog met zichzelf te koop blijft lopen, dan gebruiken we fysieke middelen", vervolgt hij dapper. In het verleden zijn al herhaaldelijk vrouwen gemolesteerd door Hamasleden. Vrouwen die verdacht worden van prostitutie worden soms overgoten met zuur, waardoor ze brandwonden oplopen. Abu Abid rechtvaardigt deze praktijken door erop te wijzen dat 'morele zwakheden' als prostitutie en alcohol- en druggebruik leiden tot collaboratie, in zijn ogen de grootste misdaad die een Arabier kan begaan. In recente pamfletten worden vrouwen opgeroepen niet langer naar de kapper te gaan, omdat de kapsalons in handen zouden zijn van collaborateurs.

VERSLAAFDEN

Hamas richt zijn activiteiten vooral op drugshandelaren en verslaafden omdat die gemakkelijk door de Israeliers gechanteerd zouden kunnen worden om als informant te fungeren. Sinds kort gebruikt Hamas ook theatervoorstellingen om zijn boodschap te verkondigen. Op karikaturale wijze worden leden van de Israelische geheime dienst (met zwarte pijpekrullen, zonnebrillen en jeans) geportretteerd die van iemand een verslaafde maken en vervolgens belonen met een snuif cocaïne voor elke geleverde informatie. In een ander toneelstuk wordt getoond hoe Israelischeondervragingstechnieken weerstaan kunnen worden. In zekere zin heeft de Israelische regering de opleving van fundamentalistische organisaties als de Hamas aan zichzelf te danken. In een poging de overwegend seculiere Palestijnse bevrijdingsorganisatie (PLO) van Yasir Arfat te versnipperen, moedigde Jeruzalem tien jaar geleden de oprichting aan van moslimbewegingen. Israel plukt nu de wrange vruchten van deze strategie. "Wij zijn nu in staat de Islam op te leggen aan individu en samenleving wegens het ontbreken van gezag in de Gaza", aldus Mahmud Zahar, een prominent Hamaslid.. Israel kan zijn wetten hier niet aanwenden.... De moskeeën vullen het machtsvacuum. Palestijnen die geen banden hebben met Hamas zeggen dat de militaire bezetting van de Gazastrook en de economische malaise een vruchtbare voedingsbodem heeft gemaakt voor het islamitisch fundamentalisme, omdat het hoop en zelfrespect biedt.

JOODS BANKIER SLACHTOFFER VAN DUITS PASPOORT

Curaçaose goudtransacties in oorlogsjaren

Armand de Rooy: 'Geld is het slijk der aarde'

…RMAND DE ROOY (75) is al jaren gepensioneerd …aat erom bekend dat hij urenlang herinneringen …an halen. Zijn vrouw had al vaker tegen hem …gd dat hij zijn levensgeschiedenissen eens zou …en opschrijven. De spits beet hij eraf met een …çaose historie over het wel en wee naar aanlei… van de goudreserves in de Tweede Wereldoorlog … De Rooy in figureerde. "Ik heb gekozen voor dit …rwerp omdat goud recent weer in het middel… van de belangstelling is komen te staan." Zoals …nd gingen er stemmen op om de goudvoorraad … de Nederlandse Antillen, die anno 1991 een …de van 67.5 miljoen gulden vertegenwoordigt en …m veiligheidsredenen onder meer in de VS ligt …slagen, aan te wenden om er - tijdelijk - de …ciële armslag van de overheid mee te vergroten.

= door Hennie Harinck =

…een als tijdelijke finan…manoeuvre zou De Rooy … kunnen stemmen met …ergelijke operatie. "We …n immers niet alleen … om ernaar te kijken … ook om het te gebru…als we in de problemen …", aldus De Rooy. Toch … hij het begrijpelijk dat …el weerstand tegen dit …tel van de minister van …ciën De Paula is …men. "Goud heeft nu een… een magische …ank." Hij zou het een … zaak vinden als de …ing meer duidelijkheid … verschaffen aan het …ek over de paradoxale …ncieel-economische …tie waarin de overheid … bevindt. "Aan de ene … hoor je dat er sprake is …een gunstige economi… ontwikkeling maar aan …ndere kant dreigt de …ring af te stevenen op …financieel bankroet. Dat …or leken natuurlijk onbe…elijk."

… goudvoorraad van de …rlandse Antillen verte…voordigt een bedrag dat …rkelijkheid, c.q. de markt…de, veel meer oplevert … de genoemde 67.5 mil…. Al jaren waardeert de …rale Bank een troy ounce … gram) goud op 42.22 …dollar. Zou de goudvoor… naar marktwaarde …hat worden (ongeveer …00 US dollar per troy …e) dan komen we uit op … bedrag dat bijna acht … zo hoog ligt. Banken die … goud beheren voeren …r over het algemeen een …ervatief' beleid wat het … aangaat. Daar komt bij … de goudvoorraad en het … dat in onze economie in …op is twee aparte econo…he grootheden zijn waar…en geen directe koppe… meer bestaat: van een …kingspercentage, …van De Rooy spreekt in … verhaal, is tegenwoordig … sprake meer. "Goud is …uffer voor je betalingsba… en speelt alleen een rol …e deviezenvoorraad. Je …t het goud niet aan…ken. Wat je wel zou …men doen is het opwaar…n, want nu wordt het …ar ondergewaardeerd", …s de econoom Rob van … Bergh.

… verhaal dat De Rooy aan … papier heeft toevertrouwd …elt zich af in de jaren '38 …, een periode waarin hij …rkzaam was bij de toen…lige Hollandsche Bank …e (HBU), die in 1935 was …staan uit een samensmel… van een aantal banken …de overname van de Hol…dsche Bank voor West…dië. De bank was geves… naast het gebouw van …mha aan de Handelskade. … spreken over de tijd van …uverneur G. Wouters.

DEKKING OMHOOG

…n die periode werd de goud…voorraad, dankzij het goede …zicht van onze plaatselijke …ankiers en deviezenexperts, …verhoogd van circa 65 pro…cent tot rond de 105 procent …dekking van de Curaçaose …gulden, zo schrijft De Rooy. "In deze mag niet verzuimd …worden de medewerking te …vermelden van Mr. P. van …der Drift, toenmalig Admini…strateur van Financiën."

"In de loop van 1938 werd …het personeelsbestand van …de HBU vrij onverwacht ver…sterkt door een zekere I.Ph. (de bankier Isidor Philipp,

ARMAND DE ROOY

HH) van joodse afkomst en Duitse nationaliteit. In die tijd werd het reeds vrij onrustig in Polen, waar vele Joden naar het buitenland vluchtten, en ook in Duitsland vond er vrij veel emigratie plaats door joden en anti-nazi gezinden.

Ik leg dus speciaal de nadruk op het feit dat Ph. een jood was van Duitse Nationaliteit, die op tijd zijn vaderland kon verlaten, daar hij aldaar een bekende persoonlijkheid was, gespecialiseerd in de handel in effecten en deviezen, en tevens drager van het IJzeren Kruis.

Bij het oversteken van de grens kreeg hij bij de controle evenwel te horen: "U vertrekt thans met uw gezin naar Curaçao, doch te zijner tijd krijgen we u allen toch wel te pakken". Het voorgaande werd mij door Ph. persoonlijk medegedeeld, daar wij op de bank nauw met elkaar samenwerkten.

MEER ACTIVITEITEN

Alzo installeerde Ph. zich in zijn hoedanigheid van buitengewoon employé in een speciaal kantoor op de eerste verdieping, voorzien van een groot radio-toestel en telefoon met rechtstreekse verbinding, en viel er vrij spoedig een verhoogde bedrijvigheid waar te nemen met betrekking tot de aan- en verkoop van effecten, het verhandelen van deviezen, de afsluiting van termijntransacties enzovoorts. Kort daarop organiseerde Ph. besprekingen met de directies van de andere plaatselijke banken, als resultaat waarvan er een vergadering werd belegd in het privé-kantoor van directeur K. (Herr Küpp zoals hij werd genoemd, HH). In deze vergadering zette Ph. uiteen dat het zijns inziens sterk moest worden aanbevolen de goudreserve van de toenmalige Curaçaosche Bank te verhogen om de Curaçaose gulden veilig te stellen. Het was immers te voorzien dat Duitsland noch de neutraliteit van Holland en evenmin die van België zou respecteren, en zou proberen Frankrijk via de Lage landen binnen te trekken, met omzeiling van de Maginot-Linie. Hierdoor zou Curaçao totaal van Nederland worden afgescheiden en op zichzelf komen te staan, met alle gevolgen van dien.

De toenmalige Administrateur van Financiën alsook de aanwezige bankiers konden zich met dat standpunt verenigen. Er werd besloten de HBU, die kantoor hield in Amsterdam, uit te nodigen de goudaankoop voor gezamenlijke rekening te verzorgen. Een zeer groot bedrag aan goud in baren werd derhalve via de HBU Amsterdam aangekocht en naar Curaçao verscheept en vooralsnog opgeslagen in de kluizen van de Curaçaose Bank.

DONKERE WOLKEN

Er trokken zich evenwel donkere wolken samen boven Europa en opnieuw werd een spoedvergadering georganiseerd door Ph. waar de inmiddels nieuw benoemde Administrateur van financiën en meester in de rechten F. (mr. Franken, HH) aan deelnam. Ph. zette uiteen waarom het noodzakelijk was de goudreserve nog verder te verhogen. Ofschoon Hitler bekend stond om zijn bliksemoorlog, was het niet te voorspellen, hoe lang een eventuele bezetting zou duren. Tot ieders grote verbazing bleek F. niets te voelen voor het initiatief van Ph. Hij plaatste een sarcastische opmerking dat een en ander een mooi zaakje zou zijn voor de heren bankiers -zij zouden goede commissies opstrijken - doch dat hij er absoluut niets voor voelde.

Het aankopen van additionele baren goud was volgens hem niet afhankelijk van Ph.'s beslissing. Ph. leek zich duidelijk te ergeren aan de houding van F. en zei: "Naar aanleiding van hetgeen u naar voren heeft gebracht concludeer ik dat u wellicht een knap jurist bent, aber van financiën heeft u geen klap verstand". Deze opmerking kwam als een donderslag bij heldere hemel, uiteraard tot grote ergernis van K. terwijl de overige aanwezigen hun lach niet konden inhouden. Directeur K. probeerde Ph. tot de orde te roepen. Ph. diende hem echter van repliek: "Heer K., u vergist zich, als speciaal beamt sta ik niet onder u doch rechtstreeks onder de hoofddirectie in Amsterdam. Ik wilde niet F. beledigen." Met rood aangelopen gezicht en de handen in de zij nam F. toen kort afscheid.

Besloten werd een tweede, grotere partij goud aan te kopen voor conto meta van de HH bankiers, en opnieuw ging ik tesamen met Ph. aan de slag. Deze zending werd evenwel na aankomst voor een groot gedeelte om veiligheidsredenen overgebracht naar de kluizen van Fort Knox, USA.

De rest is historie. In de vroege ochtenduren in de meidagen van 1940 ving F. een radiobericht op om ongeveer 2 uur 's nachts - hij had de slaap niet kunnen vatten -en hoorde dat de nazi's Rotterdam hadden gebombardeerd. De overheid had in die dagen een lijst gereed met namen van alle aanwezige Duitsers en hun sympatisanten alsook van de lui van de 6e kolonne. F. nam onmiddellijk contact op met de militaire autoriteiten zodat binnen de kortst mogelijke tijd alle Duitsers werden opgepakt.

IN KAMP

Op 10 mei van dat jaar werd Ph., die zich op dat moment op de bank bevond, bezocht door de chef van de vreemdelingendienst Meersma die hem verzocht zich gereed te houden om op transport te worden gesteld naar Bonaire, alwaar hij werd geïnterneerd, en later benoemd werd als 'chef de camp'. Meersma zei te weten welke belangrijke diensten Ph. aan Curaçao had bewezen, en dat diens aanhouding geschiedde overeenkomstig de wet, doch dat zijn aanhouding was te beschouwen als gevolg van het feit dat Ph. een slachtoffer was van zijn Duitse paspoort."

Bijna alle personen, die De Rooy in voorgaande historie beschrijft, zijn overleden. Voor zover hij weet is de joodse bankier Isidor Philipp uiteindelijk met zijn gezin in Colombia beland waar hij zijn eigen bank oprichtte. Of Philipp nog leeft is hem onbekend.

Uit zijn periode als bank-employé heeft De Rooy een grote les geleerd. "Ik ging dagelijks om met geld en was ook koerier waardoor ik met enorme geldbedragen over straat ging. Voor mij heeft geld niet die magische betekenis die het voor velen heeft. Geld is een ding, het is het slijk der aarde."

Guillermo Rosario

Vervolg van pag. 1

nog een voorbeeld aan van pesterij:

'Op Bonaire was een ambtenaar die twintig mille had verduisterd. Dat heb niet ik uitgevonden maar de Algemene Rekenkamer heeft dat gezegd. Dat geld is nooit terugbetaald. Hij was van de DP. Ik heb toen gezegd: Die man is een dief!. Daarop werd ik aangehouden. Waarom? Ik had gezegd dat de man een dief was en ik had moeten zeggen dat de man gestolen had.'

Tot voor kort schreef u een rubriek in het ochtendblad Extra. Waarom bent u daarmee gestopt?

'Zomaar. Ik heb geen geschil gehad of zoiets. De mensen van de Extra denken dat ik ben opgehouden om voor een ander te gaan werken, maar dat is niet zo. Ik voelde dat ik langzaam naar de rand van de afgrond ging. Soms moet je voor ons volk de waarheid schrijven met naam en toenaam. Anders dringt het niet door.

Bijvoorbeeld: men weet op Curacao wie de 'big fish' zijn op het gebied van drugs. Op een gegeven moment ging ik namen noemen. Ik zag het gevaar, het gevaar voor mijn kinderen en kleinkinderen, voor mijn familie. Als de autoriteiten die mensen niet wil oppakken o.k. Ik ga mijn familie niet in gevaar brengen.'

STAKING

Een andere zaak die Rosario hoog zit is de staking van veertien dagen geleden.

'Ik ben niet tegen de arbeiders, integendeel. Maar of die laatste staking was niet goed georganiseerd of die mensen waren malafide. Ze wisten dat de regering in overtreding was, dus ze hoefden niet te staken. Ze moesten de zaak meteen voor de rechter brengen. Nu werd nodeloos een staking georganiseerd. Straks gaan we onderhandelen met de Refineria Isla vanuit een zwakkere positie. Zij zullen nu zeker geen contract van tien jaar meer willen riskeren i.v.m. dreigende arbeidsonrust, maar voor hoogstens twee of drie jaar. Ze hebben de arbeiders bijna moeten smeken om weer te komen werken. Dat riskeren ze niet weer'.

'Ik ben indertijd op uitnodiging van Fidel Castro naar Cuba gegaan. Ik heb daar domino gespeeld. Ze spelen daar een spel van negen punten, hier op Curacao spelen we altijd met zes punten. Ik had nog nooit gehoord van negen punten. Maar samen met Bruno de Castro versloegen we de beste domino-spelers van Cuba. Toen kreeg ik een uitnodiging om naar het regeringspaleis te komen om daar domino te spelen. Ik kreeg de kans om met Fidel Castro persoonlijk te praten over Cubaanse schepen. Die werden eerst bij ons in het dok gerepareerd maar daar was gestaakt. Ze gingen nu naar allerlei andere plaatsen, maar niet meer naar Curacao. Fidel Castro vertelde me dat zij hun schepen zo ver weg brachten omdat de Cubanen op Curacao als vuil werden gebruikt. Hij zei: 'Jullie brengen onze schepen van de ene plaats in het dok naar een andere en vragen daar de ene keer 500 en een andere keer 2000 gulden voor. Protesteren helpt niet. Dan wordt er gezegd: 'jullie zijn hier niet op de markt. Er wordt niet gesjaggerd'. Toen wij bemerkten dat jullie ons als pispaal gebruikten hebben wij onze schepen uit Curacao weggehaald.'

Ik zat toen niet in regering en ik was ook geen lid van een commissie of zoiets dergelijks. Ik was gewoon een bezoeker. Maar ik heb voorgesteld ervoor te zorgen dat er binnen drie weken een commissie van Curacao naar Cuba zou komen om over de zaak te praten. Fidel Castro stemde daar mee in en beloofde dat als het goed zou gaan, ik 5 procent zou krijgen van wat de schepen op Curacao kwamen doen. Bij terugkomst heb ik het voorgelegd aan Jules Eisden. Hij was toen gedeputeerde voor de MAN. Er is een commissie naar Cuba gegaan onder leiding van Mario Evertsz. Zij hebben onderhandeld en zijn tot een overeenstemming gekomen.'

Bent u ook meegeweest?

'Nee, ik ben niet meegeweest, ik had er niets mee te maken. Maar die 5 procent heb ik nooit gezien. Mario Evertsz vertelde me dat het geld eerst naar Cuba moest en vandaar teruggestuurd moest worden. Dat is nooit gebeurd. Er zijn van die mensen op Cuba waarmee werd onderhandeld ondertussen al vier doodgeschoten. Maar de arbeiders van nu weten niet hoe het komt dat de Cubanen hier in het dok liggen, terwijl zij ze eerst zo slecht behandeld hebben. Op dezelfde manier denken de arbeiders dat ze de Isla niet nodig hebben. Ze dromen over een of andere Amerikaanse maatschappij die de raffinaderij wel wil overnemen. Welke?'

Van de politiek en de vakbonden komen we toch weer terug op de taal en literatuur.

PAPIAMENTS

'Ik ben een voorstander van papiaments op de scholen, maar het moet goed georganiseerd worden. Er moeten genoeg boeken zijn. Niet alleen studieboeken, maar ook leesboeken. Als de kinderen nu thuiskomen en willen lezen, moet dat in het Nederlands, het Spaans of het Engels, want we hebben geen leesboeken voor ze in hun eigen taal. We hebben voor de kinderen van 6 tot 21 jaar zeker zo'n 2 tot 3000 titels nodig en die zijn er niet. Ik heb een doos vol manuscripten klaar liggen om naar de drukker te gaan, maar dat lukt niet.'

Wil Sede di Papiamentu geen boeken in het papiaments uitgeven?

'Sede di Papiamentu betaalt tien gulden per pagina. Voor mij zou dat o.k. zijn omdat het al klaar ligt, maar voor andere schrijvers is dat een onmogelijkheid. Een typist om het werk uit te typen vraagt al tien gulden per pagina. Zelfs al zouden ze twaalf gulden per pagina betalen, dan nog zouden schrijvers voor maar twee gulden per pagina moeten werken. Het loont de moeite niet.

Er is een commissie vol hoge heren met titels voor hun naam en die commissie heeft twee manuscripten van mij meegenomen om te corrigeren. Zij hebben die manuscripten al meer dan zes maanden en ze zijn nog niet klaar. Er is een groep mensen op Curacao die denkt alles te kunnen. Maar die mensen kunnen niet zoveel produceren als ik en een paar van mijn vrienden. Zij komen met een boekwerkje van ongeveer tien bladzijden en daarvoor wordt in de handen geklapt en er wordt over geschreven in de kranten. Wat hebben kinderen daaraan? Zoiets hebben ze meteen uit. We hebben geen leesmateriaal. *Geinchi* is van 1989. We moeten meer hebben. Er komt ook geen subsidie van het gouvernement. Ze betoveren je eerst en dan -bam-is er geen geld meer. En zelf uitgeven kan ik niet meer riskeren. Vroeger heb ik dat wel gedaan, maar dat kost tienduizenden guldens. De boeken *Machu* en *Marina* kostten me 12 gulden per stuk alleen aan de drukker. Wat moet je er dan voor vragen in de boekhandel om nog iets terug te krijgen? De boekhandel zelf zet er ook al 30% bovenop. Als ik het zelf uitgeef lijd, ik alleen verlies. Je liefde voor het schrijven kan groot zijn, maar ook weer niet groot dat het tegen je zelfinteresse in gaat.'

'In Den Haag op de Anne Frank Mavo geven ze papiamentse les. De directeur wilde voor een groep leerlingen papiaments als voertaal invoeren. Daarvoor vroeg hij subsidie aan bij de minister in Nederland. Die wilde hem graag helpen, maar bracht naar voren dat hij de mensen op de Antillen niet voor het hoofd wilde stoten. Op de Antillen hebben ze namelijk hun eigen taal nog niet officieel erkend! Zo stond die directeur in de kou. Ik geloofde het niet. Maar het is echt zo. De zaak ligt nog steeds in de la bij de politici. Er is nog steeds geen beslissing over genomen. Elke maandag praat ik in een commissie over standaardisering. Maar het is niet eens een officiële taal. Iedereen zegt ja, daar moeten we iets aan doen, de officiële regering en ook de oppositie, maar ondertussen doen ze niets.'

In de sala van het huis van Guillermo Rosario op Santa Helena hangt tussen de ingelijste diploma's van zijn voorzitterschap van de commissie volkslied van Curacao en ondervoorzitter van de commissie vlag van Curacao een prachtige vergroting van een foto van Guillermo Rosario zelf met koningin Beatrix. Hij werd ontvangen door de koningin op het paleis Noordeinde in Den Haag.

'Ik kreeg een audiëntie van tien minuten. Dat is bijna drie kwartier geworden. Toen ik buiten het paleis kwam en de schildwachten in acht gingen staan voor mij, dacht ik: 'Zie je Geinchi, hoever iemand kan komen zonder geld, zonder macht? Alleen als schrijver ben ik zover gekomen!'

Een goed schilderij moet een beetje rammelen

"IK HOOP DAT je met me wilt praten over mijn schilderijen en niet over het probleem wie ik nou eigenlijk ben. Mijn achtergronden zijn hopelijk aan mijn werken te zien", zei Anton Vrede toen ik telefonisch een afspraak maakte voor een interview en een bezoek aan zijn expositie in het Volkenkundig Museum te Rotterdam. Twintig grote werken van hem hangen daar, een selectie uit de series die hij de laatste jaren heeft gemaakt. Het zijn kleurrijke werken die voornamelijk dieren laten zien, soms met mensen erbij. Olifanten en neushoornvogels komen vaak voor, de mensen hebben meestal een masker. Bijzonder is zijn techniek. Vaak laat hij een pas begonnen werk lang liggen. Later schildert hij dan over de eerste opzet heen, soms wel verschillende keren, wat tot verrassende combinaties leidt.

= door Jos de Roo =

Anton Vrede is een van de weinige beeldende kunstenaars die van zijn werk kan leven. Hij werd geboren op Curaçao als zoon van een Surinaamse vader en een Bonairiaanse moeder. Op achtjarige leeftijd verhuisde hij naar Rotterdam, waar hij ook afstudeerde aan de Academie voor Beeldende Kunsten. Op de levensgrote foto van hem die ook op de expositie hangt, ziet hij eruit als een wat ouder geworden typisch Caribisch mixture, maar als hij de zonovergoten koffiekamer van het museum binnenkomt, straalt hij ingehouden jeugdige energie uit.

Terugdenkend aan het telefoongesprek en aan alle figuren met een masker op zijn schilderijen vraag ik of hij het zelf een probleem vindt wie hij is. Hij lachte een beetje ontredderd en zegt: "Het liefst zou ik Mr. Nobody willen zijn, zoals ik hem op een schilderij heb afgebeeld. Het probleem is dat men wil weten wie die schilderijen heeft gemaakt".

DIEREN EN BLOEMEN

De expositie in Rotterdam draagt de titel van een van de geëxposeerde werken "Elephants and flowers". Waarom spelen dieren en bloemen zo'n belangrijke rol op Vrede's schilderijen? Zijn antwoord gaat verrassend niet in op de concrete vraag, maar geeft een symbolische duiding van de tentoonstellingstitel. "De bloemen zijn de schilderijen waar ik heel blij mee zijn. De elephants is het onhandige, het on-affe van het werk. Iedere schilder probeert zekerheid uit te stralen en vol zelfvertrouwen te zijn, maar een goed schilderij mag wel een beetje rammelen, het móét een beetje rammelen, want het mag niet te perfect zijn".

Opvallend in zijn werk is dat heel verschillende elementen, schijnbaar willekeurig bij elkaar geplaatst toch een eenheid vormen. Het lijkt een willekeurige keuze uit de werkelijkheid die tot een magische eenheid wordt omgetoverd. Anton Vrede: "Ik hoop dat dat zo is. Als schilder ben ik buitengewoon geïnteresseerd in contrasten. Het gaat om de vraag wat er in het raam komt, dat het schilderij is. Ik hou ervan om mijn weg te zoeken tussen ronde en vierkante vormen, tussen harde en zachte, zware en lichte. In feite probeer ik uit een heleboel tegenstellingen een evenwichtig geheel te maken, wat soms heel goed lukt en dan zeg ik dat het een mooie bloem is, en soms is het iets minder en dan is het een soort olifantje".

WIT LICHT

Toch intrigeert mij de schijnbaar willekeurige keuze van objecten uit de werkelijkheid die Vrede maakt. Om te weten te komen waarop die keus is gebaseerd, wijs ik op het uitzicht dat we hebben over de rivier de Maas met aan de overkant verlaten industriegebouwen en op de voorgrond aangemeerde boten, geparkeerde auto's en een enkele zonovergoten boom. Welke elementen van dit uitzicht zou Vrede wel gebruiken en welke niet? "Niets. Ik zou het raam voorlopig wit en leeg laten, dus alleen het raam schilderen met bloemetjes erom heen van het bloemetjesbehang. Dat als begin, omdat ik nog niet weet wat ik verder moet doen".

Laat hij alles wat we door het raam zien — de auto's, de boten, de industriële gebouwen — weg uit een soort protest? Vrede: "Nee, beslist niet, want ik zie best wel wat er allemaal is, ik ben alleen niet zo geïnteresseerd in het perfect naschilderen van industriële zaken of havengezichten. Daar zijn schilders voor die het beter kunnen en die het met hart en ziel doen. Ik ben er niet zo door gecharmeerd, ik kijk naar iets anders, ik probeer de sfeer te vangen. Toen ik net in deze ruimte binnenkwam was het licht, het licht, het licht door het raam oogverblindend.

Ik zag alleen een groot lichtend vlak en een donkere omlijsting. Dat was het raam en dat zou ik dus in eerste instantie schilderen. Nu ik er verder over nadenk zou ik het vlak opvullen, misschien met het Surinaamse meisje dat ons net koffie bracht en een zeemeeuw, want die zie je hier ook. En daar aan de wand is een peper uit Grenada geschilderd, die zou ik er ook bijdoen".

"Zo zet ik mijn doeken vaak op. Ik heb een idee, maar ik weet eigenlijk nog niet goed wat. Toch begin ik daarmee en ik blijf het thema herhalen totdat ik begrijp waar het wat mij betreft eigenlijk om gaat. Bepaalde thema's kunnen soms maandenlang doorgaan voordat ik er een soort draai aan kan vinden. Een draai waarnaar? Een goed schilderij of een slecht schilderij, ik weet het niet. Mag ik dat even open laten?"

MAGIE

"Heel bewust schilder ik dan ook wel verschillende keren over elkaar heen. Ik wil laten zien dat het schilderij uiteindelijk zegt: "Laat mij zijn zoals ik ben". Ik bedoel: op een bepaald moment gebeurt er iets magisch in een doek, wat tegen mij zegt: "Blijf met je poten verder van me af, want ik ben er". Dat noem ik magie, het moment dat het doek zich in feite aan je openbaart. Dat kan soms jaren duren, want ik heb schilderijen waarvan ik pas na vier jaar zeg: het doek is er".

Muziek kan Anton Vrede bij de opzet van een doek inspireren, zo blijkt uit het werk "Ooh bob sh'bam". Het toont een vrouwefiguur met een maskerachtig gezicht, die twee tropische vogels op haar schouders heeft, vogels in haar schoot houdt en een kat die spottend over haar hoofd heen leunt. Vrede: "Het leuke is dat je al werkend ontdekt dat een bepaalde vorm waarmee je begint, ook iets anders kan zijn, zoals die vogels. Bij vlagen houd ik enorm van een bepaalde muzikant en dan luister ik naar zijn muziek, wat me inspireert. Dit is een karnavalesk schilderij, heel vrolijk. Het moet eigenlijk muziek maken, het moet een doek zijn dat veel lawaai maakt. Die kat r.ept de hoge C er gewoon tussendoor. Ik ben geen teutonische geest. Ik zie in de meest nare toestanden nog wel een sprankje hoop en een sprankje licht. Misschien is dat het Antilliaanse wat nog bij mij over is: ondanks dat alles werkelijk niet zo vrolijk is, is er wel hoop".

EMOTIES

Had Vrede niet liever musicus willen zijn? "Wat mij verschrikkelijk lijkt aan het vak van muzikant, is het vele reizen, dat uitputtend en gevaarlijk is. Je bent altijd op weg. De beste muzikanten zijn omgekomen bij vliegtuigrampen en auto-ongelukken. Ik ben trouwens niet muzikaal, ik kan geen noot zingen. Ik ben een soort collectioneur van muziek. De schilderkunst en de muziek tonen emoties op een abstracte en toch zeer menselijke, directe manier".

De emoties van de menselijke figuren zitten op het werk van Vrede verborgen onder maskers. "Als ik als een wild beest zou gaan schilderen, denk ik dat het een rotzooitje wordt. Je moet wel min of meer onderkoeld aan je werk gaan, want de zitting van een schilderij kan uitlopen tot enige weken of maanden, wat je weloverwogen moet doen. Ook al ziet het er heel snel en spontaan uit, de werkelijkheid is anders. Het kost heel veel moeite om iets er spontaan uit te laten zien. Daar heb je een soort technische vaardigheid en bagage voor nodig".

VRIENDINNEN

Als we samen de tentoonstellingszaal inlopen, gaat Anton Vrede voor een doek staan, hij kijk even en zegt dan eenvoudig! "Da's mòòi!" Dan lachend: "Het geeft me een gevoel van verrukking dat ik al mijn vriendinnen weer bij elkaar zie. Veel van deze doeken zijn zo uit mijn atelier naar bedrijven of particulieren gegaan, dus voor mij is het een eerste weerzien na jaren".

Vrede is een van de zeer weinige allochtone kunstenaars die van zijn werk kan leven. "Na de afschaffing van de BKR-regeling kon maar zo'n twee procent van alle beeldende kunstenaars in Nederland zichzelf bedruipen. Daar hebben ze statistieken van bijgehouden. Ik denk dat van die twee procent zeker vijftig procent dat onder andere doet met een docentschap of het werken voor commissies ernaast. Ik doe het volledig van mijn werk".

Toch exposeert Anton Vrede niet vaak en timmert hij niet veel aan de weg. "Een paar exposities per jaar zijn nodig om de kwaliteit te bewaken, meer zijn niet echt nodig. Er zijn een aantal galerieën door heel Nederland die mijn werk promoten, wat een heel zakelijk bedrijf is geworden. Dat ik niet aan de weg timmer, is eigenlijk een teer punt". Na enig aandringen en verlegen gelach van de kant van Anton Vrede: "Nadat ik in '77 cum laude was afgestudeerd in Rotterdam, heb ik mijn uiterste best gedaan om bij het circuit te mogen behoren. Nou, goed, het circuit is gesloten, ook voor mij. Dat is niet erg, want het ligt ook helem niet meer in mijn bedoeli om daarin te infiltreren. kom niet door de voorde ik kom door de achterdeur".

Als we de tentoonstellin zaal gaan verlaten, staan nog een keer stil en kij rond. Waarom maakt Vr allemaal zulke gr doeken? "Naast schilder maak ik ook tekeningen grafiek. Als ik met verf be ben, moet het naar m gevoel een formaat zijn is aangepast aan mijn m selijke proportie. Ik m mijn arm volledig kun uitzwaaien. Ik ben 1. meter, dus een doek m voor mij niet groter zijn da twee meter. Als ik m armen uitstrek, kan ik d goed overzien".

Het valt me opeens op dat niet alle schilderijen de op wekte kleuren hebben door het museum word aangeprezen. Ik zeg Vre dat ik altijd een beetje opstandig word, als een Caribische schilder meteen word geassocieerd met vrolijk kleurrijke doeken. In veel van zijn schilderijen zijn de kleuren helemaal niet zo vr lijk. Vrede met dezelfde ont redderde lach als uit het begin van het gesprek: "Vind je? Dan moet je je eens voorstellen dat hier het werk van een Nederlands kunstenaar had gehangen. Dan zou de intensiteit van de kleuren heel anders zijn geweest".

"IN NEDERLAND ben ik door de achterdeur in het circuit gekomen, op Curaçao kom ik door de voordeur, want Nelson Carrilho en ik worden er vorstelijk ontvangen door Galery 86". De schilder Anton Vrede, geboren op Curaçao, maar al achttien jaar wonend en werkend in Rotterdam is blij dat hij er kan exposeren. Niet dat hij in Nederland geen kansen of erkenning krijgt. Als een van de zeer weinige kunstenaars kan hij van zijn werken leven.

Het Volkenkundig Museum in Rotterdam houdt op het ogenblik een grote overzichtstentoonstelling van zijn werken. Naar Curaçao heeft hij recent werk gestuurd, een hele nieuwe tentoonstelling die een overzicht geeft van zijn veelzijdigheid. Naast olieverfschilderijen ook gouaches, tekeningen en grafisch werk zoals zeefdrukken.

Zijn geboorte-eiland en gemengdSurinaams-Bonaireaanse afkomst hebben een blijvend stempel op hem gezet, al praat hijzelf daar niet graag direct over. Maar als hij het heeft over de eenheid in de tegenstellingen, het sprankje hoop dat er ondanks alle ellende toch altijd is, de magie in een werk, dan is het alsof Cola Debrot over zijn schouder meepraat, of José Capricorne.

Ooh bop sh'bam', olieverf op doek uit 1988

Anton Vrede:
'Laat mij zijn zoals ik ben'

Waarom vrouwen zwijgen over intimidatie

DE ZAAK Anita Hill versus Clarence Thomas heeft in de Verenigde Staten grote aandacht gekregen. Naomi Wolf, schrijfster van o.m. het boek *The Beauty Myth* schreef in de Washington Post een artikel over deze zaak. Niet zozeer over het onderwerp seksuele intimidatie, omdat volgens haar de zaak Hill versus Thomas net zo min alleen over seksuele intimidatie gaat , als de bestorming van de Bastille alleen maar het opzijschuiven van de gevangenisbewaking betrof. Vrouwen zullen niet vergeten waar ze stonden toen Anita Hill haar mond opendeed. Het ging immers niet alleen om een zaak tussen twee indiviuen en wat er al dan niet tussen hen is voorgevallenk, daarvoor waren de aanklachten te ernstig. Juristen vallen over elkaar heen op onbekend terrein, en veel vrouwen kijken toe met het besef dat hier geschiedenis wordt gemaakt, want de ideeën over seksuele conditionering in Amerika zouden wel eens ondersteboven kunnen worden gehaald.

De oescnuldigingen van Hill en de reactie erop van de Senaat, pinnen de status van Amerikaanse vrouwen vast op drie posities.

Volgens een zeer recente New York Times/CBS enquête is een groot aantal vrouwen op het werk met seksuele intimidatie geconfronteerd. Een onderzoek uit 1981 onder vrouwelijke regeringsemployees wees uit dat drieënveertig procent met seksuele intimidatie te maken had gehad; en het grensverleggende onderzoek *Seksuele intimiteiten bij werkende vrouwen* van Catharine MacKinnon rapporteert dat tweederde van de werkende vrouwen is lastiggevallen. De hoorzittingen hebben, zo constateerde senator Arlen Spencer, 'het bewustzijn van Amerika vergroot'.

Wat in de zaak Hill-Thomas naar voren is gekomen omvat meer dan alleen seksuele inbreuken. De onthullingen leggen het tekort bloot in het Amerikaanse politieke systeem om iets voor vrouwen te doen en zij belichten de wijze waarop in de afgelopen tien jaar economische pressie van een door mannen gedomineerde werkvloer heeft bijgedragen aan de verlamming van het feminisme als een sociale beweging op brede basis.

Op basis van inzichten die inmiddels zijn vergaard over deze zaak, zouden vrouwen, die als pressiegroep minder effectief waren dan de The National Rifle Association, zich kunnen verenigen in een lobby met evenveel mogelijkheden als het mogelijke aantal leden, namelijk de helft van het land. De razernij van Amerikaanse vrouwen over de onverschillige manier waarop er met hun belangen als kiezers wordt omgesprongen, overschrijdt de grenzen van de partijpolitiek. Republikeinse vrouwen lopen een even grote kans te worden geconfronteerd met seksuele intimidatie als Democratische vrouwen. Beiden zijn woedend over de manier waarop de zaak werd aangepakt.

HAND OP KNIE

Seksuele intimidatie raakt de kern van de ideologie van conservatieve vrouwen zelf: Het is moeilijk op eigen kracht op te klimmen met de hand van je baas op je knie. En liberale vrouwen zijn geëlgd over de ironie van de omgeving waar de vermeende intimidatie zich voordeed- niet alleen de gebeurtenissen waar Hill op doelt, maar ook andere zaken die tijdens de hoorzittingen aan de orde kwamen - zijn voorgevallen in de Commissie voor Gelijke Kansen waar Thomas en Hill collega's waren.

Seksuele intimidatie behoort volgens een vrouwelijke topfunctionaris tot 'de cultuur van Washington'. Zij zegt dat de helft van de mannen die nu jammeren hoe ernstig de aanklacht van Hill wel is, de afgelopen week nog hun hand op de knie van een onderbetaalde vrouwelijke assistent hielden.

Wat gebeurt er als een leger van belaagde vrouwen zich laat horen? De Hill-Thomas zaak verschaft een belangrijk inzicht in het lot van het Amerikaans feminisme, en vooral in de vraag waarom het na een bloeitijd in de in de activistische jaren zeventig gedwongen werd zich terug te trekken, om gedurende de individualistische jaren tachtig te stagneren en van de voorpagina's te verdwijnen.

Als Anita Hill de waarheid heeft verteld aan de benoemingscommissie van de Amerikaanse Senaat, dan heeft ze die tien jaar lang verzwegen. Dit klaarblijkelijk tien jaar lange stilzwijgen van haar en het vijfentwintig jaar lange zwijgen van dr.Frances Conley, een neurochirurg wier ervaringen met seksuele intimidatie in de openbaarheid kwamen toen zij afgelopen juni volkomen overwachts ontslag nam uit haar diverse functies, is representatief voor de algemene stilte over problemen van vrouwen op een door mannen gedomineerde werkvloer.

Hill antwoordde op de vraag waarom ze zo lang haar mond had gehouden: 'Ik dacht dat ik een bijdrage kon leveren in de beweging voor burgerrechten'. En Conley antwoordde op dezelfde vraag: 'Ik dacht dat ik een goede neurochirurg was'.

Geen enkele vrouw mag worden beoordeeld op haar beweegredenen om haar mond te houden. Men komt een dergelijk zwijgen in de VS overal tegen. De redenen lopen uiteen van tolerantie t.o.v. seksuele intimidatie in specifieke periodes, tot het publiekelijk afwijzen door vrouwen van bepaalde gewoonten, waardoor ze door hun werkgevers als feministen konden worden bestempeld.

Ambitieuze, goedopgeleide vrouwen uit de middenklasse, blijken vaak zich moeilijk te kunnen identificeren met de vrouwenbeweging.

Het zijn de vrouwen met een baan (die het meest te verliezen hebben) die het bangst blijken te zijn om op te komen voor hun specifieke vrouwenrechten- en opvattingen, omdat dat volgens hen gelijk staat aan 'professionele zelfmoord'.

De vraag 'Je bent toch geen feministe', is een cruciale test voor vrouwen die verder willen komen.

Er wordt van hun geëist dat ze hun loyaliteit t.o.v. hun eigen sekse opgeven.

Dit smoort de kans op een mogelijke collectieve actie van vrouwen op het werk in de kiem.

De amibitieuze werkende middenklasse-vrouwen van de jaren negentig zijn 'insiders', als zodanig zijn ze geïsoleerd binnen mannelijke bolwerken, worden ze tegen elkaar opgezet om te wedijveren om de paar banen aan de top die naar vrouwen gaan en onder druk gezet om vrouwenrechten in te leveren ten einde carrière te kunnen maken.

Iedere vrouw moest zich koest houden, òf haar strijd alleen strijden en wellicht verliezen. Dat verklaart de heftige reactie van vrouwen op de aanklachten van Hill. Amerikaanse vrouwen zijn verrast van door deze manifestatie van hun eigen potentiële gezamenlijke macht.

Voor de enige minderheid die een meerderheid vormt zouden de lessen van de Hill-Thomas crisis al duidelijk moeten zijn. Als vrouwen gedurende de jaren negentig gevrijwaard willen blijven van seksuele intimidatie op het werk en vertegenwoordigd willen zijn in de Senaat zullen zij een gepolijst feminisme moeten ontwikkelen dat hen de kracht verleent tot solidariteit op het werk.

LETTERKUNDIG LEVEN ROND EEUWWISSELING

'In hun hart zijn de ingezetenen Nederlanders'

Algemeen Nederlands Verbond aktief op onze eilanden

GIN SEPTEMBER organiseerden OKSNA en ANV spreekbeurt-concours in Centro Pro Arte. "Eens onze gemeenschap het streven van de ANV, de eersing van de Nederlandse taal te stimuleren, ben afgedaan als cultureel imperialisme. Nu gen wij: laat duizend bloemen bloeien," aldus, gens het *Amigoe*- verslag van 10 september, onder--gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia. Dat ste deel van het citaat zou het A.N.V. zelf hem ten e van de oprichting zeker niet hebben nagezegd, t van 'de duizend bloemen' hoorde er volgens deze eniging in een 'Hollandsche Kolonie' maar één lbloem' te bloeien, de rest moest worden uitge-ld.

naf zijn oprichting streefde het A.N.V. met alle delen naar de verbreiding van het Nederlands en r onvoorwaardelijke terugdringing van het Papia-nto. De Groep Nederlandse Antillen van het Alge-en Nederlands Verbond droeg uit hoofde van haar l, de sociale herkomst van haar talrijke leden en r op het eiland sterk aandacht vragende activi-en aanzienlijk bij aan het Nederlands karakter ons letterkundig leven sinds de eeuwwisseling.

= door Wim Rutgers =

Nederlandse Verbond d opgericht t.g.v. de her-king van de Vlaamse Gul-sporenslag, en op 11 juni 4 verscheen het eerste mer van het tijdschrift *rlandia*. Op 3 april 1898 den in een algemene ver-de-ing in het stadhuis van twerpen statuten proken en vastgesteld. Ze ogden "versterking van volkskracht bij de volks-pen die tot de Neder-dsche stam behooren; van bewustzijn van haar ver-tschap". Dit werkterrein t de koloniën in, want gebied bewonen, waar Nederlandsch of een ere Dietsche taal land-al is of als zoodanig end wordt". Het verbond chtte dit doel te bereiken r "handhaving en ver-ding van de Nederland-e taal, alsmede vergemak-ijking van het aanleren het gebruik" daarvan.

KOLONIEN

n Indische afdeling werd 1899 opgericht, Suriname olgde in 1902. Op Curaçao erden de voorbereidingen troffen door de onvermoei-e J.H.J. Hamelberg, die hter in 1903 naar Vene-ela vertrok, waarna Luite-nt J.A. Snijders het initia-ef overnam. Een eerste offi-ële vergadering vond op nsdag 29 november 1904 Sociëteit De Gezelligheid aats. Het Bestuur van de roep Nederlandse Antillen ou volgens het bekende soci-le recept 'drie joden, drie Protestanten en drie Room-chen' bevatten. In 1908 kregen Aruba op initiatief van onderwijzer J.H.P. Schrils, en Bonaire door het streven van C.J. Krijt eigen afdelingen.

Was het A.N.V.-hoofddoel in het algemeen de 'groot-Nederlandse gedachte' van verbondenheid in taal en cul-tuur tussen alle Nederlands-sprekenden ter wereld te bevorderen, op Curaçao ging het specifiek om "hier in de Kolonie meer en meer een Nederlandsche geest te ont-wikkelen en den band met het moederland te ver-sterken". In de officiële doel-omschrijving van het regle-ment kwam niet minder dan vijf keer het woord 'Neder-landsch(e)' voor en drie keer het woord 'kolonie'; het doel om de kolonie te verneder-landsen overheerste zonne-klaar. Dat hield dus, hoewel onuitgesproken, even duide-lijk in om alle pogingen te ondernemen om het Papia-mento terug te dringen.

De geschiedenis van de Groep Nederlandse Antillen zouden we kunnen indelen in drie tijdvakken: van 1904-1940 (met ups en downs), van 1940-1945, en tenslotte van 1945 tot ergens in de jaren zestig toen het A.N.V. kennelijk geheel door de Sticusa verdrongen was. Breekt er, nu de Sticusa op haar beurt verdwenen, een vierde periode aan? Ik bekijk hier in het kader van mijn artikelen-serie alleen de eerste jaren, het A.N.V. 'rond de eeuwwisseling'.

BESTUUR EN LEDEN

Het verbond kende naast gewone leden, die fl.2,50 per jaar contributie betaalden (een niet onoverkomelijk hoog bedrag), ook begunstigende leden die fl.25,00 of meer betaalden (daarvan waren er maar weinig). Men moest tenminste achttien jaar oud zijn. Dat het koloniale gouvernement het belang van deze vereniging voor haar beleid inzag, bewees de gulle subsidie van fl. 500,-.

Vanaf de Curaçaose oprichtingsvergadering kon men direct al 56 leden verwelkomen op het eigen eiland en 30 correspondenten van de andere eilanden. Uit de beschikbare gegevens kunnen we opmaken dat er in de beginjaren steeds tussen 200 à 300 leden zijn geweest. Het jaar 1908 was met 346 leden een topper (al zou de eigenlijke bloei tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn toen er op een moment zelfs 745 leden waren). Steeds was op Curaçao het 'Nederlandsche element' verreweg het sterkst, en op de Bovenwinden het zwakst vertegenwoordigd.

Maar vanaf het begin was secretaris Snijders optimistisch over de laatste eilandengroep, want "ofschoon wij moeten toegeven, dat onze taal op de Bovenwindsche eilanden nog *zeer* weinig gesproken wordt, hopen wij toch dat langzamerhand door het oprichten van boekerijen en andere middelen, het gebruik onzer taal zal toenemen. In hun hart zijn de ingezetenen Hollanders, waardoor wij vertrouwen in ons pogen te zullen slagen".

In tegenstelling tot de meeste genootschappen en verenigingen van die dagen waren bij het A.N.V. ook vrouwen nadrukkelijk welkom. Al in het eerste jaar maakten op Curaçao daar vier damesleden gebruik van. Maar Secretaris Snijders zou er graag meer verwelkomen, want "gy allen zult beseffen welk een grote steun het voor ons Verbond zal zijn, wanneer wij in ons streven meer en meer de sympathie verwerven van de vrouwen in deze Kolonie. Dat zal ons groote kracht geven. Hebben we de vrouwen op onze hand, dan volgen de mannen vanzelf". Per slot was het hoofddoel het verspreiden van de schone Hollandse MOEDERtaal.

SOCIALE GROEPERING

In het bondsorgaan *Neerlandia* werden lijsten opgenomen waarop de nieuwe leden werden vermeld, vergezeld van het door hen opgegeven beroep. Dat stelt ons in staat na te gaan wie er lid waren en welke sociale positie de leden bekleedden. Het A.N.V. mag gerust als een club van de eilandelijke elite of in elk geval het establishment bestempeld worden. Vanaf het begin werd de gouverneur beschermheer. De overgrote meerderheid van de leden was koopman (dat is trouwens een ruim begrip); velen behoorden tot de hogere militaire rangen, de koloniale bestuurslaag, de hogere geestelijkheid, en de aanzienlijken in de vrije beroepen.

De gewone ambtenaar, onderwijzer, klerk, soldaat of geestelijke werd geen lid, wel de hogere in rang. Van meetaf overheersten de Curaçaoënaars zelf, niet de Nederlanders. Op Aruba en Bonaire lagen de zaken niet principieel anders; ook daar werd het aanzienlijke deel van het eiland lid. Als we dit gegeven koppelen aan het doel kunnen we concluderen dat er direct na de eeuwwisseling van het A.N.V. inderdaad een mogelijk krachtige impuls moet zijn uitgegaan ten bate van de 'holandisashon' van de kolonie.

In een terugblik schreef oud-gouverneur Van Slobbe, "Ik heb waargenomen hoe dit Verbond in Curaçao door het houden van voordrachten, door het vertoonen van films, door het uitloven van prijzen aan scholieren, Nederland in Curaçao deed leven en ik heb dat werk zeer toegejuicht". Elke A.N.V.- activiteit was gericht op het verhollandsen van de kolonie, wat blijkt uit soms korte berichtjes als het volgende: "Het Bestuur der Groep Ned. Antillen heeft aan den Heer Gouverneur beleefdelijk het verzoek gericht het Hollandsch spreken door ambtenaren op de Kantoren van het Gouvernement wel te willen bevorderen. De Gouverneur heeft op dit verzoek goedgunstig beschikt".

Dat streven naar verhollandsing leidde nog wel eens tot overdrijving en daardoor tot vermakelijke scènes. De Spaanse opschriften op veel winkels waren het A.N.V. een doorn in het oog. **La Casa Primavera** veranderde daarom haar naam in **De Lente**, "met het gevolg dat een Venezolaan, die er binnen trad om een bril te kopen (Lente is in het Spaansch bril) zeer verontwaardigd door het misleidend woord en met een opgewonden woordenstrijd den winkel verliet. De te vroege 'lente' kon geen stand houden en werd weer Primavera als vanouds!"

De jaarvergaderingen waren op zich al een krachtige manifestatie van Nederlandsgezindheid, als er teminste voldoende leden acte de présence gaven. Op deze feestelijke bijeenkomsten werden de zakelijke verslagen gevolgd door lezingen en toespraken, waarbij mo men mensen kon beluisteren of van buiten eigen kring uitgenodigde gelijkgezinden.

Pater M. Victor Zwijsen sprak op 2 maart 1908 over Guido Gezelle "als dichter der natuur, als Vlaamsch dichter, als warm vaderlander en als geestig man". Zijn lezing werd door Albertine Lens muzikaal opgeluisterd door 'van tijd tot tijd' onder pianobegeleiding een 'liedeke' van de dichter te zingen. Een recensent-verslaggever schreef pijnzend, "Guido Gezelle te vertolken, den eenvoudigen man in de schoonheid van zijn karakter, ja in zijn geheele ziel te doen leven voor het publiek, op eene wijze zooals op dezen avond geschiedde, dat kan alleen een man als Rector Zwijsen, die zelf dichter is. Zijn lezing was een letterkundig gewrocht, dat eere gaf aan den maker. Herhaaldelijk werd spr. toegejuicht".

Op de vergadering van 29 juli 1911 droeg Karel Muller, adelborst 1e klas, de volgende fragmenten van de Nederlandse poëzie voor, die een beeld geven van wat er in de kolonie werd geïntroduceerd: Speenhoff's 'De suikertante'; Multatuli's 'Hoe Jetje gezoend werd' en Ter haar's 'Ab-d-el-kader'. *Neerlandia* oordeelde in een verslag, "Al deze litteraire stukken, sommigen algemeen, anderen minder bekend, van ver uiteenlopend karakter en toon, werden door den Heer Muller met zeer veel talent voorgedragen. Hij wist zijn gehoor te boeien door meesterlijke voordracht en toonde zich een waardig en hoogst talentvol navolger van Albert Vogel en Royaards".

Donderdag 27 mei 1915 sprak Lt. Vreede op de Algemeene Vergadering over Rembrandt, door voorzitter Pater A.J.C. Wahlen aldus verslagen: "... de prins, de koning der Hollandsche schilders, de eerste in Nederland en nergens ter wereld de tweede. Als volbloed Hollander is hij in al zijn stukken echt Hollandsch, oprecht en eerlijk. Hollandsch glorie wordt ook gedeeld op Curaçao, ook in de kolonie verheugt men zich over de grootheid van Hollandsch roem. (...) Het land van Rembrandt is ons moederland en meer dan ooit... hebben wij dezen avond gevoeld de eenheid van den Hollandschen stam en de zedelijke grootheid van Nederland".

Of het over letterkunde of een andere kunst ging, Nederland stond centraal en werd in de kolonie kritiekloos als voorbeeld opgehemeld.

Ook de dames waren actief. In een meer dan volle bovenzaal van De Gezelligheid hield N.J.C. van Bremen-Kruyt een voordracht over het 'Nederlandsche lied' die werd opgeluisterd met zang door H.M. Chumaceiro-Lopez Penha, A. Gravenhorst, Ida Lopez Penha en een meisjeskoor van de Wilhelminaschool. Op de jaarvergadering van 1918 zongen een aantal damesleden behalve het volkslied, "twaalf Hollandsche liederen... o.m. van Rennes, Hendrika van Tusschenbroek, Hubert Cuypers, Gottfried Mann, Martin Schuil, Richard Hol en Arnold Spoel. Het laatste vers van het slotlied 'Wij willen Holland houden' werd door de vergadering met geestdrift staande meegezongen".

Naast de eigen bijdragen nodigde men ook Nederlandse artiesten uit. Zo kwam het "Hollands Ensemble" in 1906, Albert Vogel in 1913 en Paul de Groot in 1919. Ook hier ging het weer om het Nederlandse taal en cultuur te verbreiden, want "een bezoek van een Hollandsch toneelgezelschap aan onze Kolonie achtten wij een zaak van zulk een groot belang en daarin zagen wij zulk een krachtig middel tot versterking van den band tusschen moederland en kolonie, dat wij onmiddellijk besloten al onze krachten te zullen inspannen om het ondernemende troepje Hollandse toneelisten op eene waardige wijze te ontvangen".

OVER EN WEER

Mondjesmaat was er ook sprake van enig contact naar het moederland toe. Al snel gaf het tijdschrift *Neerlandia* enkele speciale eilanden nummers uit. Het Curaçaonummer van 1905 was een dubbelnummer in een oplage van niet minder dan 7500 exemplaren, met het doel "in het moederland meer kennis te verspreiden omtrent onze Kolonie", waarna een jaar later een speciaal Bonaire-nummer en in 1911 nog een Arubanummer volgden.

Het verstrekken van studiebeurzen aan Antilliaanse studenten voor een opleiding in Nederland, werd gezien

Vervolg op pag. 7

Kinderboeken

'Torren onder de bank': verhaaltjes over Roosmarijn

= door Nel Casimiri =

OVERAL HOOR je verontruste geluiden, vooral vanuit de scholen, dat de kinderen tegenwoordig veel minder lezen dan vroeger. Ik weet niet of dat waar is. Het is altijd heel moeilijk het nu met vroeger te vergelijken. Het herinneringsoptimisme is enorm. De paar speciale boeken die je je nog helemaal herinnert, zijn er echt maar een paar. Hoe zit het met al die andere boeken die je ook gelezen hebt? Waren dat er echt zoveel als je denkt, of valt het aantal wel mee, als je zou moeten tellen?

Natuurlijk is de televisie een concurrent op de rustige uren van de middag of de avond die anders aan lezen besteed zouden kunnen worden. Maar wordt er zonder televisie op die uren wel gelezen? Ik denk dat het wel meevalt met het lezen. Te veel kinderen kennen het genot van het zich terugtrekken in een wereld die alleen van jou is, waar niemand je kan storen en waar je avonturen kunt beleven, bang kunt zijn, blij, verdrietig of heel dapper, terwijl jij alleen het weet. Er wordt heus wel gelezen! Er verschijnen elk jaar meer kinderboeken, in het Nederlands en in het Papiaments en sommige daarvan zijn prachtig geïllustreerd. Ze zijn bestemd voor kinderen en jeugd van alle leeftijden. Er zijn boeken voor kleine kinderen, met alleen plaatjes of met een tekst die door moeder, vader of broertjes en zusjes moet worden voorgelezen, er zijn boeken voor zestien- zeventienjarigen waarin problemen naar voren komen die te maken hebben met de drempel naar de volwassenheid waar zij voor staan, en voor allen die daar tussenin zweven. Niet alle boeken zijn even leuk.

Van de honderden prentenboeken zijn er maar een paar uitschieters. Veel lijkt hetzelfde of bijna hetzelfde. Maar meestal is dat voor een kleuter niet belangrijk. Een jong kind is vaak juist gelukkig met dat ene boek dat steeds opnieuw weer genoten wordt. Uit het grote aanbod van oudere en nieuwere boeken maken we een keuze en in deze vaste rubriek zullen we telkens één of meer kinderboeken bespreken. Dit om wat meer bekendheid te geven aan de kinderliteratuur, niet alleen voor de kinderen, ook voor de ouders. Boeken zijn te koop in de boekhandel, maar boeken kun je ook lenen bij de openbare bibliotheek op Scharloo, in Barber of bij de bibliobus en natuurlijk bij diverse particuliere bibliotheken, bij de buren of bij je vrienden of bij je broer of zus.

KINDERJURY

Het eerste boek in deze nieuwe rubriek is een boek dat is uitgekozen door de kinderjury. Alle kinderen van Nederland kunnen door het invullen van een formulier in de boekhandel lid worden van de kinderjury. Die kinderjury beoordeelt de nieuwe boeken die dat jaar zijn uitgekomen en maakt daaruit een keus. Een van de boeken die die kinderjury voor 1992 heeft uitgekozen is *'Torren onder de bank'* van Lydia Rood. Het boek bestaat uit zestien kleine verhaaltjes over Roosmarijn, een kleuter van vier, vijf jaar. Het is een vrolijk en eigenwijs kind, vol fantasie, dat reageert op dagelijkse belevenissen. Ze speelt met haar speelgoedbeesten, ze tekent, ze luistert hoe het gras groeit, heeft soms een rotmoeder, maar wel de allerliefste rotmoeder. Ik denk dat het voor kleuters heel herkenbaar is en ze er veel plezier aan zullen beleven. Of ze het eerste versje, een heel eng versje over hele enge torren, dat Roosmarijn uit het hoofd geleerd heeft, kunnen volgen en waarderen betwijfel ik wel. De tekeningen bij de tekst zijn van Annemarie van Haeringen en sluiten heel leuk aan op de verhaaltjes, speciaal de torren en rupsen en andere dieren.

Lydia Rood, 'Torren onder de bank'. Met tekeningen van Annemarie van Haeringen. Leopold, Amsterdam, 1991.

Het uilevrouwtje

= door Nel de Jong =

"NEE MAAR!" zei Chogo de uil op Aruba verrast, "Wie hebben we daar!" Vlak voor zijn holletje stond Piet Pelikaan en uit zijn snavel kwam kabouter Brr gewipt. "Ik ben het", lachte het kaboutertje. "Het was zo lang geleden, dat ik je gezien had. Het werd tijd, dat ik weer eens kwam kijken, hoe het met je ging".

En even later zaten Chogo de uil en kabouter Brr naast elkaar op een grote steen gezellig te babbelen. Kabouter Brr vertelde, dat Poetsje nog steeds van schrobben en vegen hield en elke dag hun huisje keurig schoon maakte. En dat Pinkie al zo goed kon lezen en schrijven en sommetjes maken. En Chogo vertelde hoe hij de dieren uit de mondi van Aruba goede raad gaf en nog steeds alles vergat.

"Maar je zult wel honger hebben", besloot de uil zijn verhaal. "Heb je soms trek in een lekker muizepootje?" "Eh.... wel eh... nee", zei kabouter Brr. "Ai si", zei Chogo, "Zelfs dat ben ik vergeten. Kaboutertjes eten geen muisjes. Maar ik heb nog een lekkere sappige mango. Wacht maar even".

De uil verdween in zijn holletje en kabouter Brr bleef buiten op hem wachten. Mmm, een mango! Daar had hij best trek in. Hij keek eens naar links, hij keek eens naar rechts. Hij krabde eens onder zijn muts op zijn kale bolletje en neuriede een liedje. Maar toen hij dat allemaal gedaan had, was Chogo de uil nog steeds niet terug.

"Misschien kan hij de mango niet vinden", dacht kabouter Brr. "Of ja, dat zal het zijn, hij kan hem alleen natuurlijk niet opbeuren. Ik zal hem even gaan helpen".

Maar toen hij in het uileholletje kwam, lag de mango nog steeds in een hoekje. En Chogo de uil zat ernaast te knikkebollen. "Hé Chogo!" riep kabouter Brr. "Ho, hallo!" schrok de uil, "Wat is er aan de hand? Ai, alle wijze uilen bij elkaar! Ik was helemaal vergeten, dat hij er was, kabouter Brr. Toen ik in mijn holletje kwam, wist ik opeens niet meer, wat ik hier kwam doen. En daarom ben ik toen maar een dutje gaan doen".

Kabouter Brr schudde zijn hoofd. "Zo gaat het toch niet langer", zuchtte hij. "Maar ik weet wel raad". "Oh ja?" vroeg de uil nieuwsgierig. "Ja", zei kabouter Brr, "Ik ga een uilevrouw voor je zoeken. Die kan je helpen om niets meer te vergeten". "Oh", zei Chogo teleurgesteld. Hij voelde er helemaal niets voor. Uilevrouwtjes mopperden altijd, omdat je je poten niet veegde, voor je je hol in kwam. Je moest eten voor ze gaan zoeken en nooit hadden ze genoeg. En als je na wilde denken om geen domme uil te worden, kwamen ze aan je hoofd zeuren over allerlei vervelende dingen.

"Maar ik zal een vrouwtje voor je vinden, die niet al die dingen doet", beloofde kabouter Brr. "Poe!" blies Chogo, "Je krijgt een lekkere dikke muis van me, als je dat lukt!" Hij was alwéér vergeten, dat kabouter Brr geen muisjes lustte.

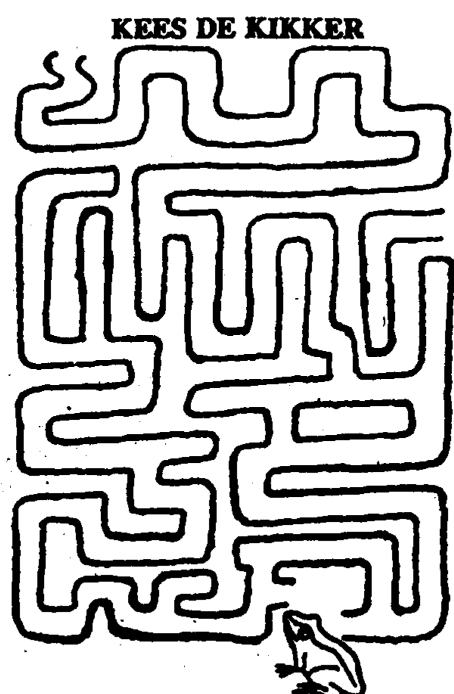

Kabouter Brr ontdekte al gauw, dat Chogo de uil gelijk had. Elke uilevrouw, die hij ging bezoeken, riep dadelijk: "Voeten vegen!" En degenen, die dat niet deden, kwebbelden zo druk, dat zijn oren ervan tuitten. Die kon hij toch niet vragen met de arme Chogo te trouwen! Kabouter Brr zuchtte ervan. "Ik ga nog bij één uilevrouwtje kijken", nam hij zich voor. "En dan ga ik weer naar Chogo. Dan moet hij maar vergeetachtig blijven".

Hij klopte aan bij het holletje van Chogina uil. Zou zij ook "Voeten vegen!" gaan roepen? Oh nee, daar dacht ze zelfs niet aan. "Wat gezellig, dat je komt", zei ze en gaf het kaboutertje een lekker stuk shimarucu. Kwebbelen deed ze ook al niet. Ze vroeg naar Poetsje en Pinkie en luisterde aandachtig, terwijl ze wijs als een echte uil met haar kopje knikte. "Hè", zuchtte het kaboutertje, "Zou jij niet met Chogo willen trouwen?" En dat wilde ze direkt.

"Chogo is zo vergeetachtig", zei ze, "Ik zal hem helpen om overal aan te denken. En als ik eten voor hem ga zoeken, kan hij fijn nadenken. Dat moeten wijze uilen veel doen, hoor", "Ja ja", knikte kabouter Brr blij. "Kom maar gauw mee".

Wat denk je? was Chogo blij? Ja zeker! Hij was zo blij, dat hij helemaal vergat, dat hij een wijze uil was en zo maar kopje duikelde. "Volgende week is er bruiloft", riep hij, "Iedereen mag komen". En over die bruiloft ga ik jullie een volgende keer vertellen.

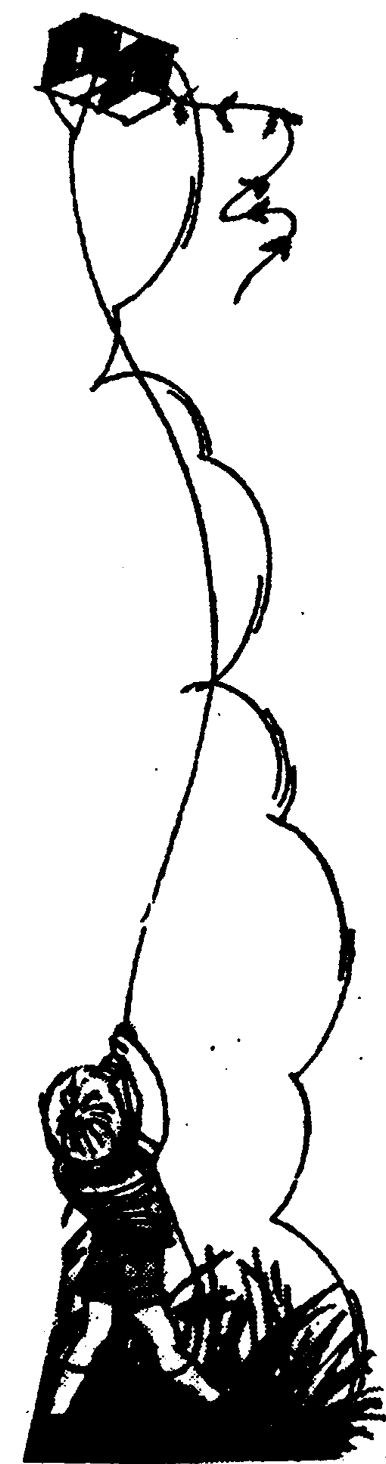
Wie helpt Kees de Ki[illegible] door dit doolhof heen?

* * *

Mevrouw Jansen heeft [illegible] slapen en bedenkt o[illegible] dat die morgen de vuil[illegible] gen langs zal komen. [illegible] staat ze op en kijkt ong[illegible] sen en ongekamd [illegible] wagen er al aan komt. [illegible] hij nou net voorbij rijd[illegible]
Mevrouw Jansen: Ben [illegible] laat, meneer?
Vuilnisman: Nee [illegible] spring er maar in....

* * *

Raadsels

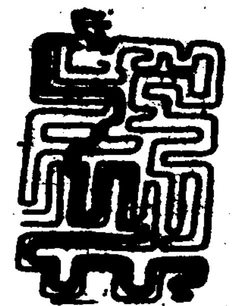
1. Mijn eerste zit in donker en niet in zwart.
Mijn tweede zit in rust en niet in start.
Mijn derde zit in vierkant en niet in rond.
Mijn vierde zit in fit en is dus gezond.
Mijn geheel staat als teken van vrede bekend.
Ik ben benieuwd of je mijn naam al kent.

2. Wat heeft zes benen, twee hoofden, vier oren, twee handen, maar loopt op vier voeten?

3. Ik houd van dansen, draaien steigeren.
Ik schud mijn staart en vlieg heen met een vaart.
Zonder vleugels ga ik omhoog.
Naar de hemel, héél hoog.

4. Mijn eerste en vierde zitten in kerk, maar niet in toren.
Mijn tweede zit in luisteren, maar niet in horen.
Mijn derde zit in woord.
En mijn geheel wordt op zondag van verre gehoord.

5. Na mijn eerste volgt de tweede, dat is zeker.
En met de afdrukken van mijn geheel,
vangt men dief en inbreker.

Oplossing Doolhof.

OPLOSSING RAADSELS: 1. Duif; 2. Ruiter te paard; 3. Vlieger; 4. Klok; 5. Voetstap.

Twee spelletjes

ZIJN er nog wat balonnen van een verjaarsfeestje over? Daar kun je dan een leuk spelletje mee doen. Ze moeten wel allemaal van dezelfde grootte zijn. Wie kan zijn ballon nu het grootst opblazen? Wel uitkijken, dat hij niet ontploft, want dan heb je zeker verloren.

* * *

Uitgeblazen? Ga dan allemaal op een rij staan op één na. Die gaat een eindje verder staan, met zijn rug naar de anderen. [illegible] uit de rij gooit een (zachte) bal naar hem toe. Als hij geraakt is, keert hij zich om en probeert te raden, wie de bal gegooid heeft. Lukt hem dat niet, dan mag weer een ander naar hem gooien.

Uit de schoolkrant

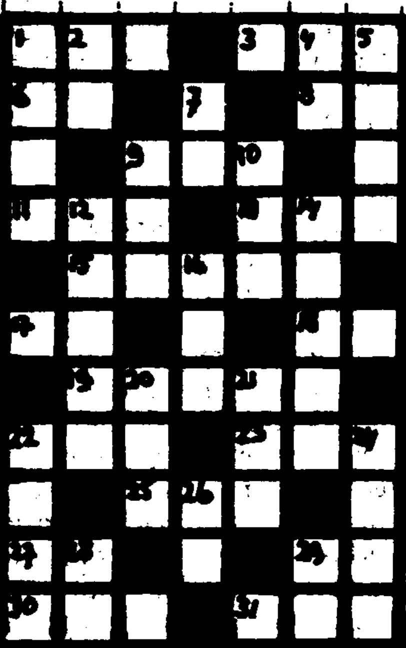
WAT DE vader van Jeannes Coffi over zijn geiten zegt, geldt ook voor jullie hond of poes. Lees dit verhaaltje dus maar goed!

MI TATA SU KABRITUNAN

Tur mainta nos ta habri kura pa e kabritunan bai mondi bai kome yerba.. Atardi ora ku solo baha nan ta bolbe kas. Mi tata ta puntrami: "Jeannes bo a buta awa pa e kabritunan?" "No tata", mi ta kontesta. "Abo no ta bebe awa tur dia, Jeannes?" "Si tata", mi ta kontesta. "Awel, e kabritunan tambe ta hanja set".

JEANNES COFFI

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Zeedier; 3. Eten veel mensen 's morgens; 6. Klein kind; 8. Lager Onderwijs (afkorting); 9. Deel van het hoofd; 11. Snel; 13. Bewoner van Estland; 15. Deel van de vinger; 17. En dergelijke (afkorting); 18. Klein kind; 19. Om water in te dragen; 22. Artikel (afkorting); 23. Vliegende schotel; 25. Plaggeest; 27. Overblijfsel van 1 vertikaal; 29. Lidwoord; 30. ... poes!; 31. Niet dichtbij.

VERTIKAAL: 1. Veroorzaakt brand; 2. Persoonlijk voornaamwoord; 4. Reeds; 5. Dierenvoet; 7. Muzieknoot; 9. Grootvader; 10. Hert; 12. Niet jij zelf; 14. Lange snuit; 16. Daar kun je een fout mee uitvegen; 20. Middelbare Technische School (afkorting); 21. Europa (afkorting); 22. Eerste mens; 24. Voorbij; 26. Slee; 28. Muzieknoot; 29. Lidwoord.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van deze week:
Clifton Grep,
Stakamahachiweg 58,
Curaçao.

Hij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. De; 3. Ba; 4. Mat; 6. An; 7. Vel; 8. Nr.; 9. Maan; 10. Leeg; 12. Neus; 15. Laan; 17. Is; 18. Lol; 20. Ne.; 21. Pap; 22. Af; 23. M.n.
VERTIKAAL: 1. Dammen; 2. En; 3. Bem; 4. Me; 5. Alle; 7. Vol; 8. Na; 11. Ganzen; 13. Ella; 14. Sol; 15. Lief; 16. As; 19. Op; 20. N.m.

Xingoe de hond (4)

WEET JE HET nog? Stefan, de baas van Detta, is door een pijl van de Indianen gewond. Als Detta merkt, dat ze niet bij Stefan in de buurt mag komen, denkt ze opeens aan haar jongen. Gauw rent ze naar het nest, een eind verder het bos in. En daar krijgt ze de schrik van haar leven. De hondjes zitten vol mieren en alleen het donkere hondje leeft nog. Piepend probeert het met zijn kleine pootjes over zijn ogen en snoet te wrijven. Detta likt en likt. Ze trekt zich er niets van aan, dat de mieren haar telkens weer bijten.

Honderden mieren hangen aan haar lippen, kriebelen over haar ogen en bijten zich in haar tong vast. Dan pakt ze het hondje bij zijn nekvel op en draagt het naar een kleine poel. Telkens opnieuw dompelt ze het spartelende kleintje onder water. Net zo lang, tot er geen insekt meer over is. Zes weken later is Stefan nog steeds niet beter. En hij weet, dat hij ook niet meer beter zal worden. Daarom wil hij nog één keer de zee zien. Dan voelt hij zich een beetje dichter bij het land, waar hij geboren is. Zijn vrienden hebben dat graag voor hem over. En zo gaan ze op pad.

Tien dagen lang ligt Stefan in een huifkar, die getrokken wordt door zes paarden. Naast hem in het stro ligt Xingoe, het enige jong van Detta, dat is blijven leven. En naast de kar draaft Detta. Als Stefan zich opricht, kunnen ze elkaar zien. En dan jankt Detta van vreugde. Als de wagen stil houdt, mag ze er ook op om haar jong te likken en melk te geven. "We zullen een nieuwe baas voor je moeten vinden", zegt Stefan tegen haar. "Iemand die goed voor je zorgt".

(wordt vervolgd)

Wist je dat ???

IN ENGELAND heeft men het IRC (Internationale [illegible] dings Corps) opgericht. Dat Corps bestaat uit een gro[illegible] vrijwilligers, dat over de hele wereld hulp biedt bij ram[illegible] Een paar jaar geleden bijvoorbeeld, toen de Mi[illegible] Amerikaanse stad San Salvador door een aardb[illegible] getroffen werd.

Toen daar een paar mannen bezig waren een doo[illegible] het puin te halen, kwam er een nieuwe beving. [illegible] Amerikaan, die het zag, vertelde later stomverb[illegible] 'Terwijl iedereen naar buiten vluchtte, stormde[illegible] Engelse gekken naar binnen!' (Om die paar mann[illegible] redden).

* * * * * *

Toen Albert Plesman in 1909 20 jaar was, zag hij voo[illegible] eerst een vliegtuig in de lucht. Dat was nog eens ie[illegible] 1915 mocht hij als militair een vlucht maken in [illegible] Farman F20. Een vliegtuigje, dat van hout en zei[illegible] was gemaakt en een open cockpit had. Hij verzoc[illegible] legerleiding om overgeplaatst te mogen worden [illegible] Soesterberg.

Daar kreeg hij een opleiding als leerling-vlieger. [illegible] 7 oktober 1919 richtte hij de KLM op. Hij huurde pilot[illegible] vliegtuigen in Engeland en een jaar later had de e[illegible] vlucht plaats. Van Amsterdam naar Londen m[illegible] passagiers en een pak kranten!.

* * * * * *

Voor linkshandigen zit eigenlijk alles aan de verk[illegible] kant. Deurknoppen bijvoorbeeld. Ik ben zelf links [illegible] kan het weten. Hoe vaak heb ik niet een deur [illegible] proberen te maken aan de kant, waar de scharn[illegible] zitten! En dan blikopeners. Die draaien allema[illegible] verkeerde kant uit voor mij.

Maar waarom sommige mensen links zijn, dat he[illegible] de geleerden nog steeds niet kunnen ontdekken. We[illegible] 10% van alle kinderen links zijn en dat er [illegible] komen. Dat betekent, dat bijna alle linkse mensen [illegible] hun tachtigste overlijden, dus jonger sterven ove[illegible] algemeen dan rechtsen. Als jullie maar weten, dat i[illegible] plan ben honderd jaar te worden!.

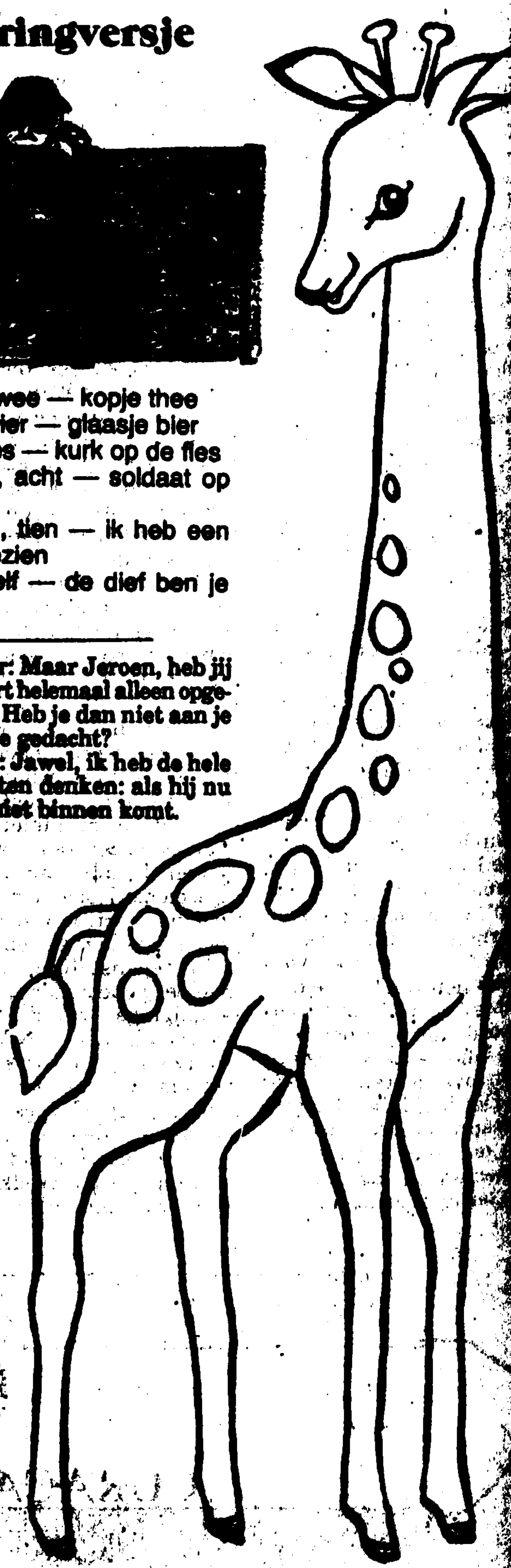
* * * * * *

Springversje

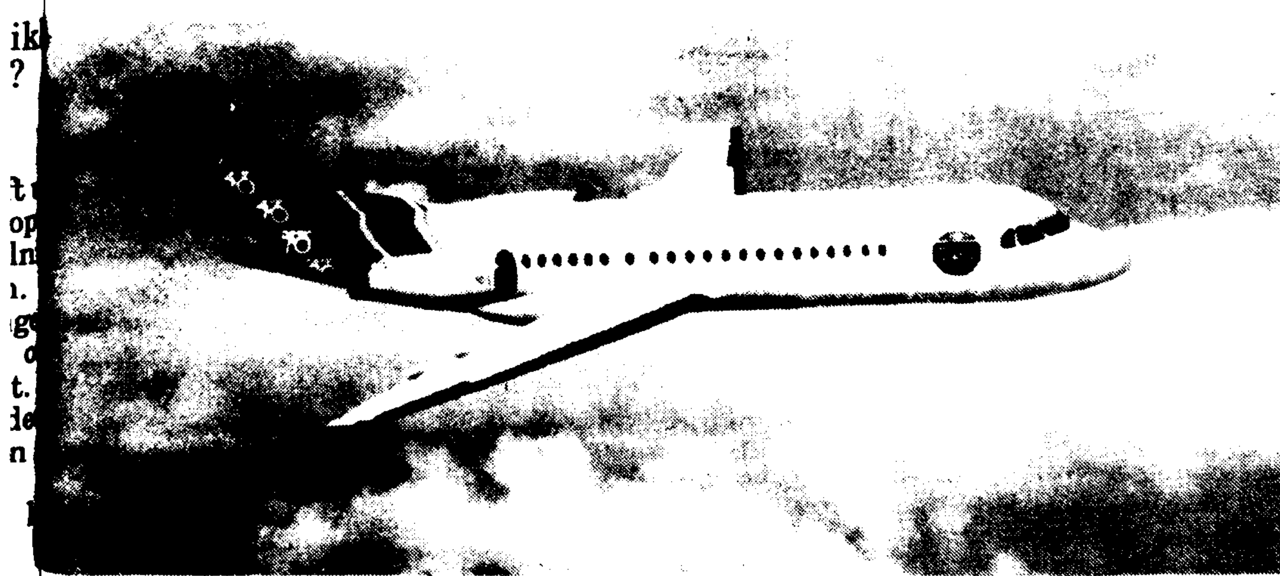
Een, twee — kopje thee
Drie, vier — glaasje bier
Vijf, zes — kurk op de fles
Zeven, acht — soldaat op wacht
Negen, tien — ik heb een dief gezien
Tien, elf — de dief ben je zelf!

Moeder: Maar Jeroen, heb jij die taart helemaal alleen opgegeten? Heb je dan niet aan je broertje gedacht?
Jeroen: Jawel, ik heb de hele tijd zitten denken: als hij nu maar niet binnen komt.

Om te kleuren

Fokker mikt met nieuwe F-70 op 'executive' markt

…agefoto van de Fokker 70. (foto ANP)

LONDEN - Fokker start vrijwel zeker nog dit jaar met een heel nieuw vliegtuigprogramma, de Fokker 70 met tussen de 70 en 80 stoelen. Het nieuwe vliegtuig, een slag kleiner dan de Fokker 100 en direct afgeleid van de Fokker Fellowship maar met de vleugel van de Fokker 100, zou al in 1994 aan de klanten geleverd kunnen worden. Dat is drie jaar eerder dan Fokker een verlengde versie van de Fokker 100 met 130 stoelen zou kunnen leveren.

De in Londen gevestigde bank UBS Phillips + Drew bekijkt de mogelijkheden van een claimemissie die tussen de 200 en 250 miljoen dollar moet opbrengen om het project te bekostigen.

De eigenlijke ontwikkelingskosten van de nieuwe loot aan de Fokkerstam zou Fokker uit de eigen cashflow kunnen bekostigen. De romp van het toestel is afgeleid van de begin tachtiger jaren uit de produktie genomen Fokker Fellowship (maximaal 85 stoelen). Het vliegtuig zal, aldus zegslieden, gebruik maken van het vleugelontwerp van de Fokker 100 en van de minst krachtige versie van de Rolls Royce 'Tay' straalmotor waarmee de Fokker 100 eveneens is uitgerust, namelijk de Tay 620. Ondanks de relatief zware motor en grote vleugel heeft Fokker, aldus luchtvaartzegslieden, het Fokker 70-ontwerp de laatste tijd gepresenteerd aan diverse luchtvaartmaatschappijen als een relatief licht vliegtuig omdat het geen 'gekrompen' Fokker 100 is, maar een rechtstreeks van de Fellowship afgeleid nieuw ontwerp. Het relatief bescheiden gewicht en de lage ontwikkelingskosten zouden het vliegtuig in de exploitatie (de kosten per stoel per mijl) tot het goedkoopste in zijn soort maken.

RIGOUREUS

Fokker verandert zijn ontwikkelingsstrategie rigoureus. De 'jetfamily' (drie nauw verwante vliegtuigen met 70, 100 en 130 stoelen) waarmee Fokker de toenemende internationale concurrentie te lijf wil, zou eerst worden uitgebreid met een vliegtuig met 130 stoelen en pas daarna zou Fokker een besluit nemen over wat toen nog te boek stond als een tachtigzitter. Dat dit nu een zeventigzitter is geworden heeft vooral te maken met de sinds de Golfoorlog gewijzigde marktomstandigheden. Hoewel Fokker de daadwerkelijke beslissing over het project nog moet nemen zijn de plannen om de zaak financieel rond te krijgen al in een vergevorderd stadium. Bovendien oefenen de Duitse MBB (Messerschmitt-Bolkow-Blohm) en de Britse Shorts, die onderaannemer zijn in het Fokker 100-programma, druk uit op Fokker om de knoop snel door te hakken. De welwillendheid van MBB, dat onderdeel is van Fokker-concurrent Deutsche Aerospace (Dasa), zou zijn terug te voeren op het feit dat Dasa de produktie van toekomstige Fokker-concurrenten wil concentreren in Zuid-Duitsland. MBB is gevestigd in het noordduitse Bremen. Uit marktanalyses van Fokker die circuleren in de luchtvaartwereld, blijkt dat de vervoersmarkt veel meer dan voor de Golfoorlog wordt gedomineerd door langere trajecten waarop zich per dag minder passagiers aandienen, en dat passagiers frequentere verbindingen eisen. Dat betekent dat gemiddeld behoefte is aan kleinere vliegtuigen. Die vraag zou zich zowel in Europa als in de Verenigde Staten voordoen. KLM-cityhopper heeft nooit onder stoelen of banken gestoken dat met de Fellowship goed geld wordt verdiend, maar dat het toestel verouderd raakt. Er is momenteel geen straalvliegtuig van deze grootte nieuw te koop. In de VS is American Airlines een grote klant voor de Fokker 100, maar American is ook op zoek naar een straalvliegtuig dat iets kleiner is dan honderd stoelen om daarmee de zeer afgelegen bestemmingen in het middenwesten van de VS te bedienen vanuit de basis Chicago-O'Hare. Het gaat om bestemmingen waarop zich per vlucht te weinig passagiers aandienen om een Fokker 100 te vullen. Volgens American topman Robert Crandall zijn er weliswaar propellervliegtuigen te koop met zeventig stoelen, maar die zijn te langzaam om de verafgelegen bestemmingen in een redelijke frequentie te bedienen: minstens de zelfde dag heen en terug, liefst meermalen per dag op en neer.

Door een kortere, lichtere romp op een Fokker 100-vleugel te plaatsen ontstaat een vliegtuig met een grote actieradius. Met de Fokker 70 zou Fokker ook mikken op de markt voor grote 'executive jets', vliegtuigen voor het vervoer van belangrijke personen. De Fokker 70 zou non-stop over de Atlantische Oceaan kunnen vliegen. Fokker zou daarmee een serieuze gegadigde hebben voor opvolging van de regerings-Fellowship Ph-PBX. Minstens even belangrijk is de korte termijn waarop het vliegtuig beschikbaar kan zijn. Fokker maakt gebruik van een tijdelijke luwte in de concurrentie. De grootste bedreiging voor Fokker in het marktsegment van minder dan honderd stoelen is de DAA 92, een regionale jet voor 87 tot 92 passagiers die wordt ontwikkeld door Deutsche Aeropace, het Franse Aeropatiale en het Italiaanse Alenia en die vanaf 1996 leverbaar is. Door al in 1994 met een vliegtuig van vergelijkbare grootte te komen, positioneert Fokker zich beter tegenover DAA dan wanneer de beslissing over dit project uitstelt totdat het Fokker 130-programma is gestart. Fokker zou met een zeventigzitter bovendien gelijk op werken met het (in grote financiële problemen verkerende) British Aerospace dat bezig is met de van de BAE 146 afgeleide Regional jet 70.

Naast het ontvangen van de eerste orders voor de F-70 is het noodzakelijk dat de benodigde financiële middelen worden verkregen. De mogelijkheden daartoe zijn de uitgifte van aandelen, het in zee gaan met een partner die in het risico deelt of het uit eigen middelen bekostigen van de benodigde financiën. In financiële kringen in Londen verluidt het dat een wereldwijde emissie de meeste kans maakt. Daarbij zal de Londense investmentbank UBS Phillips + Drew, de Britse dochteronderneming van de Schweizerische Bankgesellschaft, als coördinator optreden. De huisbankier ABN/AMRO zal naar wordt aangenomen ook een belangrijke rol in het bankenconsortium spelen. Nog niet duidelijk is of het consortium de plaatsing garandeert.

…xperimenten met grondstoffen

…aardewerktechnologie: …nieuwe kijk op verleden

…AT KLEI IN de buurt van vuur hard werd zullen …en in de prehistorie wel eerder hebben opgemerkt. … het eerste echte aardewerk kwam rond 7000 voor …tus uit ovens in het Midden Oosten. De techniek van …ottenbakken verspreidde zich in de tweeduizend jaar …a over het Middellandse Zeegebied en tot in noordwest …pa. Aardewerk werd dagelijks gebruiksgoed en men …ef er de as van doden in of gaf het als grafschrift mee. …k al omdat aardewerk goed bewaard bleef in de grond, …t het verreweg het grootste verschil van archeologische …sten uit.

…engoed als tegenwoordig …dit soort gebruiksvoor…en vroeger aan verande…n en mode onderhevig. …fabricageproces verbe… in de loop van de tijd en …en en decoratie…ven volgden elkaar op. …incipe moet het dan …lijk zijn om met behulp …een paar vaste meet…en, de ontwikkeling van …ewerk te koppelen aan …ortschrijdende tijd. …at is, beginnend rond … bij de verguisde Schlie…, precies wat hele gene… archeologen heeft bezig…uden. Hun geduldige, …tieuze vergelijkingen …n catalogi opgeleverd, …e archeoloog van van… maar heeft open te … om te weten uit welke …e en van welke cultuur …herf is die hij in zijn …en heeft.

…niet zolang geleden was …ok de 'standaardbehan…g' die gevonden aarde… kreeg: determineren en …ren. Jammer, want …, schalen en scherven …en heel wat meer te …llen. De Leidse hoogle… prof.dr.H.J. Franken …te dat en uit zijn activi…n is het Instituut voor …ewerktechnologie (IAT) …gekomen.

…doelstelling van het insti…, duur gezegd: ' het …en archeologisch perspec…oeken naar verklaringen … ambachtelijke verschijn…n in aardewerk' is in drie …erzoeksmethoden ver…ld: analyse, experiment …tno-archeologie.

…A.van As, de huidige …cteur van het IAT: 'Om …hter te komen waarvan …dewerk is gemaakt …en we een scherf of een … daarvan op en proberen … samenstelling te achter…en. Als de mogelijkheid …aat nemen we ook klei…sters in de buurt van de …dplaats. Zo kun je uit…ken welke grondstoffen …an de klei werden toege…gd en krijg je eventueel … eerste aanwijzing over …herkomst. Maar daar moet … erg voorzichtig mee zijn. …alyseren kun je optisch, … ook slijpplaatjes onder … microscoop te leggen, en … laatste jaren ook de gea…ceerde natuurwetenschap…elijke technieken.

EXPERIMENTEN

…p de tweede plaats worden … experimenten uitgevoerd …et grondstoffen. Sleutelfi…ur hierij is de ceramicus …an het instituut. Los van de …rcheologie moet hij laten …en wát er met de grond…toffen gedaan kan worden en hóe dat moet gebeuren. In dit verband werkt hij bijvoorbeeld hele serie experimenten af met klei en toevoegingen. Het gaat daarbij om de meting van de effecten van die toevoegingen.

Organische of minerale stoffen werden om een aantal redenen door de klei gemengd: om de stevigheid te verhogen, om krimp en barsten bij droegen en bakken te voorkomen, om een pot vuurvast te maken of poreus zodat de inhoud door verdamping koel bleef. Ook fabricagesporen en de verwerkbaarheid van kleisoorten worden onderzocht. Tenslotte maakt de ceramicus aardewerkprodukten via veronderstelde werkwijzen na en hij probeert technieken van kleuring en decoratie te achterhalen. Al met al gaat het hier om de relatie tussen het hoe van de produktie en de functie die het aardewerk moest vervullen.

VERTALING

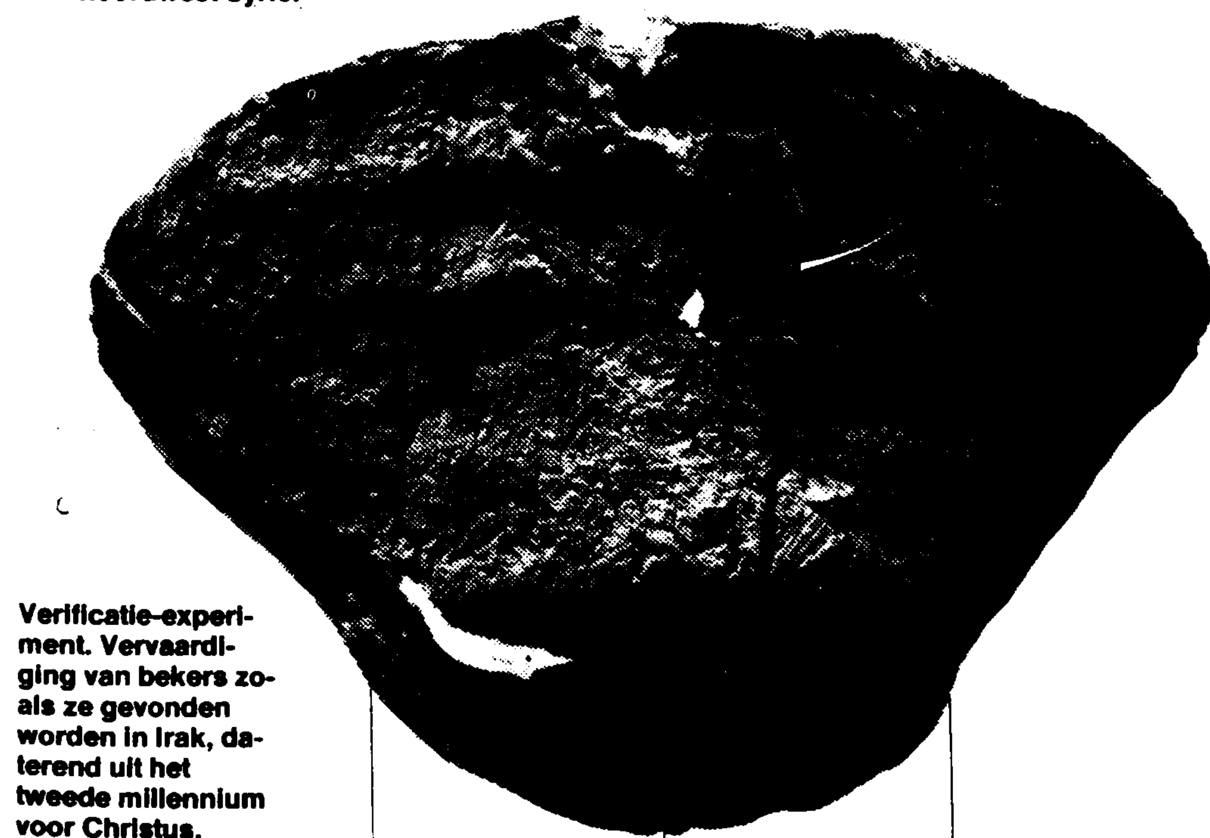
Etno-archeologie is de studie van hedendaagse samenlevingen met een archeologische bril op. Men observeert volken die nog in 'primitieve' omstandigheden leven en hoopt uit hun gedrag parallellen naar het verleden te kunnen trekken. Als derde onderzoeksmethode bestudeert het instituut op deze manier heel 'ouderwets' werkende pottenbakkers op Sardinië. Van As: 'Het probleem is natuurlijk altijd de vertaling van wat je nu ziet naar vroeger; in hoeverre is zoiets vergelijkbaar, biedt het een verklaring. En dat probleem blijft. Maar toch heeft dit onderzoek ons al een goed inzicht gegeven in het samenspel van de factoren die een rol speelden bij de aardewerkproductie in het verleden'.

IMPULS

Aardewerktechnologie is een jong vak, maar de bijdragen aan de archeologie liegen er niet om. Zo meenden veel archeologen dat als je maar de gemiddelde samenstelling van aardewerk wist je, vergelijkenderwijs, meteen kon zeggen waar het vandaan kwam. Maar aardewerktechnologisch onderzoek heeft uitgewezen dat 'oude' pottenbakkers zeer kieskeurig waren waar het hun grondstoffen betrof. Als ze iets niet zinde, importeerden ze het; de afstand deed er niet toe. Bovendien bleek bij proeven dat sommige stoffen bij het bakken en later tijdens het verblijf in de grond van structuur veranderden. De herkomst van aardewerk blijkt dus veel minder eenvoudig aan te tonen.

Verder heeft aardewerktechnologie al veel fouten aangewezen in bovenbedoelde catalogi. Maar de meest waardevolle bijdrage die deze nieuwe discipline aan de archeologie heeft geleverd is de impuls voor een andere omgang met de grootste vondsten-categorie. Aardewerk heeft een herwaardering ondergaan.

Kom uit de Uruk-periode, vierde millennium voor Christus. Gevonden in noordwest Syrië.

Verificatie-experiment. Vervaardiging van bekers zoals ze gevonden worden in Irak, daterend uit het tweede millennium voor Christus.

Algemeen Nederlands Verbond

Vervolg van pag. 5

als "een der krachtigste middelen om de band tusschen moederland en kolonie te versterken". De eerste A.N.V.-bursalen waren J.G. Veeris en J. Sprockel, die twee jaar lang fl. 120,- zouden ontvangen om met hun hoofdakte diploma van 'onderwijzer derde klasse' naar de kolonie terug te keren. Tot 1919 kreeg het A.N.V. hiervoor een jaarlijkse subsidie van het gouvernement, daarna nam deze beurzenverstrekking over.

Een van de belangrijkste afdelingen van het Nederlandse A.N.V. was de boekencommissie die kisten vol Nederlandse boeken opstuurde naar alle Nederlandssprekenden waar ook ter wereld, maar daarover schreef ik al eerder. De bekende Neerlandia-dagen waarop de Neerlandia-prijzen werden uitgereikt aan wie het beste Nederlandse opstel had geschreven, hadden pas later plaats en kon daarom het letterkundige leven rond de eeuwwisseling nog niet beïnvloeden.

Xaar denkt markt te veroveren

Bubble-jet printers zijn niet probleemvrij

NA LASER- en naaldprinters leek het er even op dat bubblejet- of inkjetprinters de markt voor computerprinters zouden gaan veroveren. Maar als het aan het bedrijf Xaar uit Cambridge ligt, heeft straks iedereen een micro-jet printer in huis. Bubblejet- of inkjetprinters schieten hun inkt op het papier. Het printmechanisme zelf komt niet met het papier in aanraking. Bij het continu-principe wordt inkt onder hoge druk door een kleine opening (nozzle) gedrukt, waardoor de inktstraal in zeer kleine druppeltjes opbreekt. Bij het thermische bubblejet-proces (drop on demand) bestaat het inktspuitmechanisme uit kleine spuitkanaaltjes. Door de waterhoudende inkt zeer snel te verhitten, wordt de expanderende dampbel (bubble) op het papier geschoten. Deze laatste techniek is gepatenteerd door Canon en Hewlett Packard. Canon heeft nog niet zo heel lang geleden de Canon BJ-10e op de markt gebracht en HP de DeskJet 500.

Hoewel deze apparaten goedkoper zijn dan laserprinters en stiller dan matrixprinters, kennen bubblejet- en inkjetprinters ook een aantal nadelen: vanwege het verhitten van de inkt is men aangewezen op waterhoudende inkt, die langzaam droogt en makkelijk klontert. Bijvullen wordt door de printerfabrikanten ontraden: het lege inktreservoir en het thermisch inkjet-mechanisme dienen geheel te worden vervangen. Dat maakt inktspuitprinters alsnog duur vanwege de prijzige cartridges. Xaar kiest voor het tot nu toe nogal dure piëzo-elektrisch printen: door elektrische signalen in een piëzo-elektrisch element om te zetten in mechanische bewegingen, ontstaat er een situatie van over- of onderdruk, waardoor de inkt via dunne mondjes naar buiten wordt gespoten. De inkt kan een vloeibaar of vast karakter hebben (Tektronix gebruikt bijvoorbeeld een soort was). Vaste printkoppen hebben echter als nadeel dat ze duur in onderhoud zijn, al kan er snel mee geprint worden (zes pagina's per minuut).

Fabrikanten waren er tot nu toe niet in geslaagd om in piëzo-keramisch materiaal heel dunne spuitmondjes aan te brengen. Door onderlinge beïnvloeding van de inkt waren de druppeltjes niet altijd van gelijke grootte, 1 nozzle per millimeter was dan ook het maximum. De grafische resolutie was daardoor niet erg groot. Xaar is het gelukt om de kanaaltjes dichter op elkaar te krijgen (16 nozzles per millimiter). Door de wanden van de mondjes te voorzien van een dun elektroden-laagje, kunnen zij zich beurtelings verbreden en vernauwen (hoewel niet meer dan 30 nanometer). De kanaaltjes zijn zelfs zo dun (dunner dan een vel papier of een hoofdhaar) en zitten zo dicht op elkaar, dat als het ene kanaaltje zich verbreedt, het andere zich automatisch vernauwt.

De grafische resolutie is daardoor hoger dan de industrie standaard (400 i.p.v. 300 dots per inch (dpi). Xaar heeft verder een inkt ontwikkeld die in de cosmetica als ingrediënt voor handcrème wordt gebruikt. Door vier afzonderlijke kleurenprintkoppen samen te voegen, hoopt men in de toekomst een zeer goedkope kleurenprinter te kunnen ontwikkelen, geschikt voor desktopgebruik. Door de grootte van de druppeltjes te variëren, kunnen toekomstige Xaar-printers ook voor professionele doeleinden worden aangewend.

Vluchten uit Kroatië

■RIJEKA - Het beleg ter zee en te land rond de Kroatische stad Dubrovnik door de federale troepen van Joego-slavië duurt onverminderd voort. Velen proberen het oorlogsgeweld te ontvluchten, zoals deze vrouw met haar kinderen die wachten op vervoer naar een vluchtelingenkamp. (AFP-satellietfoto)

En het had allemaal zo mooi kunnen zijn...

Filmavontuur Parretti werd nieuw drama Credit Lyonnais

= van anp-redacteur jan smit =

ROTTERDAM/HOLLYWOOD - Het had het ideale scenario kunnen zijn voor een soap-opera, ware het niet dat het hier geen fictie, maar trieste werkelijkheid betreft. Hoofdrolspeler en regisseur is de 50-jarige Italiaan Giancarlo Parretti. De belangrijkste bijrol is weggelegd voor Credit Lyonnais Bank Nederland (CBLN). Samen met zijn voormalige zakenvriend Florio Fiorini verwierf Parretti in november vorig jaar de zeggenschap over MGM/UA (Metro-Goldwyn-Mayer/United Artists), de noodlijdende Amerikaanse filmstudio, beter bekend van de brullende leeuw. CLBN, de Nederlandse tak van de gelijknamige Franse staatsbank, financierde het merendeel van de 1,36 miljard dollar kostende operatie. Parretti's droom werd voor de bank een nachtmerrie. De Franse belastingbetaler draait uiteindelijk voor de kosten op.

Inmiddels is de set verplaatst naar de rechtszaal. In de Amerikaanse staat Delaware kruisten duurbetaalde advocaten maandenlang de degens over de vraag wie zich juridisch eigenaar mag noemen van de legendarische leeuw: de bank of Parretti. De rechter komt medio november met een eindoordeel. Dat de Italiaan verliest, lijkt onvermijdelijk. Van blijdschap bij CLBN is echter geen sprake. De bank behaalt niet meer dan een magere pyrrus-overwinning.

DUBIEUS

Het had allemaal zo mooi kunnen zijn. De Siciliaan Parretti, rijk geworden door een aantal dubieuze transacties in Italië, meldde zich in 1987 op het hoofdkantoor van CLBN aan de Rotterdamse Coolsingel. Hij deed de bestuurders van de voormalige Slavenburg-bank het voorstel de zieltogende bioscoopketen Cannon group, een cliënt van CLBN, uit de problemen te helpen. Frans Afman was destijds hoofd van de filmdivisie van CLBN. Afman, CLBN's drijvende kracht achter kassuccessen als 'Rambo', 'Superman' en 'Name of the rose', had onmiddellijk zijn bedenkingen. Filmfinanciering is een kwestie van vertrouwen, zo wist hij uit ervaring. Al na een gesprek constateerde de bankier dat het daar bij de italiaan nogal aan schortte. Afman stond echter alleen met zijn scepsis. Zijn bazen, directievoorzitter J. Brutschi en directeur Europa G. Vigon, gingen wel de omstreden zakenman in zee. Afman trok daaruit zijn conclusies. Hij stapte op, maar bleef nog wel tot 1 mei 1991 als adviseur aan de bank verbonden. In eerste instantie leek Afmans argwaan ongegrond. De Cannon group draaide als nooit tevoren. Toen Parretti in 1988 weer bij de bank aanklopte met het plan de Franse filmmaatschappij Pathe cinema over te nemen, was CLBN dan ook bijzonder gretig. Niets stond de overneming in de weg, totdat de Franse regering zich in de affaire mengde. Zij verbood de verkoop met het oog op de staatsveiligheid. De filmbibliotheek van Pathe zou beelden bevatten van militaire operaties in Algerije en Noord-Vietnam, die niet in buitenlandse handen mochten komen. Parretti was verbitterd en gefrustreerd. De Fransen hadden het op hem voorzien, zo zou hij later meer dan eens verklaren.

ANDERE PROOI

Parretti, nog steeds gesteund door zijn illustere zakenpartner Florio Fiorini, treurde niet lang. Hij had een andere grote prooi op het oog: De Amerikaanse filmstudio MGM/United Artists. MGM verkeerde in grote financiële nood. Parretti besloot in april 1990 een bod uit te brengen van 1,36 miljard dollar, zonder over voldoende middelen te beschikken. Het antwoord op de vraag waar hij het geld vandaan haalde, leidde tot de meest wilde speculaties. Diverse media noemden de Italiaanse mafia. Concrete bewijzen bleven echter uit. Publikaties waarin van deze insinuaties melding werd gemaakt moesten, al dan niet door tussenkomst van de rechter, worden gerectificeerd. Hoewel niemand het bod van Parretti serieus nam, leek hij toch in zijn opzet te slagen. De flamboyante Italiaan wist zelfs de grootste uitgever ter wereld, Time Warner, voor zijn plan te interesseren. Time Warner wilde 650 miljoen dollar aan de financiering bijdragen, uiteraard wel tegen de nodige concessies. De Amerikaanse mediagigant haakte echter om onduidelijke redenen af. Daarmee leek het plan van tafel te zijn. Parretti bleef evenwel vastberaden. Hij stortte maandelijks 50 miljoen dollar op een speciale rekening, waarmee de overneming moest worden betaald. Dat lukte, tot ieders verbazing. Door delen van de studio vooraf te verkopen, schraapte de Italiaan een flink deel van de overnemingssom bijeen. De rest kwam van een toen nog onbekende financier. Huisbankier CLBN werd genoemd in verschillende publicaties. De bank ontkende echter in alle toonaarden. Zelfs bij de presentatie van het jaarverslag op 8 april dit jaar - zes maanden na de definitieve overneming van MGM - waste bestuursvoorzitter Brutschi zijn handen in onschuld. Uiteindelijk bracht de Amerikaanse beurscommissie, de SEC, uitkomst. Op aandrang van een groep ontevreden crediteuren stelde de SEC een uitgebreid onderzoek in naar de herkomst van de Parretti-miljarden. Uit documenten werd al snel duidelijk dat niet de mafia, maar CLBN de grootste geldschieter was.

Het ging in eerste instantie om een bedrag van 888 miljoen dollar, zo gaf de bank in juni schoorvoetend toe. Via een ingewikkeld web van bedrijfjes was het geld bij Pathe communications, de voormalige Cannon group, terechtgekomen. Pathe, een volledige dochtermaatschappij van het Amsterdamse beursfonds Melia International, werd de officiële eigenaar van MGM.

Tot de bedrijven die bij de overneming waren betrokken behoorden verder Fiorini's Zwitserse houdstermaatschappij Sasea, Comfinance en de Amsterdamse beursfondsen Chamotte unie en Bobel. Chamotte unie, Melia en Bobel zijn deze zomer uit de officiële notering gehaald en naar het zogeheten 'strafbankje' verwezen omdat zij geen goedgekeurde jaarverslagen over 1990 hebben gepresenteerd. Met ingang van 23 oktober is het trio zelfs geheel van de beurs verwijderd.

GEBONDEN

CLBN en het duo Parretti/Fiorini waren intussen met handen en voeten aan elkaar gebonden. Omdat MGM/Pathe inmiddels geen geld meer had, kwam de bank op 15 april nog een keer over de brug met een krediet van 145 miljoen dollar. Dit geld was onder meer nodig voor de promotie van twaalf speelfilms die nog op de plank lagen. Ook 'Thelma and Louise', op dit moment de grote kaskoe van de filmstudio, maakte daarvan deel uit. CLBN stelde wel een aantal duidelijke voorwaarden. Zo werd Parretti uit zijn functie als president ontheven en tot 'gewoon' directielid gedegradeerd. Parretti moest beloven dat hij zich niet meer met de dagelijkse leiding van MGM/Pathe zou bemoeien. Bovendien verplichtte het akkoord Pathe communications ertoe alle aandelen MGM aan CLBN in onderpand te geven. Daarnaast moest Parretti voor november 1991 40 procent van zijn aandelen verkopen.

De Italiaan ging morrend akkoord, maar in de praktijk kwam van de afspraken niets terecht. Hij bemoeide zich wel degelijk met de leiding van het bedrijf. Zo zette hij de gehele financiële leiding van MGM aan de kant, verkocht activa tegen spotprijzen en bleef, buiten medeweten van CLBN, kwistig cheques uitschrijven. Dat werd de bank te gortig. Parretti, zijn vrouw Maria Cecconi en vriend Yoram Globus werden in juni met onmiddellijke ingang uit de top van MGM verwijderd. Overeenkomstig de afspraak van 15 april claimde CLBN tevens de aandelen MGM.

Parretti ging direct in verweer. Hij contracteerde een batterij advocaten om het besluit van de bank ongedaan te maken, echter zonder resultaat. De rechter van de Amerikaanse staat Delaware gunde CLBN voorlopig het voordeel van de twijfel. De slepende rechtszaak toonde een bijna pathetische Parretti. De overeenkomst in april was volgens de Italiaan onder dwang tot stand gekomen. "Ik moest wel. Ze hielden een machinegeweer tegen mijn slaap", verklaarde Parretti tegenover de rechter. De bank wist volgens de Italiaanse zakenman uitstekend waaraan ze destijds was begonnen. Onder druk van de Franse regering, eigenaar van Credit Lyonnais, zou CLBN plotseling haar standpunt hebben gewijzigd. Pressie vanuit Parijs zorgde inderdaad voor een belangrijke wending in de affaire. Zeker is dat de hoogste baas van de Franse staatsbank, Jean-Yves Haberer, halverwege juni behoorlijk tekeer is gegaan toen hij na uitvoerig onderzoek van de escapades bij de Nederlandse dochteronderneming op de hoogte werd gesteld.

DUBBELE

Hoewel CLBN liet weten zich voor 888 miljoen dollar aan Parretti C.S. te hebben gebonden, lag dat bedrag in werkelijkheid zeker twee keer zo hoog. Daarmee overschreed de bank ruimschoots de verordening van Haberer dat niet meer dan 400 miljoen dollar aan Parretti mocht worden geleend. Ook strookte het bedrag geenszins met de bepaling van de Nederlandsche Bank dat een bank niet meer dan 25 procent van zijn eigen vermogen aan een klant mag uitlenen. In het geval CLBN kwam dat neer op f 400 miljoen. Credit Lyonnais bleef dan ook niets anders over dan zich volledig garant te stellen voor het extra bedrag. Haberer, nota bene zelf president-commissaris bij CLBN, greep onmiddellijk in. De voorzitter van de raad van bestuur, Brutschi, werd op 2 juli weggepromoveerd tot regiodirecteur in Zuid-Amerika. G. Vigon, bij Credit Lyonnais in Parijs directeur Europa, verdween eveneens van het toneel. Opvolger van Brutschi werd voormalig ABN-directeur W. van Driel, terwijl de vice-voorzitter van de raad van bestuur van CLBN, drs. A. Nollen, de taak van Vigon kreeg toebedeeld. De buitengewone vergadering van CLBN op 22 augustus van dit jaar zal de aandeelhouders nog lang heugen, niet alleen omdat de nieuwe bestuursvoorzitter Van Driel de verhuizing van de gehele entertainmentdivisie van Rotterdam naar Parijs aankondigde, maar vooral vanwege het optreden van de praktijken... kelijke optreden van president-commissaris Fons van der Stee. Volgens de ook in de Antillen en op Aruba bekende Nederlandse oud-minister, trof de raad van commissarissen, de toezichthouders van de bank, geen blaam. Zij waren eenvoudig niet van de praktijken van hun onderdanen op de hoogte.

Zelfs de oekaze van Haberer over het kredietmaximum van 400 miljoen dollar had de commissarissen nooit bereikt. Van der Stee sprak van 'gebrekkige communicatie'. De commissarissen waren pas in het voorjaar van de leningen op de hoogte gesteld. Dat de affaire in de media al maanden uit de doeken werd gedaan, was de heren kennelijk ontgaan. Verdere vragen van aandeelhouders werden door Van der Stee eenvoudig afgewimpeld. De zaak was in de Verenigde Staten onder de rechter. Verstrekking van nadere details zou CLBN en de aandeelhouders alleen maar onnodig in de problemen brengen. Intussen stelde de bank alles in het werk om te redden wat er te redden viel. Bij Melia International, door Parretti en Fiorini gebruikt als het vehikel voor de overneming van MGM, werden op 2 juli ineens alle kredieten ter waarde van 367 miljoen dollar opgeeist. Melia - Parretti - spande tegen de bank een rechtsgeding aan, dat door CLBN werd gewonnen.

Ook Sasea, de Zwitserse houdstermaatschappij van Fiorini die in het boekjaar 1990/91 een verlies van 232 miljoen frank (f. 286,4 miljoen) moest incasseren, werd het vuur na aan de schenen gelegd. Fiorini was verstandig en koos de kant van de bank. Fiorini besloot bovendien Parretti en twee zetbazen die namens Parretti in de directie van Melia zaten, te schorsen. Een poging van Parretti ook dit tegen te gaan leverde niets op. De rechter besloot dat de aandeelhouders van Melia op een buitengewone vergadering eind november zelf maar moeten bepalen wie er gelijk heeft. De kans dat Parretti de macht bij MGM/Pathe terugkrijgt, is klein. Mocht de Amerikaanse rechter de Italiaan toch in het gelijk stellen dan krijgt CLBN via 53 claim op Melia alsnog 98 procent van de aandelen MGM in handen. Parretti zelf kan zich in ieder geval niet meer met de dagelijkse gang van zaken bij de studio bemoeien. De Amerikaanse immigratie-autoriteiten hebben zijn visum inmiddels ingetrokken. Parretti zou een veroordeling in Italië in verband met zijn betrokkenheid bij het mysterieuze faillissement van een Italiaans krantenconcern bij de visumaanvraag hebben verzwegen.

WIE MOET BLOEDEN

Grote vraag is wie er uiteindelijk voor de hele affaire zal moeten bloeden. CLBN in ieder geval niet. Het economische risico van de leningen berust inmiddels bij de staatsbank Credit Lyonnais, waardoor de Franse belastingbetaler voor de strop opdraait. Hoeveel schade Credit Lyonnais zal lijden, moet nog blijken. Als voorzorgsmaatregel heeft de bank de dotatie aan de stroppenpot in het eerste halfjaar van 1991 verhoogd van 2,78 tot 3,37 miljard Frank (f 1,11 miljard). Toch komt ook de Nederlandse dochteronderneming er niet helemaal zonder kleerscheuren vanaf. Zo is de daling van de inleg op deposito's met f 600 miljoen gedurende de eerste helft van 1991 volgens directievoorzitter Van Driel grotendeels te wijten aan de vele negatieve publiciteit

Frans/Duits plan gepresenteerd

Westeuropese Unie wordt pijler voor EG-defensie

DEN HAAG - De westeuropese unie (WEU) moet de defensiepijler worden van de Europese gemeenschap, met een eigen plangroep voor gecoördineerde militaire acties in geval van crises of natuurrampen. Het WEU-secretariaat zou moeten verhuizen naar Brussel. Dit blijkt uit de brief die de Duitse bondskanselier Kohl en de Franse president Mitterrand aan premier Lubbers als EG-voorzitter hebben gestuurd.

Frankrijk en Duitsland hebben hun nieuwe voorstel voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EG gelanceerd om, zoals zij schrijven, 'een nieuwe impuls' te geven aan het debat over de Europese politieke unie. Zij zeggen het belangrijk te vinden dat de Europeanen duidelijk laten zien dat zij "grotere verantwoordelijkheid op zich willen nemen op het gebied van veiligheid en defensie".

VERDERGAAND

Het Frans-Duitse voorstel voor een gezamenlijk Europees defensiebeleid via de WEU laat onverlet, aldus Kohl en Mitterrand, dat twee of meer EG-landen op defensie-gebied nauw samenwerken. Wat het gemeenschappelijk buitenlands beleid van de EG betreft vinden Bonn en Parijs dat dat zich moet uitstrekken tot de relaties met de Sovjetunie, met de Verenigde Staten, met de landen in Midden- en Oost-Europa, met het Midden-Oosten en tot de stellingname in de Verenigde Naties en andere internationale organisaties.

Het gemeenschappelijke buitenlands beleid van de EG-landen zou ook de wapenbeheersing in Europa, het wapenexportbeleid en economische aspecten van de veiligheid kunnen omvatten, zo stellen Kohl en Mitterrand voor. Probleem met de huidige WEU is dat slechts negen van de twaalf EG-landen erbij zijn aangesloten. Wil de WEU de defensiepijler van de EG worden, dan moeten die EG-landen die wel lid zijn van de NAVO, maar niet van de WEU (Griekenland, Portugal en Ierland) aangemoedigd worden zich alsnog aan te sluiten, aldus Bonn en Parijs.

Voor de afstemming tussen WEU en EG zouden volgens het voorstel het voorzitterschap van beide organisaties nauwer moeten samenwerken, evenals de organen.

Kohl en Mitterrand pleiten tevens voor nauwere samenwerking tussen WEU en NAVO. Bovendien, zo stellen zij, moeten er procedures komen om NAVO-landen die geen EG-lid zijn, bij de besluitvorming over militaire kwesties te betrekken. De brief stelt dat "de transparantie en de complementariteit tussen WEU en NAVO" verzekerd moeten zijn. Zoals bekend is Washington zeer huiverig voor een Europese defensie die los van de NAVO zou opereren. Zo pleiten Bonn en Parijs ook voor nauwe samenwerking tussen het NAVO-secretariaat en dat van de WEU, reden waarom zij het WEU-secretariaat van Londen naar Brussel willen laten verhuizen.

STARTPUNT

De WEU-landen zouden gemeenschappelijk standpunten moeten innemen over alle belangrijke zaken die in de NAVO spelen, terwijl die NAVO-landen die geen EG-lid zijn elkaar zouden moeten raadplegen over WEU-kwesties die voor hen van belang zijn. Aan het slot van hun brief vermelden Mitterrand en Kohl dat de bestaande Frans-Duitse brigade versterkt zal worden, zodat deze het startpunt kan worden van een Europese defensiemacht, waaraan ook strijdkrachten van andere WEU-landen kunnen deelnemen. Eerder al was in Parijs vernomen dat Frankrijk en Duitsland een gemeenschappelijk korps wilden vormen dat gestationeerd zou worden in Straatsburg. De huidige Frans-Duitse brigade van ongeveer 4.000 militairen is gelegerd in de Duitse deelstaat Baden-Wurttemberg en heeft in militair opzicht slechts een symbolische betekenis.

Minister Van den Broek van Buitenlandse Zaken wilde zich nog niet uitlaten over het Frans-Duitse voorstel, dat zodanig geformuleerd is dat het als tekst voor het verdrag voor de Europese politieke unie kan dienen. De Nederlandse bewindsman, tijdelijk EG-voorzitter, vindt dat het voorstel een bijdrage kan leveren aan de discussie over het toekomstige buitenlandse en veiligheidsbeleid van de EG en verklaarde het naast andere voorstellen, zoals het Brits-Italiaanse, te zullen leggen. Zoals bekend sneuvelde een Nederlands voorstel voor de EPU enkele weken geleden, waarop Frankrijk en Duitsland tegen de zin van Nederland in het estafettestokje overnamen.

Wereldraad wil geleidelijk opheffen sancties

KAAPSTAD - De secretaris generaal van de Wereldraad van Kerken, dr. Emilio Castro, is voor een stapsgewijze opheffing van de sancties tegen Zuid-Afrika.

De sport-, reis- en culturele boycot moet nu worden opgeheven, maar de economische sancties moeten voorlopig nog blijven bestaan, zei Castro woensdag in Kaapstad aan het slot van een tiendaags bezoek aan Zuid-Afrika. Volgens de secretaris-generaal van de Wereldraad zou de opheffing van de economische sancties "een verkeerd signaal zijn voor zowel de regering als de arme bevolking, die van de veranderingen in het land nog niet heeft geprofiteerd.

P STRAAT WORDT hij met djadja (oompje) of djeka (opa) aangesproken, in Rusland nog altijd een teken efdevol respect.

bijna één meter 90 lang en hij vult een podium even kkelijk als een camera. Zijn gezicht vertoont de typisch sche kenmerken, een mengsel van Slavisch en Westsich bloed: hoge jukbeenderen en kleine maar slimme en ringende ogen. Zijn handen getuigen nog van de zware d die hij vroeger heeft verricht. Zijn stem gebruikt hij orkeur op volle kracht, ook in de gewone conversatie eestal inderdaad zeer gewoon is want hij spreekt liever l van de Moskouse taxichauffers dan die van Poesjkin, werken hij overigens graag leest evenals die van enjev en Solzjenitsyn. Kortom, voor de Russen is hij van ons'. Een Ivan doorsnee, maar een bijzonder kwekkend exemplaar: Boris Jeltsin, tsaar Boris.

tig jaar is hij nu, even ls Michail Gorbatsjov, doesjka, opa, is hij ook, twee kleindochters en leinzoon die natuurlijk heet. Zestig jaar en op ogtepunt van een policarrière die hem tot het democratisch gekozen hoofd in de Russische iedenis heeft gemaakt. 'vadertje' tsaar bij de van het volk. Sinds hij ent is blijft er voor de alige volleybalfanaen forse tennisser nog weinig tijd voor sport en hij begint dus een em met zijn gewicht te n.

olitieke gewicht is sinds slukte staatsgreep, die tegen hem en zijn derdtachtig kilometer ver van Sverdlovsk waar hij later zijn eerste politieke triomfen zal vieren.

Zijn jeugd verloopt als die van alle dorpsjongens. Hij wordt gedoopt door een dronken pope die -Gogol zou het bedacht kunnen hebbende baby bijna verdrinkt omdat hij vergeet hem uit de doopvont te halen waarin hij was ondergedompeld. En dan volgt de trits: kattekwaad, soms van een kaliber als met de granaten, van school gestuurd, geregeld een pak slaag van zijn strenge vader (waarbij soms de moeder tussenbeide komt: 'Raak hem niet aan!'). In Sverdlosvsk gaat hij op het Polytechnisch Instituut bouwkunde stu-

'Tsaar Boris' Jeltsin, vergezeld van zijn vrouw Nina (rechts) op weg naar het stembureau bij de verkiezingen voor het Russische parlement.

Jeltsin voerde zijn verkiezingscampagne op zijn Amerikaans, waarbij persoonlijk contact met de kiezers voorop stond.

Gorbatsjov kreeg rekening gepresenteerd

Boris Jeltsin: Vechtersbaas op tsarentroon

cratische volgelingen gericht dan tegen Gorov, nog veel meer toegen. 'Wij zullen niet toedat Rusland opnieuw ban van ideologische nen komt', zei hij nadat up op zijn vastberadenwas stuk gelopen.

OVERMOED

uwkundig ingenieur en ileider uit de Oeral is vechtersbaas die niet compromissen houdt. hem gevraagd werd of n de nacht waarin de rming van het 'Witte ', het Russische parle-t, werd verwacht, bang geweest, antwoordde hij: de strijd denk ik niet aan nederlaag maar alleen de overwinning'. Overd is hem niet vreemd.

zijn jeugd stond hij al end om zijn bravoure, toen hij met een paar nden twee handgranaten maakte om te kijken hoe in elkaar zaten. In zijn *Getuigenis van een oppo-*, waarvan hij behalve voorwoord geen letter geschreven heeft, vertelt het zo: 'Ik kon de jongens rreden om toch maar op derd meter afstand te n staan en sloeg, terwijl op mijn knieën zat, met hamer op de granaat die op een steen had gelegd. had de ontsteking er niet gehaald, ik wist niet dat t moest. Een explosie en twee vingers kapot. Op de rugweg verloor ik meermaals het bewustzijn. Na estemming van mijn vader werd ik in het ziekenhuis geopereerd. Ik kreeg echter koudvuur en de twee vingers werden afgezet'. Hij gesticuleert alleen met zijn rechterhand en wanneer hij voor de camera zit als een koning op zijn troon gaat telkens zijn rechter onwillekeurig naar zijn linkerhand alsof hij haar beschermen wil.

SLEUTELPOSITIE

Op het eerste gezicht lijkt Boris Jeltsins biografie kenmerken voor iemand die de top van de partijhiërachie heeft bereikt. Hij werd geboren in Boetka, een zelfs voor Oeralverhoudingen nogal achterlijk dorp, honderen. Hij blijkt een uitstekende student, doet veel aan sport en wordt bouwkundig ingenieur.

Hij doorloopt alle beroepsstadia, begint als gewoon arbeider, wordt spoedig voorman, hoofd van de constructieafdeling, vervolgens hoofdingenieur en tenslotte directeur. En dan komt wat onvermijdelijk is voor wie in het Sovjetsysteem carrière wil maken. Hij doet zijn intrede in de partijhiërarchie en wordt districtssecretaris, speciaal belast met de bouw. Hij is dan veertig jaar en eigenlijk al te oud om in de partij flink omhoog te kunnen schieten. Michail Gorbatsjov was een jaar eerder, op zijn 39ste, al eerste secretaris van het belangrijke landbouwdistrict Stavropol.

Maar Jeltsin is gewend alle obstakels uit de weg te ruimen, laat zich ook niet door zijn leeftijd remmen. In 1976, hij is dan 45 jaar en Breznjev is op het toppunt van zijn macht, wordt hij eerste secretaris van het district Sverdlovsk, het centrum van de Sovjetrussische ijzer en staalproductie. Jeltsin heeft een sleutelpositie veroverd en is in feite de feodale heerser over 45 steden.

Jeltsins bewind gedurende de Breznjev-periode onderscheidt zich weinig van dat van zijn collega's. Ook in het Sverdlovskdistrict blijven de winkels leeg en de rijen lang, worden de dorpen leeggeplunderd, heerst er overal corruptie en geniet de nomenklatoera van haar privileges. En Jeltsin zelf, zo herinneren journalisten uit Moskou zich, wil niets met de pers van doen hebben. Het woord glasnost voegt hij pas veel later aan zijn woordenschat toe.

Negen jaar lang regeert Boris Jeltsin als een ongekroonde tsaar en overleeft de wisselingen aan de top, van Breznjev naar Andropov, van Andropov naar Tsjernenko. Hij heeft sporadisch en dan nog meestal telefonisch contact met Gorbatsjov. Landbouwprodukten uit het district Stavropol worden geruild tegen hout uit de Oeral. Ook partijsecretarissen moeten scharrelen.

In maart 1985 overlijdt Tsjernenko. Hij wordt opgevolgd door Michail Gorbatsjov en in april wordt Boris Jeltsin naar Moskou gehaald. Dat wil zeggen: hij was al geselecteerd voordat Gorbatsjov het roer had overgenomen, want zo snel malen de Kremlinmolens niet dat binnen een maand over carrières wordt beslist.

Jeltsin was evenals Gorbatsjov zelf, de keuze van de oude heren die overigens spoedig één voor één door Gorbatsjov aan de kant zullen worden gezet. Met zijn eerste benoeming in Moskou komt Jeltsin weer in zijn oude vak terecht. Hij wordt secretaris van het Centraal Comité en speciaal belast met de bouw. Zelf heeft hij intussen een riante flat betrokken en hij bezorgt zijn oudste dochter Lena een even schitterend appartement dat haar echter niet bevalt.

Zij verhuist verschillende keren,- hetgeen in een stad als Moskou met zoveel woningnood als buitengewoon onfatsoenlijk wordt beschouwd. Later, tijdens Jeltsins verkiezingscampagne wordt dit natuurlijk tegen hem gebruikt. Maar voorlopig is Boris Jeltsin nog voor hogere dingen bestemd.

Sinds de tijd van Stalin fungeert de partijsecretaris van de stad Moskou min of meer als de rechterhand van de secretaris-generaal. Hij heeft zelfs recht op een plaats in het Politburo. De man die als vertrouweling van Breznjev op deze stoel terecht gekomen is, de uiterst corrupte Grisjin, blijkt echter een blok aan het been van Gorbatsjov die de draad van de anticorruptie campagne waarmee Andropov begonnen was weer wil opnemen. Zijn oog valt op Jeltsin en in december 1985 wordt Grisjin gewipt en krijgt de man uit Sverdlovsk een van de twintig belangrijkste posten die er in het Kremlin te verkrijgen zijn.

En Saulus wordt een Paulus. Boris Jeltsin verandert bijna van de ene dag op de andere. Verdwenen is de partijapparatsjik, geboren wordt de man van het volk. Hij laat zijn Wolga met chauffeur staan en slentert, zonder bodyguards, door de straten van Moskou. Hij bezoekt mensen in hun smerige flats en stinkende kelderwoningen. En hij vertelt over zijn saneringsplannen. Hij weet natuurlijk wel dat hij nooit het geld zal krijgen om die plannen te realiseren, maar het gebaar mist zijn doel niet. Er wordt over hem gesproken. De vergelijking met de andere bonzen die zich nooit laten zien valt ruim in zijn voordeel uit.

Jeltsin spreekt ook op partijbijeenkomsten maar laat het partij-jargon achterwege. Hij citeert niet Lenin, maar Herakleitos: 'Het is onmogelijk om tweemaal in dezelfde rivier te zwemmen'. Hij geeft antwoord op persoonlijke vragen: wat voor schoenen hij draagt, wat hij graag leest. Soms schijnt hij zelf te merken dat hij wel erg ver buiten zijn nomenklatoeraboekje gaat. Of is zijn zucht ingestudeerd wanneer hem wordt gevraagd: 'Is het waar dat u in het plenum van het Central Comité kritiek hebt geleverd op Ligatsjov?' 'Wat jullie voor vragen stellen!' Maar dan toch: 'Ja dat klopt'.

Bijna twee jaar lang blijft hij op zijn post, of liever: laat men hem op zijn post, maar de engel met het zwaard staat al klaar om hem uit het paradijs te verdrijven.

DISSIDENT

Wanneer in de late herfst van 1987 de bom barst die hij evenals indertijd de granaat zelf met een hamer heeft bewerkt, heeft hij veertig procent van het kader ontslagen, de meesten vanwege corruptie of bureaucratie.

Hij heeft een campagne ontketend tegen de privileges. Hij is inmiddels ook zelf bescheidener gaan wonen en heeft zich daarmee de woede van het hele partijapparaat op de hals gehaald. Boris Jeltsin heeft als enige het woord perestrojka letterlijk opgevat en dat breekt hem nu op. Gorbatsjov had van boven af verordineerd dat de partij en de plan-economie meer rekening moesten houden met de behoeften van de mensen. En Jeltsin, altijd een man van de daad, trekt dus ten strijde tegen corruptie en privileges. Hij wil vers bloed in de kaders brengen, de werkmethodes veranderen.

Maar dat is al te veel van het goede. En het ergst van alles: hoe bestaat het om kritiek te leveren op de secretaris-generaal. Uitgerekend tijdens de voorbereiding van de festiviteiten rond de zeventigste verjaardag van de Oktoberrevolutie. Latere speculaties, zals zou Jeltsin tot zijn optreden op het Oktoberplenum van het Centraal Comité geprovoceerd zijn, worden door de hoofdrolspeler tegengesproken. Hij neemt zelf het initiatief en houdt een toespraak waarvan de bonzen geen brood lusten. Hij verwijt zijn collega's dat ze de perestrojka niet serieus nemen, dat zij nog steeds hun eigen privileges verdedigen en het land verder in het moeras laten verzinken. En als klap op de vuurpijl biedt hij zijn ontslag aan als kandidaatslid van het Politburo.

Over zijn post als eerste partijsecretaris van Moskou wil hij het Moskouse stadscomité laten beslissen, een democratische move die het Centraal Comité en met name Gorbatsjov zelf helemaal in het verkeerde keelgat schiet.

KNOCK OUT

Uiteraard krijgt Jeltsin er van langs, uren lang en ongenadig en deze keer kan zijn moeder er niet tussen komen en roepen: 'Raak hem niet aan!' Boris Jeltsin gaat knock out. Letterlijk, want als hij 's avonds thuiskomt krijgt hij zware hoofdpijn en pijn in de borst. De in allerijl geroepen arts laat hem naar het ziekenhuis brengen waar hij absolute rust moet houden. Zelfs zijn vrouw mag hem niet bezoeken. Jeltsins toespraak tot het plenum wordt pas anderhalf jaar later gepubliceerd en slaat in als een bom. Het is immers voor het eerst dat een van de leiders zelf zijn collega's de les leest en nog uitzonderlijk is het dat een kandidaatslid van het Politburo zelf voor de eer bedankt.

De publicatie van niet alleen Jeltins toespraak maar ook van de massale tegenaanvallen van het Centraal Comité vindt plaats in de lente van 1989, op het hoogtepunt van de verkiezingscampagne voor het Congres van Volksafgevaardigden waarvoor ook Jeltsin kandidaat staat. De bedoeling is duidelijk: Jeltsin moet gecompromitteerd worden. Maar het effect is precies het tegenovergestelde. De sympathie voor de in ongenade gevallen leider wordt alleen maar groter. Hij is nu niet meer de Moskouse partijleider die zijn beloften niet nakomt, maar een stoutmoedige regimecriticus die niet heeft geaarzeld zijn hoge positie op het spel te zetten. Zijn program is hetzelfde gebleven: meer en sneller perestrojka, meer en sneller democratie. Kort maar krachtig, populistisch.

OPNIEUW VERSLAGEN

Al tijdens de kandidaatsstelling voor de verkiezingen gooit hij hoge ogen. Een tiental steden, waaronder Sverdlovsk en Novosibirsk, dingt naar zijn kandidatuur, maar zelf kiest hij voor het territoriale district Moskou met negen miljoen inwoners. En Moskou kiest voor Jeltsin. Hij haalt bijna negentig procent van de stemmen. De glorieuze overwinning van Jeltsin betekent een zware nederlaag voor de partij die zich echter op een nieuwe slag voorbereidt. Jeltsin weet een groepje gelijkgezinde Volksafgevaardigden rond zich te verzamelen maar het partijapparaat slaagt er in deze oppositie te neutraliseren. Jeltsin is opnieuw verslagen.

Hij accepteert een post als voorzitter van een parlementaire commissie voor het bouwwezen. Voor de zoveelste keer keert hij terug naar zijn vak. Dan komen de 'affaires'. Eerst zijn geruchtmakende reis naar de Verenigde Staten, waar hij dronken op persconferenties zou zijn verschenen, hetgeen er naar blijkt te zijn. Weer thuis wordt hij tijdens een wandeling op een landweggetje door twee mannen overvallen die een zak over zijn hoofd trekken en hem vervolgens in een nabije rivier smijten. In maart 1990 besluit hij het nog eenmaal te proberen en een gooi te doen naar het presidentschap van de Russische Federatie. Tot dan toe heeft hij altijd op zijn eentje gewerkt met slechts het volk als bondgenoot. Wat hij mist is een generale staf die de organisatorische en ideologische taken die hij zelf niet aan kan van hem overneemt. Hij richt het blok Democratisch Rusland op waarin hij alle progressieve afgevaardigden bijeen brengt. Hieruit kiest hij de adviseurs die ook zijn verkiezingscampagne zullen leiden.

AFREKENING

In mei 1990 wordt hij het eerst gekozen staatshoofd van Rusland. Michail Gorbatsjov is juist op weg naar zijn tweede topontmoeting met George Bush. Wanneer hem bij een tussenlanding in Canada om een reactie wordt gevraagd, weet hij niets beters te zeggen dan dat Jeltsin slechts met een krappe meerderheid is gekozen. Dan breekt de 19de augustus 1991 aan. Gorbatsjov is al door de putschisten uitgeschakeld, maar de man tegen wie de staatsgreep eigenlijk is gericht, Boris Jeltsin, loopt nog vrij rond. En hij zal vrij rond blijven lopen, op het plein voor het Russische parlement, waar hij vanaf een tank het Russische volk oproept om zich te verzetten tegen de putschisten, tegen degenen die de ontluikende democratie met hun tanks willen platwalsen.

Het lijkt alsof Jeltsin zijn kans ruikt. Zo'n gelegenheid, waarbij het om het erop of eronder van hervormingen, democratie, vrijheid, gaat, komt nooit weer. Hij grijpt haar met beide handen aan.

TSAAR BORIS

Nadat een golf van kritiek over hem heen is gespoeld, zorgt Jeltsin als in een goed geregisseerde show voor een eclatant hoogtepunt. Hij zwaait met een blauwe map en wijst ermee naar de verbouwereerde Gorbatsjov. Dan laat hij als een volleerd artiest de map aan de zaal zien en vervolgens annonceert hij als zijn eigen spreekstalmeester dat hij een decreet gaat ondertekenen, waarmee alle activiteiten van de Russische communistische partij voorlopig worden verboden. Gorbatsjov krijgt niet eens de gelegenheid om te protesteren. Dat is Jeltsins coup tegen een partij die hij vooral tijdens zijn Moskouse jaren als een onmenselijk en onbeweeglijk apparaat heeft leren kennen.

Met zijn handtekening onder het decreet zet hij definitief een streep onder een tijdperk dat hij al eens eerder het meest trieste in de Russische geschiedenis heeft genoemd. Voor Jeltsin is het avontuur Rusland begonnen, voor de Russen het avontuur met tsaar Boris.

'Natuurlijk' beter worden

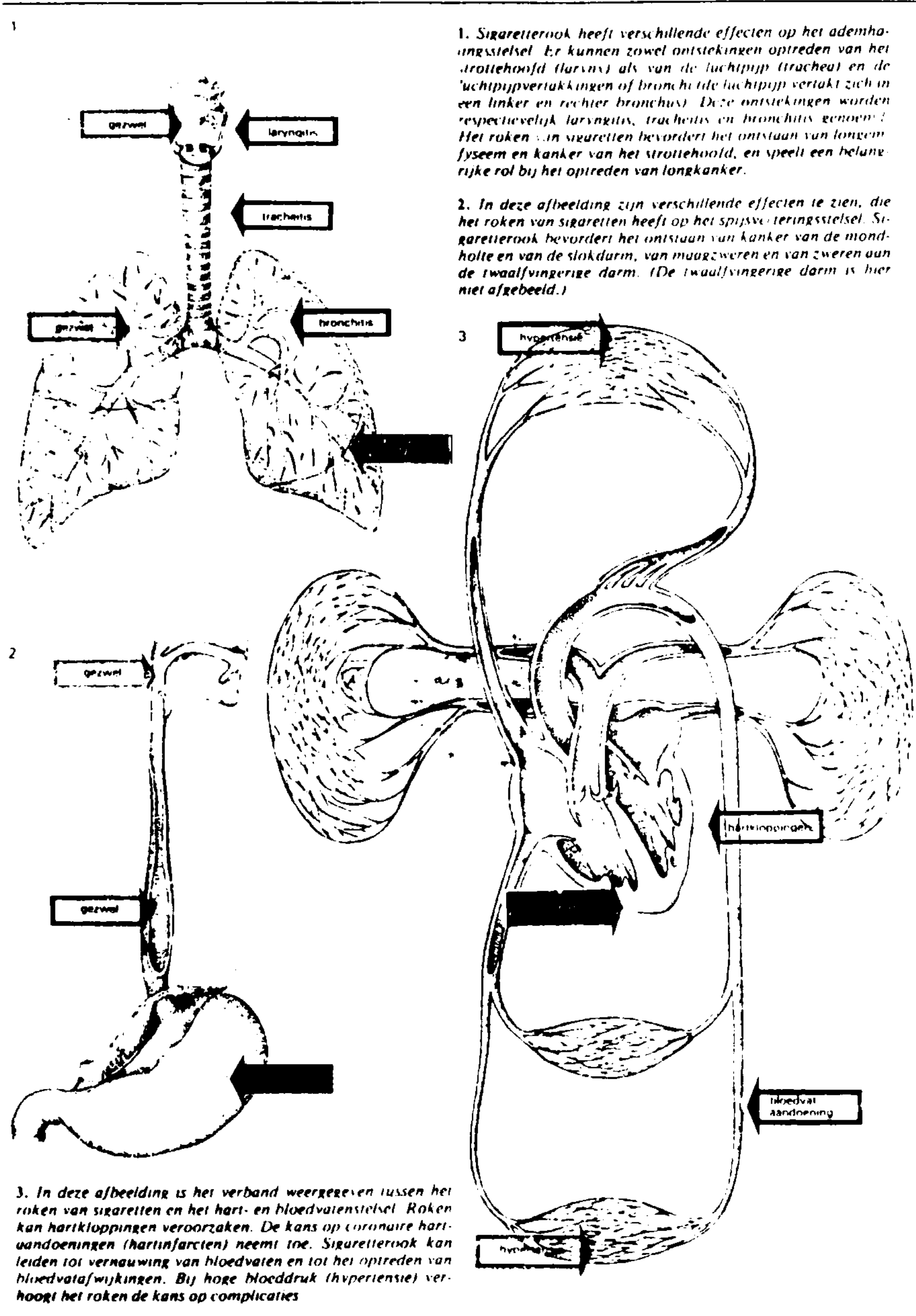
HET LICHAAMSGEWICHT van sigarettenrokers is over het algemeen wat minder dan van vergelijkbare groepen niet-rokers. Als iemand met roken stopt, komt hij vaak wat aan. Behalve een lager gemiddeld gewicht hebben sigarettenrokers doorgaans ook een verminderd gehalte aan vitamine-C in hun bloed. Dit wijst erop, dat het roken de behoefte aan vitamine-C doet toenemen.

Roken heeft invloed op het spijsverteringsstelsel. Het spijsverteringsstelsel kan via het zenuwstelsel geprikkeld worden. Het is mogelijk dat men lucht met rook inslikt of dat rook oplost in speeksel dat wordt ingeslikt. Vooral in het begin veroorzaakt roken nogal eens misselijkheid of diarree. Meestal treedt snel gewenning op. Uit onderzoek bij mannen is gebleken, dat zweren van de maag en twaalfvingerige darm vaker voorkomen bij sigarettenrokers dan bij niet-rokers.

= door Rudolf de Wit =

Roken of niet? (2)

1. Sigaretterook heeft verschillende effecten op het ademhalingsstelsel. Er kunnen zowel ontstekingen optreden van het strottehoofd (larynx) als van de luchtpijp (trachea) en de luchtpijpvertakkingen of bronchi (de luchtpijp vertakt zich in een linker en rechter bronchus). Deze ontstekingen worden respectievelijk laryngitis, tracheitis en bronchitis genoemd. Het roken van sigaretten bevordert het ontstaan van longemfyseem en kanker van het strottehoofd, en speelt een belangrijke rol bij het optreden van longkanker.

2. In deze afbeelding zijn verschillende effecten te zien, die het roken van sigaretten heeft op het spijsverteringsstelsel. Sigaretterook bevordert het ontstaan van kanker van de mondholte en van de slokdarm, van maagzweren en van zweren aan de twaalfvingerige darm. (De twaalfvingerige darm is hier niet afgebeeld.)

3. In deze afbeelding is het verband weergegeven tussen het roken van sigaretten en het hart- en bloedvatenstelsel. Roken kan hartkloppingen veroorzaken. De kans op coronaire hartaandoeningen (hartinfarcten) neemt toe. Sigaretterook kan leiden tot vernauwing van bloedvaten en tot het optreden van bloedvatafwijkingen. Bij hoge bloeddruk (hypertensie) verhoogt het roken de kans op complicaties

Het roken vertraagt ook de genezing van dergelijke zweren. Roken kan nog andere gevolgen hebben. Bij mannen die sigaretten roken is de kans om blaaskanker te krijgen vergroot. Het roken van sigaretten kan invloed uitoefenen op de stofwisseling van bepaalde medicijnen, doordat bestanddelen van de rook een nadelige invloed hebben op de werking van de lever.

Vrouwen die tijdens de zwangerschap sigaretten roken, krijgen kinderen die gemiddeld kleiner zijn dan de kinderen die geboren worden uit niet-rokende moeders. Ook het optreden van miskramen kan door het roken bevorderd worden. De zuurstofvoorziening van het ongeboren kind kan schade lijden door de vorming van koolmonoxide en de bloedvatvernauwing die met roken gepaard gaan. Vanwege het risico voor hart en bloedvaten worden lijders aan hoge bloeddruk het roken ontraden.

GEEN OORZAAK

Het door statistieken aangetoonde verband tussen roker en bepaalde ziekten betekent niet, dat roken de oorzaak van de ziekten is. Tussen het roken van sigaretten en longkanker bestaat een ander verband dan tussen mazelen en het mazelenvirus. Zonder mazelenvirus ontstaat geen mazelen; longkanker kan ook voorkomen bij mensen die nooit gerookt hebben. Dit geldt ook voor coronaire hartziekten, emfyseem en andere ziekten, die met roken in verband worden gebracht.

Maar het feit dat het risico daalt als een roker het roken opgeeft, is een extra aanwijzing dat roken een belangrijke factor is. Ook de resultaten van diverse onderzoekingen wijzen duidelijk in die richting. Net als bij de ziekten die geen samenhang met roken vertonen, spelen de persoonlijke conditie en de toestand van de afweer van het lichaam een grote rol bij het al dan niet ontstaan van ziekten, die deze samenhang wel vertonen.

Na al dit negatieve over de effecten van het roken blijft de vraag bestaan: Wat zou men kunnen doen om van het roken af te kunnen komen?

Op het gebied van de natuurgeneeswijze is er heel wat te koop o.a. Acupunctuur, Homeopatie en Fytotherapie. Welk systeem u ook voor kiest, het blijft belangrijk dat u volledig achter uw beslissing — om te stoppen met roken — staat. Het is onmogelijk voor mij, om enkele acupunctuur-naalden in uw oor te stoppen en u te verzekeren dat u niet meer rookt. De acupunctuur of ieder ander methode is een HULPMIDDEL die de ontwenningsverschijnselen zoveel mogelijk probeert tegen te gaan.

Indien u, nadat de naalden ingebracht zijn, de kliniek verlaat en u denkt "kom, laat ik nog een sigaret opsteken" dan betekent het eigenlijk dat u nog niet klaar was om de ontwenningsverschijnselen te confronteren. Uw WIL om van een verslaving af te komen is erg belangrijk. Er bestaat geen enkele methode — buiten de hypnose — die uw wil kan beïnvloeden. En daar vallen zeker de Acupunctuur en de Homeopatie onder.

Via de acupunctuur worden punten op (meestal) het oor aan de dominante zijde, gezocht waarin een verblijfsnaaldje wordt gestoken. De verblijfsnaalden blijven normaal ongeveer 10-14 dagen in het punt zitten. Bij trek of drang naar sigaretten worden de naalden geactiveerd met een klein magneetje. De punten die geprikt worden zijn specifieke punten die gebruikt worden in de oor-acupunctuur bij het afkicken van een verslaving. De acupunctuur is ook geschikt bij de ontwenningsverschijnselen zoals duideligheid, nervositeit, obstipatie, hoesten, slijmproductie, hoofdpijn enz.

De punten zijn steeds verschillend en afhankelijk van de aandoening of klacht. De acupunctuur is een veilige therapie, zonder bijwerkingen mits het gedaan wordt door een goed geschoolde acupuncturist.

In de homeopatie en fytotherapie bestaan er vele middelen die gebruikt kunnen worden ter ondersteuning van de anti-rook therapie. Ik zal hier enkele noemen.

Tabacum D4: Dit middel is gemaakt van het gif tabak. Het middel is geschikt ter behandeling van de bloedvaten en de lever.

Nux Vomica D6: ter behandeling van de nervositeit, prikkelbaarheid, maagklachten en duizeligheid. Dit middel wordt voornamelijk gebruikt bij mannen.

Ignatia D6: wordt het meeste gebruikt bij de vrouwen.

Tussistin Hoeststroop of zuigtabletten is een goed middel bij rokershoest.

Aloe D6: bij obstipatie klachten.

Plumbum Ptk: bij obstipatie met keutelvormige ontlasting.

Bij slijmproductie zijn er ook vele kruiden die gebruikt kunnen worden zoals Spongia, Ipeca, maar dit zijn klachten die specifieker zijn en het middel moet goed uitgezocht worden want indien het onjuiste middel gebruikt wordt zal het geen baat hebben. Zoek altijd een goede homeopaat op die u voldoende informatie kan geven over het gebruik van het homeopatisch geneesmiddel.

Na deze laatste twee artikelen gelezen te hebben moet u het toch wel heel erg jammer vinden dat u aan deze verslaving bent begonnen. Nu, vandaag is het juiste moment om ermee te stoppen. Achteraf gezien verdient u er toch niets mee. Integendeel! Alvast gefeliciteerd dat u de moed durft op te brengen en veel succes. Het is de moeite en GEZONDHEID waard.

Schaken

Tweede Worldcup van start

= door Jules Welling =

IN DE IJSLANDSE hoofdstad Reykjavik is de tweede cyclus om de World Cup van de Grandmasters Association (GMA) gehouden. In tegenstelling tot de vorige keer omvatte de cyclus nu vijf toernooien en niet zes. Die zullen gehouden worden in Reykjavik, Brussel (2x), Barcelona en Wellington (Nieuw-Zeeland). De laatste plaats is nieuw in de reeks; Belfort (Fra), Rotterdam (Ned) en Skellefteå (Zwe) hebben afgehaakt voor dit prestigieuze evenement. De reden laat zich gemakkelijk raden: geld.

De GMA eist voor deze toptoernooien de allerbeste speelcondities en een prijzenfonds van een kwart miljoen gulden. Sponsors, die dat op tafel willen leggen, zijn er niet veel, temeer daar de tennisser en de golfers de markt van de mega-sponsors al aardig afgestroopt hebben.

De GMA had in voorzitter en mede-oprichter Bessel Kok een man, die gemakkelijk toegang had tot het Grote Geld. Kok was president van Swift (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) in Brussel, een voor banken onmisbare schakel, die het financiële verkeer per satelliet regelt. Kok zat dus dicht bij de bron, maar hij houdt er aan het eind van het jaar mee op, en wel om twee redenen: hij is de tegenwerking van wereldkampioen Gary Kasparov meer dan zat en hij heeft een nieuwe uitdaging aangenomen.

De Belgische premier Martens heeft hem persoonlijk benaderd om de Belgische PTT binnen zes jaar te privatiseren en Kok heeft die uitdaging aangenomen. Dat zou zeker niet iedereen in zijn situatie gedaan hebben, want hij Swift was zijn kostje gekocht. Hij werd er in een vloek en een zucht miljonair en vervolgens multimiljonair en zou rustig kunnen uitzwemmen naar een platina handdruk, maar zo is de man niet: hij zoekt uitdagingen.

Voor de GMA is zijn vertrek een groot verlies. Niet alleen omdat Kok wist waar het Grote Geld te vinden was, maar vooral omdat hij een goed manager is. Als niet-grootmeester stond hij boven de partijen; hij deed alles uit hobbyisme, gewoon omdat hij van de schakerij hield. Zulke mensen zijn zeldzaam.

Kok heeft als afscheidscadeau twee World Cup-toernooien in Brussel weten onder te brengen bij Swift, nadat hij eerder al de kwartfinales van het kandidatentoernooi wist te financieren met een bepaald niet kinderachtig prijzenfonds: vier ton aan prijzengeld. Het is ook zijn persoonlijke verdienste, dat Wellington zich heeft aangemeld voor de organisatie van één van de toernooien.

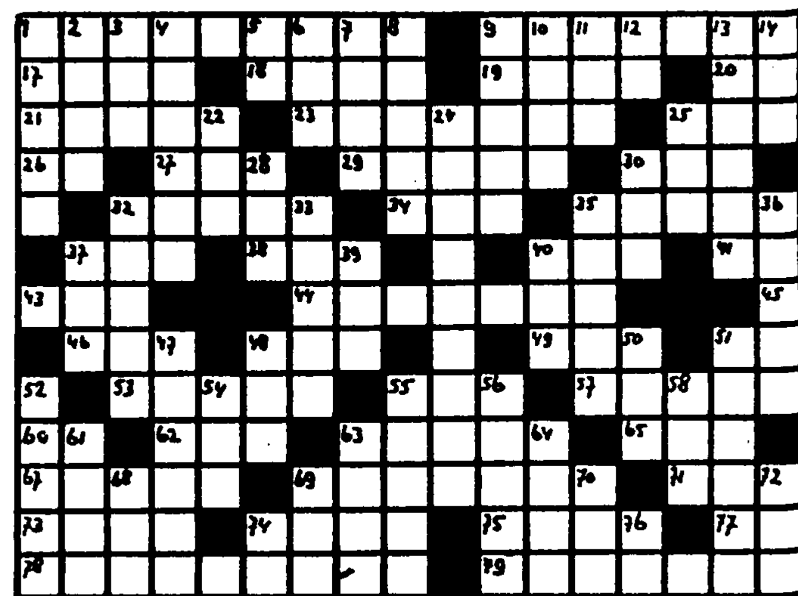
Dat daar geld zat was bekend: Wellington bracht een niet onaanzienlijk bod uit op de organisatie van de laatste tweekamp om het wereldkampioenschap. Het bod haalde het niet, de match ging naar New York (12 partijen) en Lyon (12 partijen), maar de Nieuw Zeelandse interesse werd niet vergeten. Het land heeft nog nooit een toernooi van enig belang georganiseerd, maar de financiële garantie zegt de huidige topgrootmeesters meer dan traditie. Het gaat gewoon om poen, zo eenvoudig ligt het. De eerste prijs in een World Cup-toernooi bedraagt een halve ton en de laatst aankomende vangt altijd nog vijf mille en dat willen zelfs topgrootmeesters — gratis reizen, gratis hotel en een behoorlijk dag-geld — wel even komen ophalen.

De schaakwereld is wat laat, maar het gaat dezelfde kant op als wat er gebeurd is met tennis. Als de televisiebazen er iets mee kunnen op het scherm, gaat de buidel open. In IJsland weten ze op dat gebied van wanten, het meest schaakgekke land van de wereld: 300.000 inwoners en zeven grootmeesters! Dat vind je nergens anders.

Op het moment ik dit schrijf, is de eerste ronde in Reykjavik net achter de rug. De belangstelling in Nederland gaat vanzelfsprekend vooral uit naar Jan Timman. Ik heb net zijn partij tegen de Joegoslaaf Ljnvonui Ljuvojevic binnen; een vreselijke vertoning. Jan werd gruwelijk geveegd in 32 zetten en daar waren er zeker 10 van overbodig. Het doet gewoon pijn aan de ogen.

Het Spel, de World Cupcyclus 1991-1993, is op de wagen. Ik kom er de volgende keer op terug (met partijen). Nu wil ik nog even de aandacht vestigen op een fantastisch boek: "Five Crowns" van GM Jasser Seirawan en IM Jonathan Tisdall. Dit boek over de WK-match Kasparov-Karpov, New York-Lyon 1990, is het beste boek, dat ik over deze turbulente tweekamp gelezen heb. Het is uitgegeven door International Chess Enterprises" in Seattle, USA. De analyses van Seirawan (in het Engels) zijn zeer verhelderend, het proza van Tisdall roept de hele match weer voor de geest: (ISBN 10879479-02-8) een schitterend boek!

KRUISWOORD PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Beslist; 9. Vrucht; 17. Kleur; Haarbegroeiing; 19. Huisdier; 20. Gekheid; Belhamel; 23. Islamiet; 25. Reeks; 26. Titel; Drinkgerei; 29. Koord; 30. Meubelstuk; 31. name; 32. Strafwerktuig; 34. Adviesraad; Bosgod; 37. Rond voorwerp; 38. Bijwoord; Keukengerei; 41. Deel van het oor; 43. Opperwez 44. Trillen van verlangen; 45. Brandstof; 46. Teug 48. Blikken trommel; 49. Wig; 51. Steen; 53. van de keizer van Ethiopië; 55. Electrisch gelad deeltje; 57. Onzin; 60. Bijwoord; 62. Koud; Handigheid; 65. Onderricht; 66. Deel van de bijb 67. Palmriet; 69. Voegwoord; 71. Rivier in Frankr 73. Turkse titel; 74. Lijkkleed; 75. Part; 77. Vuur; Lengtemaat; 79. Het toegeven van iets als juist.

VERTIKAAL: 1. Huidopening; 2. Eikschiller; Elasticiteit; 4. Molentrechter; 5. Spoorwegmaa schappij; 6. Ex koningin; 7. Bars; 8. Torenomgan 9. Weefselstreng; 10. Rondrit; 11. Vroeger; Vreemde munt; 13. Hond; 14. Voorzetsel; Rustoord; 16. Plaats in Groningen; 22. Onge bonden; 24. Kiel; 25. Sportterm; 28. Paardje; Kerkelijke straf; 32. Opperwezen; 33. Huidziekte; Weefsel; 36. Spelleiding; 37. Betalingsbewijs; Noodsein; 40. Teer; 42. Smal stuk hout; 47. Soo zwijn; 48. Stier; 50. Bittere stof; 51. Raden; Behouden; 54. Drank; 55. Ontvanger; 56. Plaats Gelderland; 58. Koor; 59. Staak; 61. Hoofdstad Europa; 63. Losplaats; 64. Vrucht; 66. Plaats Noord Afrika; 68. Aanwensel; 69. Vragend vo naamwoord; 70. Veerkracht; 72. Bijbelse figuur; Persoonlijk voornaamwoord; 76. Frans lidwoord.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van de Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

R. Marchena
Fl. de Marie 27
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur) Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermeld: KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Pair; 4. T.E.E.; 7. Ros; 10. Room; 14. Urn; 15. Piek; 16. Open; 18. KRO; 19. Te; 20. Dik; 21. Som; 23. Tap; 25. Ed; 26. Vol; 27. Otter; 29. Rib; 31. Ever; 32. Ere; 33. let; 35. Teer; 36. Ster; 37. Neon; 39. Goot; 40. Oele; 42. Peil; 45 Vore; 48. Raar; 50. Rei; 51. Ren; 52. Mede; 53. Nis; 55. Teder; 57. Kin; 58. TL; 60. Bal; 62. Vod; 63. Een; 64. St.; 65. Eer; 67. Pose; 69. Ieme; 71. Noe; 72. Neer; 73. Sar; 74. Ges; 75. Muur.

VERTIKAAL: 1. Putten; 2. Are; 3. In; 4. Tik; 5. Ee; 6. Ekster; 7. Rcmein; 8. Op; 9. Set; 11. O.K.; 12. Ore; 13. Modern; 15. Pil; 17. Nar; 20. Dor; 22. O.T.; 24. Pit; 26. Vergaan; 27. Ore; 28. Ree; 30. Begeren; 32. Etter; 34. Toorn; 36. Sop; 38. Nee; 41. Praten; 43. let; 44. Liever; 45. Vredig; 46. Oer; 47. Letter; 49. Rib; 52. Min; 54. Sap; 56. Do; 57. Kee; 59. Lee; 61. Los; 63. Ems; 64. Sou; 66. Re; 68. S.A.; 70. Ee; 71. Nu.